

ΑΡΧΕΙΑΚΑ ΝΕΑ

Μάιος 1993

Αριθμός 9

ΔΕΛΤΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΡΧΕΙΑΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΑΡΧΕΙΑΚΑ ΝΕΑ

Μάιος 1993

Αριθμός 9

ΔΕΛΤΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΡΧΕΙΑΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Παρακαλούμε τα μέλη που στέλνουν τη συνδρομή τους με ταχυδρομικές επιταγές να γράφουν στη θέση του παραλήπτη το όνομα και τη διεύθυνση της ταμίας (Ελένη Αναγνωστοπούλου, Ιστορικό Αρχείο Δήμου Πειραιά, Τ.Θ. 80031, 185 10 Πειραιάς, τηλ. 4128481) και να διευκρινίζουν στο πίσω μέρος της επιταγής στο χώρο για τα μηνύματα ότι πρόκειται για τη συνδρομή τους στην Ε.Α.Ε

Αρχαικά Νέα Περιοδική έκδοση.
Εκδότης Ελληνική Αρχαιολογική Εταιρεία (Ε.Α.Ε.)
Επιμέλεια έκδοσης Χριστίνα Βάρδα, Ν. Παντελάκης, Ζ.Συνοδινός.
 τηλ. 7785186, 7713412
 FAX 8015 797
Επεξεργασία-εκτύπωση υπολογιστή Τ. Αναστασιάδης

Ελληνική Αρχαιολογική Εταιρεία
Εδρα: ΓΑΚ, Θεάτρου 6, 105 32 ΑΘΗΝΑ
Ταχυδρομική Διεύθυνση: Τ.Θ. 76072
 171 01 Ν. ΣΜΥΡΝΗ

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

	Από Αρχαικά Νέα σε Αρχαικά Νέα	5
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ Ε.Α.Ε.		
Χριστίνα Βάρδα	Σεμινάρια αρχαιολογίας της Ε.Α.Ε.	8
	Χωρίς σχόλια: Αλληλογραφία Ε.Α.Ε. με ΥΠ.Ε.Π.Θ	11
Στέλλα Νταβαρούκα	Σκέψεις με αφορμή το σεμινάριο της Ε.Α.Ε.	16
Ελένη Φουρνάρη	Αθληση, αθλητισμός, ολυμπισμός απόπειρα για την ανάδειξη ενός ιστορικού πεδίου	17
	Πρόγραμμα αρχαιολογικών και ιστορικών ερευνών για τον αθλητισμό και τον ολυμπισμό στην Ελλάδα	21
	Απολογισμός του Δ.Σ. της Ε.Α.Ε.	23
ΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΨΕΙΣ		
Ν. Παντελάκης	Γενικά Αρχεία του Κράτους Ο νόμος κατοχυρώνει την αυτοτέλειά τους	32
	Η κατάσταση στα ΓΑΚ προβληματίζει την επιστημονική κοινότητα	34
Ν. Παντελάκης	Προβληματική η αξιοποίηση των αρχείων της Γενναδείου Βιβλιοθήκης	37
Society of American Archivists	Δήλωση για το κλείσιμο αρχείων	39
Ν. Παντελάκης	Το Ιστορικό Αρχείο της Αγροτικής Τράπεζας χωρίς συνεργάτες	42
ΑΡΧΑΙΑΚΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ		
Αμαλία Παππά-Καραπιδάκη	Συνέδριο Αρχαιολογίας, Περιφερειακά Αρχεία: Θεσμός, λειτουργία και προοπτικές (Σπάρτη, 8-11 Δεκεμβρίου 1993)	44

Α. Ξανθάκης	Αθηναϊκό Φωτογραφικό Μουσείο	46
Χριστίνα Βάρδα	Εταιρία Διάσωσης Ιστορικών Αρχείων 1940-1974	48
Δήμος Καλαμαριάς	Ιστορικό Αρχείο Προσφυγικού Ελληνισμού	50
Α. Κράους	Εκατόχρονα Ολυμπιακών Αγώνων 1894-1994	52

ΔΙΕΘΝΗ ΝΕΑ

Διεθνές Συμβούλιο Αρχείων	Η θεματολογία του CITRA	54
European Association for Banking History	4ο Συνέδριο (Ρώμη 5-6 Μαΐου 1994)	55
	Institut français d'architecture	56
The Society of Archivists (Ηνωμένο Βασίλειο)	Συνέδριο στο Lancashire (13-18 Σεπτεμβρίου 1994)	60
Διεθνές Συμβούλιο Αρχείων	Συνάντηση στο Stavanger της Νορβηγίας (21-22 Αυγούστου 1994)	60

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΒΙΒΛΙΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΔΙΚΩΝ

Ν.Ε. Καραπιδάκης	Αρχεία οικογένειας Δραγούμη. Ευρετήρια.	62
Ν. Παντελάκης	Δελτίο Ιστορικού Αρχείου Αγροτικής Τράπεζας	66
Ν. Παντελάκης	"La Gazette des Archives", No 163, 1993	69
Ζ. Συνοδινός	Πρακτικά της 27ης CITRA	76

ΠΟΙΚΙΛΑ

Δελτίο Τύπου	Βράβευση βιβλίου του Α. Ξανθάκη "Φίλιππος Μαργαρίτης, ο πρώτος Έλληνας Φωτογράφος"	81
	Νέα μέλη της Ε.Α.Ε.	82
	Contents - Table des matières	83

Από "Αρχειακά Νέα" (8)

σε "Αρχειακά Νέα" (9)

Μεγάλη κινητικότητα παρουσίασαν τα αρχειακά πράγματα στη χώρα μας στο διάστημα που μεσολάβησε από την προηγούμενη έκδοση των Αρχειακών Νέων.

Στον επιμορφωτικό και εκπαιδευτικό τομέα δύο σημαντικές εκδηλώσεις, το συνέδριο της Σπάρτης και τα σεμινάρια της ΕΑΕ, σημάδεψαν το διάστημα αυτό.

Εται, το Δεκέμβριο του 1993, πραγματοποιήθηκε στη Σπάρτη το συνέδριο αρχειονομίας που είχε αρχικά προγραμματισθεί να γίνει τον Οκτώβριο αλλά αναβλήθηκε λόγω εκλογών. Στη συνάντηση αυτή, μας δόθηκε η ευκαιρία να διαπιστώσουμε για άλλη μια φορά το σημαντικό έργο που πραγματοποιείται αθόρυβα αλλά συστηματικά, τα τελευταία χρόνια, στον τομέα των αρχείων υπό την καθοδήγηση των Γενικών Αρχείων του Κράτους. Δόθηκε επίσης η ευκαιρία στην Εταιρεία να παρουσιάσει τις δραστηριότητές της και να ανταλλάξει απόψεις με τους συναδέλφους που συμμετείχαν στο συνέδριο.

Λίγους μήνες αργότερα, στις 11-14 Απριλίου, πραγματοποιήθηκαν με επιτυχία τα πρώτα επιμορφωτικά σεμινάρια αρχειονομίας της ΕΑΕ, που απευθύνονταν στα μέλη της, έτσι όπως είχαν σχεδιασθεί από την οργανωτική επιτροπή. Τα σεμινάρια παρακολούθησαν 15 μέλη της Εταιρείας στους οποίους μοιράσθηκε φάκελος με χρήσιμο υλικό. Να τονίσουμε εδώ τη θετική στάση της διοίκησης της Εθνικής Τράπεζας που χορήγησε εκπαιδευτική άδεια στους υπάλληλους της του

Ιστορικού Αρχείου και κατέβαλε μάλιστα και τα έξοδα συμμετοχής τους σε αντίθεση με το Υπουργείο Παιδείας που αρνήθηκε να χορηγήσει εκπαιδευτική άδεια στους υπαλλήλους των κεντρικών και περιφερειακών υπηρεσιών των ΓΑΚ με αποτέλεσμα οι περισσότεροι να ακυρώσουν τη συμμετοχή τους.

(Περισσότερες λεπτομέρειες για τις δύο αυτές εκδηλώσεις θα βρείτε μέσα στο περιοδικό στα αντίστοιχα άρθρα).

Στον τομέα της οργάνωσης και λειτουργίας των αρχείων οι εξελίξεις σηματοδεύτηκαν από την απόλυση της συναδέλφου και γραμματέα της ΕΑΕ, υπεύθυνης των αρχείων της Γενναδείου Βιβλιοθήκης από τη συνεχιζόμενη απουσία Εφορείας στα ΓΑΚ και την αλλαγή του διευθυντή τους από τη μη ανανέωση των συμβάσεων, από τον περασμένο Οκτώβριο, των συναδέλφων που εργάζονταν στο Ιστορικό Αρχείο της Αγροτικής Τράπεζας με αποτέλεσμα το Αρχείο της να αντιμετωπίζει σήμερα σοβαρά προβλήματα λειτουργίας και από την επαναφορά και υπαγωγή του Ιστορικού Αρχείου της Εθνικής Τράπεζας στην Υποδιεύθυνση Δημοσίων Σχέσεων από τη Διεύθυνση Γραμματείας.

Η ΕΑΕ παρακολουθεί από κοντά τις εξελίξεις αυτές με ανησυχία, προσπαθώντας να κατανοήσει τις βαθύτερες επιλογές που εκφράζουν ενώ συγχρόνως προσπαθεί, στο μέτρο των δυνατοτήτων της, να παρέμβει εποικοδομητικά διατυπώνοντας την άποψη της. Για το λόγο αυτό το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΑΕ επεδίωξε και ήρθε σε επαφή, για το θέμα των αρχείων της Γενναδείου, με την Διεύθυνση της Αμερικανικής Σχολής και, για τα θέματα λειτουργίας των Γενικών Αρχείων του Κράτους, με τους υπεύθυνους του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και συγκεκριμένα με τον προϊστάμενο του Τμήματος Αρχείων του Υπουργείου (η συνάντηση αυτή

πραγματοποιήθηκε το Δεκέμβριο του 1993) καθώς και με τον Υφυπουργό Παιδείας κ. Ι. Ανθόπουλο, αρμόδιο για τα ζητήματα των αρχείων (η συνάντηση αυτή πραγματοποιήθηκε τον Απρίλιο του 1994). Και στις δύο αυτές συναντήσεις με τους υπεύθυνους του ΥΠΕΠΘ αναφερθήκαμε διεξοδικά στα θέματα που απασχολούν την Εταιρεία και αφορούν τη οργάνωση και λειτουργία των ΓΑΚ και ειδικότερα στα προβλήματα που δημιουργούνται από την μη λειτουργία της Εφορείας των ΓΑΚ, που είναι το μόνο αρμόδιο όργανο για τον καθορισμό των επιστημονικών κατευθύνσεων, για τη χάραξη αρχειακής πολιτικής και για την επιλογή και στελέχωση της Υπηρεσίας. Επίσης αναφερθήκαμε στα οργανωτικά ζητήματα που θέτει στη χώρα μας και στους αρμόδιους φορείς (ΓΑΚ και ΕΑΕ) η ανάληψη της διοργάνωσης της 30ης CITRA στη Θεσσαλονίκη. Τέλος η ΕΑΕ έθεσε στο Υπουργείο Παιδείας και το ζήτημα της οικονομικής ενίσχυσής της.

(Και για τα ζητήματα αυτά υπάρχουν περισσότερες λεπτομέρειες στα αντίστοιχα άρθρα).

Να επισημάνουμε επίσης ότι οι ενέργειες για την οργάνωση και χρηματοδότηση του ερευνητικού προγράμματος για την αναβίωση των Ολυμπιακών Αγώνων συνεχίζονται με βάσιμες ελπίδες να καταλήξουν σε θετικά αποτελέσματα και ότι παράλληλα το Δ.Σ. συνεχίζει πάντα τις προσπάθειές του για την εξεύρεση των αναγκαίων οικονομικών πόρων που θα του επιτρέψουν να προχωρήσει στην συνέκδοση με το ΕΛΙΑ του εγχειρίδιου αρχειονομίας.

Το Διοικητικό Συμβούλιο

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ Ε.Α.Ε.

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΑΡΧΕΙΟΝΟΜΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΡΧΕΙΑΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Ενας από τους κύριους σκοπούς της ΕΑΕ σύμφωνα και με το καταστατικό της είναι η επιμόρφωση και η εκπαίδευση των αρχειακών. Οι γνώσεις γύρω από την αρχειονομία, η κοινή γλώσσα και ορολογία, η πρακτική που ακολουθείται στα επί μέρους θέματα και προβλήματα θα έπρεπε να είναι κτήμα όλων των αρχειακών και στη χώρα μας, μιας που οι περισσότεροι από εμάς είμαστε εμπειρικοί αρχειονόμοι, χωρίς εξειδικευμένες σπουδές στην επιστήμη της αρχειονομίας (η οποία μόνο πολύ πρόσφατα έκανε την εμφάνισή της στο ελληνικό Πανεπιστήμιο) και με αποσπασματική και ελλιπή θεωρητική κατάρτιση λόγω έλλειψης της ανάλογης φιλολογίας στα ελληνικά και της δυσπρόσιτης συχνά διεθνούς βιβλιογραφίας περί αρχειονομίας.

Με το σκεπτικό αυτό το Δ.Σ. της ΕΑΕ αποφάσισε, πέρυσι τέτοια εποχή, να διοργανώσει σε ετήσια βάση επιμορφωτικά σεμινάρια, αρχικά για τα μέλη της ΕΑΕ και ενδεχόμενα αργότερα και για άλλους ενδιαφερόμενους. Συστάθηκε λοιπόν μία επιτροπή σεμιναρίων από τους Χριστίνα Βάρδα, Αμαλία Παππά και Νίκο Παντελάκη, οι οποίοι είμασταν υπεύθυνοι για την οργάνωση και διεξαγωγή των σεμιναρίων. Πράγματι μετά από μελέτη των προτιμήσεων και αναγκών των μελών (όσων απάντησαν στα ερωτηματολόγια που στείλαμε) καταρτίσαμε ένα πρόγραμμα με την αντίστοιχη θεματολογία, προσπαθώντας να καλύψουμε τις βασικές έννοιες και τους κυριότερους τομείς της αρχειονομίας. Στην προσπάθειά μας αυτή συνέβαλαν καθοριστικά και οι εισηγητές, όσοι μας τίμησαν με την παρουσία τους, που με την κατάλληλη προετοιμασία και την καλή τους διάθεση προσέφεραν τις γνώσεις και τις εμπειρίες τους στο ακροατήριο.

Τα σεμινάρια έγιναν στο Ίδρυμα Γουλανδρή-Χορν, σ'έναν ιδιαίτερα ευχάριστο και πολιτισμένο χώρο, το οποίο ευγενικά μας

παραχώρησε την αίθουσα σεμιναρίων του. Τα παρακολούθησαν τελικά 15 άτομα (ενώ αρχικά είχαν δηλώσει συμμετοχή 25) και ήσαν οι εξής: από τα ΓΑΚ οι συνάδελφοι Νικολαΐς Δούντση, Κωνσταντία Παπούδα, Μαρίνα Τσουλουχά, Ολγα Φακάρου, Παύλος Φήμης, από την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος οι συνάδελφοι Αγγελική Ασπρογέρακα-Γρίβα, Κώστας Κρεμμύδας, Στέλλα Κωτσάκη, Ζιζή Σαλίμπα, Ζήσιμος Συνοδινός, Αντζελα Τζιτζίκου, Μαριάννα Φραγκισκοπούλου και από άλλους φορείς οι συνάδελφοι Δημήτρης Ζαβιτσιάνος, Διονυσία Καρβούνη, Φωτεινή Κωνσταντοπούλου, Μαριέττα Μινώτου και Γιάννης Σκορδύλης.

Την πρώτη μέρα, Δευτέρα 11/4, μίλησαν η κα Λουκία Δρούλια για την ιστορία των αρχείων στην Ελλάδα, η κα Μαριάννα Κολυβά για την οργάνωση και λειτουργία των ΓΑΚ και την αρχειακή ορολογία, ο κ.Ν.Παντελάκης για την διοίκηση των αρχείων των ιδιωτικών φορέων, η κα Νάσια Γιακωβάκη για τα αρχεία τοπικής αυτοδιοίκησης και ο κ.Κρ.Χρυσοχοΐδης για τα εκκλησιαστικά αρχεία.

Τη δεύτερη μέρα 12/4 μίλησαν ο κ.Α.Ξανθάκης για τα φωτογραφικά αρχεία και τη συντήρηση φωτογραφίας, ο κ.Δ.Αντωνίου για την ταξινόμηση, η κα Χριστίνα Μερκούρη για επισημάνσεις και εκκαθαρίσεις αρχείων και ο κ.Α.Τσελίκας για επισημάνσεις και μικροφωτογραφήσεις.

Την τρίτη μέρα 13/4 μίλησαν η κα Στέλλα Νταβαρούκα για τα οπτικοακουστικά αρχεία, η κα Αμαλία Παππά για τα αρχεία της δημόσιας διοίκησης, ο κ.Ν.Παντελάκης για τα ηλεκτρονικά αρχεία, ο κ.Ζ.Συνοδινός για την ασφάλεια των αρχείων και τα αναγνωστήρια, η κα Κάλλια Χατζηγιάννη για τις εκπαιδευτικές και πολιτιστικές δραστηριότητες των αρχείων. Το απόγευμα της τρίτης μέρας επισκεφθήκαμε το Εργαστήρι Συντήρησης του Μορφωτικού Ιδρύματος της Εθνικής Τράπεζας όπου μας ξενάγησαν και μας εξήγησαν τις διάφορες διαδικασίες συντήρησης χαρτιού τις οποίες έχουν αναλάβει οι κυρίες Μαρία Σοφού, Μαρία Αλεξίου, Χαρίκλεια Τζιαμτζή, Θάλεια Νταλούκα και Ευγενία Χαχλάκη, όλες μέλη της Εταιρείας μας.

Την τέταρτη μέρα 14/4 μίλησαν οι κυρίες Χριστίνα Βάρδα και Βαλεντίνη Τσελίκας για τα προσωπικά αρχεία, η κα Μαριάννα Δρίτσα για τα αρχεία επιχειρήσεων και τραπεζών, ο κ.Α.Κράους για τα κοινωνικά αρχεία, η κα Αλίκη Νικηφόρου για τα εργαλεία έρευνας και

τέλος η κα Αλέκα Μπουτζουβή-Μπανιά για τα αρχεία και την Προφορική Ιστορία.

Πιστεύω, ότι παρόλες τις κριτικές που ακούστηκαν στη Γενική Συνέλευση της ΕΑΕ (τον Ιανουάριο) σχετικά με τη διοργάνωση των σεμιναρίων, από έναν-δύο συναδέλφους, (του τύπου ότι έπρεπε να απευθύνονται σε 200 άτομα και όχι σε 20, ή, πού ακούστηκε να πληρώνεις συμμετοχή, ή ακόμα, ποιός θα έρθει να ακούσει εμάς), τις οποίες θεωρώ αστήρικτες και καθαρά δείγματα κενής πολεμικής αντιπαράθεσης, όπως και τις εκτιμήσεις και τους χαρακτηρισμούς του κ. Παν.Γκιαούρη, (διάβαζε πιο κάτω) αρμόδιου διοικητικού υπαλλήλου για θέματα αρχείων (!) στο Υπουργείο Παιδείας, που με προσβάλουν προσωπικά σαν επιστήμονα-αρχειονόμο (και πιστεύω κάθε συνάδελφο που σέβεται τον εαυτό του) διότι συνυπέγραψα το ιδρυτικό καταστατικό της ΕΑΕ με τον παραπάνω "συνάδελφο", και με θλίβουν βαθύτατα, γιατί εκφράζουν μια κωμικοτραγική αυταρέσκεια πιστεύω, επαναλαμβάνω, ότι τα σεμινάρια ήταν μια πολύ επιτυχημένη προσπάθεια της ΕΑΕ, πολύ χρήσιμη και διδακτική για όλους μας.

Η κριτική που ακούστηκε από συναδέλφους, στη συζήτηση που έγινε στο τέλος των σεμιναρίων, πρέπει, πιστεύω, να ληφθεί σοβαρά υπόψη για την επόμενη διοργάνωση των σεμιναρίων του χρόνου. Δηλαδή, η εκπαίδευση και η επιμόρφωση να γίνεται στη βάση περιορισμένων και επιλεγμένων κάθε φορά θεματικών ενοτήτων, όπου θα συμμετέχει ένας περιορισμένος αριθμός ατόμων (ομάδες 5-6 ατόμων), στις οποίες θα αναλύονται τα προβλήματα και θα παρουσιάζονται τα αποτελέσματα των συγκεκριμένων επί τόπου προβληματισμών και εργασιών. Εκφράστηκε επίσης έντονα η ανάγκη για περισσότερο διάλογο με ανταλλαγή απόψεων και εμπειριών πάνω στις μεθόδους των αρχειονομικών εργασιών, στα πρακτικά ζητήματα που προκύπτουν και στις οδηγίες για την επίλυσή τους. Η εξειδικευμένη και πρακτική αυτή επιμόρφωση θα πρέπει ενδεχομένως να γίνεται παράλληλα με γενικότερα μαθήματα αρχειονομίας για τους νέους συναδέλφους. Να υπάρχουν δηλαδή, επιμορφωτικά σεμινάρια δύο ταχυτήτων, που να μπορούν να καλύπτουν τις διαφορετικές ανάγκες του καθένα μας.

Μακάρι να υπάρξουν και άλλες υποδείξεις και συμβουλές, έτσι ώστε η ΕΑΕ να μπορέσει να ανταποκριθεί πληρέστερα στον επιμορφωτικό της ρόλο. Τελειώνοντας αυτήν την παρουσίαση των

πρώτων σεμιναρίων της ΕΑΕ, θά ήθελα να εκφράσω προσωπικά και εκ μέρους των υπολοίπων συναδέλφων της οργανωτικής επιτροπής τις θερμές ευχαριστίες μας σε όλους τους εισηγητές, που αφιέρωσαν ένα μέρος του πολύτιμου χρόνου τους στο έργο της Εταιρείας, καθώς και σε όλους όσους παρακολούθησαν με προσήλωση και κέφι τα σεμινάρια, συμπληρώνοντας τις γνώσεις τους για τα αρχεία και την αρχειονομία, για τα οποία πρέπει κανείς, με δεδομένες τις αντίξοες συνθήκες που επικρατούν ακόμα στη χώρα μας, να έχει μεγάλο μεράκι.

Χριστίνα Βάρδα

ΧΩΡΙΣ ΣΧΟΛΙΑ

Αλληλογραφία ΕΑΕ με ΥΠΕΠΘ

Δημοσιεύουμε την επιστολή διαμαρτυρίας της ΕΑΕ προς το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων σε σχέση με τη συμμετοχή των αρχειακών υπαλλήλων των Γενικών Αρχείων του Κράτους στα Σεμινάρια Αρχειονομίας, την απάντηση του Υπουργείου δια μέσου του αρμόδιου διοικητικού προϊστάμενου και την ανταπάντηση της ΕΑΕ προς το Υπουργείο, χωρίς σχόλια (οι υπογραμμίσεις δικές μας), προς γνώση και ενημέρωση των μελών της Εταιρείας.

1.

Επιστολή Ελληνικής Αρχειακής Εταιρείας προς τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων καθηγητή κύριο Δ.Φατούρο με ημερομηνία 8 Απριλίου 1994, αρ.πρωτ.124/94.

Αξιότιμε κύριε Υπουργέ,

Η Ελληνική Αρχειακή Εταιρεία είναι ένα επιστημονικό σωματείο που ιδρύθηκε το 1990 και συγκεντρώνει σήμερα 220 μέλη-αρχειακούς σ'όλη τη χώρα. Βασικοί σκοποί της είναι η προαγωγή της μελέτης και έρευνας θεμάτων σχετικών με την αρχειονομία, η προώθηση της

επαγγελματικής εκπαίδευσης των αρχειονόμων, η επεξεργασία και διάδοση επαγγελματικών κανόνων, καθώς και η σύσφιξη των σχέσεων των ελλήνων αρχειονόμων μεταξύ τους και με τους συναδέλφους τους του εξωτερικού.

Τα επιμορφωτικά σεμινάρια αρχειονομίας που διοργανώνει η Ελληνική Αρχειακή Εταιρεία έχουν προγραμματιστεί εδώ και έξι μήνες, έχουν προετοιμαστεί με σοβαρότητα, κόπο και κόστος, είναι τετραήμερης διάρκειας (11-14 Απριλίου) και πρόκειται να γίνουν στο Ίδρυμα Γουλανδρή-Χορν, που ευγενικά μας παραχώρησε την αίθουσα σεμιναρίων του. Οι δηλώσεις συμμετοχής έχουν συμπληρωθεί εδώ και δύο μήνες, το πρόγραμμα καταρτίστηκε με βάση τις ανάγκες επιμόρφωσης των μελών μας και κοινοποιήθηκε έγκαιρα στους ενδιαφερόμενους.

Με έκπληξη πληροφορηθήκαμε την τελευταία στιγμή ότι ο κύριος κορμός των αρχειακών που απαρτίζουν την Ελληνική Αρχειακή Εταιρεία και είναι υπάλληλοι των ΓΑΚ δεν θα μπορέσουν να συμμετάσχουν στα σεμινάρια, διότι τους κοινοποιήθηκε από την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου ότι θα πρέπει να πάρουν κανονική άδεια. Ας σημειωθεί εδώ ότι ο Πρόεδρος και η Γραμματέας της Ελληνικής Αρχειακής Εταιρείας είχαν έρθει σε επαφή με τη Διεύθυνση των ΓΑΚ και είχαν λάβει τη διαβεβαίωση ότι το θέμα θα αντιμετωπιστεί θετικά. Παρόλα αυτά, δε στάθηκε δυνατή η διευκόλυνση των υπαλλήλων που, όντας αναγκασμένοι να πάρουν την κανονική τους άδεια, ακύρωσαν τη συμμετοχή τους.

Κύριε Υπουργέ, εσείς ως πανεπιστημιακός δάσκαλος γνωρίζετε καλύτερα από τον καθένα πόσο σημαντικές και σπάνιες είναι τέτοιες πρωτοβουλίες στο χώρο των αρχείων. Επικαλούμαστε την ευαισθησία σας ώστε μελλοντικά να αντιμετωπίζονται παρόμοια θέματα επιμόρφωσης και εκπαίδευσης με θετικό τρόπο.

Με τιμή

Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΑΕ

Κοινοποίηση:

- 1) Υφυπουργό Ι.Ανθόπουλο
- 2) Προϊστάμενο Τμήματος Ιστορικών Αρχείων ΥΠΕΠΘ
- 3) Διεύθυνση ΚΥ των ΓΑΚ

2.

Απάντηση Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων με ημερομηνία 15 Απριλίου 1994, αρ.πρωτ. 403 και με θέμα: "Θέσεις Υπουργείου για την επιμόρφωση των αρχειακών υπαλλήλων".

Αγαπητά μέλη του Δ.Σ. της Ε.Α.Ε.

Επιτρέψτε μου να σας πληροφορήσω τα παρακάτω:

1. Η Ιεραρχία του Υπουργείου μου παρέδωσε για αρχειοθέτηση την με ημερομηνία 8.4.94 επιστολή σας καθώς και το καταστατικό της Ε.Α.Ε. για εμπλουτισμό της Βιβλιοθήκης του Τμήματος Ιστ.Αρχείων.

2. Δεν σας εκφράζω κανένα παράπονο επειδή, δεν αισθάνομαι υπεύθυνος για την αποτυχία ή επιτυχία των επιμορφωτικών σεμιναρίων που διοργανώσατε, κατά το χρονικό διάστημα 11-14/4/1994 στο Ίδρυμα Γουλανδρή-Χορν, με θεματολογία μωσαϊκό προς όφελος ανύπαρκτων αρχειονόμων.

3. Πάντως, δεν είναι πρόπον να με θεωρείτε αιτία της αποτυχίας καθ'ην στιγμήν οι θέσεις μου για τα σεμινάρια είχαν εκφρασθεί και προφορικά στην προ 4μήνου Γεν.Συνέλευση.

4. Στο μέλλον, θα σας παρακαλέσω, να είσαστε, εάν θέλετε τη συνεργασία και συμπαράστασή μας, όχι μόνο προσεκτικοί αλλά και συνετοί. Τούτο, διότι επιμορφωτές (ειδικοί στα εργαλεία, ηλεκτρονικά αρχεία, κτήρια κ.λ.π. ανέλεγκτες αρχειονομικές ορολογίες), άνευ ειδικών σπουδών και επαρκών γνώσεων, στο παρόν στάδιο, είναι για τους ταπεινούς εργάτες των Κρατικών Αρχείων άκρως επικίνδυνοι.

Με εκτίμηση

Παν.Γκισούρης

Προϊστ.Τμήμ.Ιστ.Αρχείων και ιδρυτικό μέλος της Ε.Α.Ε.

Κοινοποίηση: Γ.Α.Κ.-Δ/ση Κ.Υ.

3.

*Ανταπάντηση Ελληνικής Αρχαικής Εταιρείας προς τον Υπουργό
Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων με ημερομηνία 10 Μαΐου 1994,
αρ.πρωτ. 136/94.*

Αξιότιμε κ. Υπουργέ,

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ελληνικής Αρχαικής Εταιρείας έλαβε το υπ' αριθμ. ΙΣΤ/ Φ. Διοικ./ 403 / 15.4.1994 έγγραφο του Υπουργείου σας, με υπογραφή του προϊσταμένου του Τμήματος Ιστορικών Αρχείων με θέμα "Θέσεις Υπουργείου για την επιμόρφωση αρχαικών υπαλλήλων" και το οποίο σας επισυνάπτουμε, επειδή, όπως προκύπτει από τους αποδέκτες, δεν σας έχει κοινοποιηθεί.

Το έγγραφο του Υπουργείου σας έρχεται ως απάντηση στην ήπια διαμαρτυρία μας προς εσάς προσωπικά, για την άρνηση του Τμήματος Ιστορικών Αρχείων να χορηγήσει άδεια στο προσωπικό των ΓΑΚ για την παρακολούθηση των σεμιναρίων που διοργάνωσε με επιτυχία η Εταιρεία μας τον Απρίλιο του 1994. Ας σημειωθεί, ότι την ίδια στιγμή, η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, όχι μόνο χορήγησε εκπαιδευτική άδεια στο προσωπικό των αρχείων της, αλλά κατέβαλε και τα έξοδα συμμετοχής τους.

Το έγγραφο αυτό του Υπουργείου σας εγκαινιάζει ένα νέο ύφος σε σχέση με την Εταιρεία μας. Η μέχρι τώρα συνεργασία μας με τα Γενικά Αρχεία του Κράτους και το Υπουργείο, ήταν άφογη και εποικοδομητική με αποτέλεσμα την από κοινού διοργάνωση συνεδρίων (Πρέβεζα 1990, Κέρκυρα 1991 και Σπάρτη 1993) και την έκδοση αντίστοιχων επιστημονικών τόμων που γνώρισαν αναμφισβήτητη επιτυχία στον επιστημονικό μας χώρο.

Είναι γνωστή σε όλους η κατάσταση των ελληνικών αρχείων, της οποίας η βελτίωση απαιτεί τη συμμετοχή όλων των ενδιαφερομένων και την ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης για την αντιμετώπισή της.

Οι αρχαικές σπουδές στην Ελλάδα βρίσκονται σε εμβρυακή κατάσταση με αποτέλεσμα να αντιμετωπίζονται τα αρχεία με έννοιες, όπως αποδεικνύεται και από τη σύνταξη του επισυναπτόμενου

εγγράφου, που δεν έχουν εκσυγχρονιστεί με τη σύγχρονη διεθνή αρχειονομία.

Μας εκπλήσσει ο χαρακτηρισμός ("άνευ ειδικών σπουδών και επαρκών γνώσεων") που αποδίδεται στο έγγραφο στους εισηγητές-επιμορφωτές, οι οποίοι μάλιστα χαρακτηρίζονται "άκρως επικίνδυνοι", ανάμεσα στους οποίους περιλαμβάνονται η διευθύντρια του ΚΝΕ/ΕΙΕ, η αναπληρώτρια διευθύντρια των ΓΑΚ, ο προϊστάμενος του Ιστορικού Παλαιογραφικού Αρχείου του Μορφωτικού Ιδρύματος της Εθνικής Τράπεζας, καθηγητές Πανεπιστημίων, ερευνητές, προϊστάμενοι περιφερειακών υπηρεσιών των ΓΑΚ και αρχειακοί δημοσίων και ιδιωτικών φορέων.

Σημειώνουμε ότι μέλη της Ελληνικής Αρχαικής Εταιρείας είναι η συντριπτική πλειοψηφία των εργαζομένων στα κρατικά και ιδιωτικά αρχεία καθώς και πολλοί πανεπιστημιακοί δάσκαλοι και ερευνητές, οι περισσότεροι από τους οποίους, είναι υπάλληλοι του Υπουργείου σας.

Σας παρακαλούμε να μας γνωρίσετε, εάν πράγματι το επισυναπτόμενο έγγραφο απηχεί και τις απόψεις της πολιτικής ηγεσίας του Υπουργείου του οποίου προέβλεπε, όσον αφορά την αρχαική πολιτική και εάν κρίνεται σκόπιμη τη συνέχιση της τόσο απαραίτητης συνεργασίας του Υπουργείου σας με την Εταιρεία μας.

Με τιμή

Για το Διοικητικό Συμβούλιο

Ο πρόεδρος

Η γραμματέας

Συνημμένα: 2

Κοινοποίηση: Υφυπουργό, Ι. Ανθόπουλο.

ΣΚΕΨΕΙΣ ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΤΗΣ Ε.Α.Ε.

Το σεμινάριο αρχειονομίας που πραγματοποίησε η ΕΑΕ στις 11-14 Απριλίου 1994, (που είναι το πρώτο επιμορφωτικό σεμινάριο που διοργάνωσε από το χρόνο ίδρυσής της), απέδειξε και ανέδειξε τις δυνατότητες και προοπτικές της για την ανάληψη παρόμοιων πρωτοβουλιών στο μέλλον. Πρωτοβουλίες, που ουσιαστικά ανοίγουν δρόμους θεωρητικούς και πρακτικούς για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των αρχειονομικών και αρχειακών προβλημάτων στη χώρα μας.

Από το σύνολο των εργασιών που ανακοινώθηκαν προκύπτουν, κατά τη γνώμη μου, τρία σημαντικά συμπεράσματα σχετικά με το ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει η Εταιρεία σε θέματα αρχειακής εκπαίδευσης και επιμόρφωσης.

1. Διαθέτει την υποδομή και έχει την επάρκεια να καλύψει θεωρητικά και πρακτικά τις ανάγκες και τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο αρχειονόμος, ο οποίος για πρώτη φορά αναλαμβάνει τη διαχείριση ενός οργανωμένου αρχείου. Το ευρύ φάσμα του θεματολογίου του τετραήμερου σεμιναρίου υπερκάλυψε αυτές τις ανάγκες, όπως επίσης έδωσε εναύσματα θεωρητικού στοχασμού πάνω σε σύγχρονα αρχειονομικά προβλήματα (π.χ. ηλεκτρονικά αρχεία).

2. Κατέχει τη δυνατότητα να πραγματοποιήσει επιμορφωτικά σεμινάρια εξειδικευμένου χαρακτήρα (π.χ. εκκαθαρίσεις αρχείων, συντήρηση αρχείων), που θα βοηθήσουν στην πιο επαρκή κατανόηση και επίλυση σημαντικών αρχειονομικών θεμάτων.

3. Οι συμμετέχοντες, όποιοιδήποτε αρχειακό χώρο κι αν εργάζονται, έχουν ελκρινή την πρόθεση και επιδεικνύουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον να αποκτήσουν επιστημονική αρχειονομική κατάρτιση και να καταστούν περισσότερο αποτελεσματικοί στη διεκπεραίωση των αρχειακών τους εργασιών, οι οποίες συνήθως στη χώρα μας ανατίθενται σε ένα μόνο πρόσωπο.

Η αρχειακή κοινότητα έχει επίγνωση των ιδιαίτερων προβλημάτων της (ελλιπής υλικοτεχνική υποδομή, περιρρέουσα

ατμόσφαιρα υποτίμησης των αρχείων εν γένει). Παρόλα αυτά κατάφερε τελικά να αποφύγει τον εμπειρισμό και απέδειξε ότι είναι σε θέση να αφομοιώσει και να αξιοποιήσει τη δυτική τεχνογνωσία στη διαχείριση των αρχείων, χωρίς να ανάγει τις πολυσυζητημένες διαφορές Ελλάδας-Δύσης σε ιδεολόγημα και χωρίς να τις επικαλείται ως δικαιολογία των τυχόν αδυναμιών της.

Η ΕΑΕ με το πρώτο της σεμινάριο ξεκίνησε έναν επίσημο και έγκυρο λόγο και διάλογο για τα αρχειονομικά θέματα και τα αρχειακά προβλήματα στη χώρα μας. Νομίζω ότι μπορεί να τον καθιερώσει σε μόνιμη βάση. Μπορεί επίσης να αξιοποιήσει και τη συνεργασία με την κοινότητα των ιστορικών -γεγονός που διαφάνηκε στην ανακοίνωση της κας Δρίτσα- και με τα Γενικά Αρχεία του Κράτους που είναι αρμόδια να χαράζουν την επίσημη αρχειακή πολιτική. Αρκεί αυτή η πολιτική να υπάρχει.

Στέλλα Νταβαρούκα

ΑΘΛΗΣΗ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ, ΟΛΥΜΠΙΣΜΟΣ: ΑΠΟΠΕΙΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΕΝΟΣ ΝΕΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΠΕΔΙΟΥ

Είχαμε και άλλοτε την ευκαιρία να μιλήσουμε, από αυτές εδώ τις σελίδες¹, για την πρωτοβουλία αρχειονόμων και ιστορικών να ξεκινήσει, με συστηματικό, οργανωμένο και συλλογικό τρόπο, μια διαδικασία εκπόνησης ερευνών γύρω από την ιστορία του αθλητισμού και του ολυμπισμού στην Ελλάδα. Κατ' αρχήν, η επικαιρότητα ενός τέτοιου εγχειρήματος εν όψει των εκατόχρονων από τη διοργάνωση των πρώτων διεθνών Ολυμπιακών Αγώνων, στην Αθήνα, το 1896, είναι προφανής και έχει ήδη τονιστεί. Μέσα στα σχέδια της επιτροπής αθλητικών αρχείων της ΕΑΕ² -που, σε συνεργασία με το Κέντρο Νεοελληνικών Ερευνών, απετέλεσε και τον κεντρικό πυρήνα της πρωτοβουλίας αυτής- ήταν, σε διάκριση προς κλασικιστικές και μάλλον μη ιστορικές προσεγγίσεις του αθλητισμού που συχνά

¹ Α. Κράους "Για μια άλλη Ολυμπιάδα του 1996", Αρχαικά Νέα 8 (Νοέμβριος 1993), σσ. 12-22.

² Τα μέλη της επιτροπής που εργάστηκαν για τη συγκρότηση του προγράμματος ερευνών είναι Χριστίνα Κουλούρη, Αλέξης Κράους, Φίλιππος Ουκονόμου και Ελένη Φουρνάρη.

πρυτανεύουν σε δημόσιες εκδηλώσεις για το θέμα, να δοθεί η ευκαιρία στην αρχαιολογική έρευνα και τον ιστορικό λόγο να δώσουν το δικό τους στίγμα στον εορτασμό αυτής της επετείου μιας επετείου που βέβαια δεν συνδέεται με την κλασική αρχαιότητα αλλά με όψεις της νεότερης ιστορίας.

Εκδόσεις ιστορικών τεκμηρίων και μονογραφιών, διοργάνωση εκθέσεων, σύγκληση διεθνούς συνεδρίου για την κοινωνική ιστορία του αθλητισμού αποτελούν τρεις παράλληλες και συμπληρωματικές μορφές παρέμβασης στον εορτασμό αυτής της επετείου, όπως την οραματιστήκαμε. Σχέδιο δίχως άλλο φιλόδοξο και αναμφίβολα δαπανηρό, θα είχε πιθανότητες να υλοποιηθεί, αν μεταφραζόταν σε ένα σύνολο συγκεκριμένων, επεξεργασμένων και ρεαλιστικών προτάσεων, με τη συμμετοχή ικανού αριθμού ερευνητών. Όμως το ζητούμενο δεν ήταν απλώς να "πείσει" με την εγκυρότητά του ούτε να εξασφαλισθεί απλώς μια άλλου τύπου παρέμβαση στον εορτασμό μιας επετείου. Ήταν πρωτίστως να γίνει η *αφετηρία μιας διαδικασίας*, όπως το διατυπώσαμε πιο πάνω, συστηματικών ερευνών γύρω από την ιστορία του αθλητισμού και του ολυμπισμού στην Ελλάδα. Και κάτι τέτοιο υπερβαίνει, βέβαια, και χρονικά αλλά και επί της ουσίας το '96. Και πιο πολύ φιλοδοξεί να συμβάλει στην πλήρωση ενός μεγάλου κενού.

Πεδίο ουσιαστικά παρθένο για την ελληνική ιστοριογραφία, όταν η σχετική ξένη βιβλιογραφία είναι και ογκώδης και ευρύτατη θεματικά, πεδίο μέχρι πρόσφατα αγνοημένο από την αρχαιολογική έρευνα, πλούσιο όμως σε τεκμήρια όπως μπορούμε σήμερα να γνωρίζουμε, η ιστορία του αθλητισμού και του ολυμπισμού ανοίγει ταυτόχρονα νέους ορίζοντες προσέγγισης της νεοελληνικής ιστορίας, πολιτικής, οικονομικής, κοινωνικής, διανοητικής. Από τις αντιλήψεις για το σώμα και την υγεία ως την οργάνωση της άθλησης ως παιδαγωγικής διαδικασίας και ελέγχου, ερασιτεχνικής και ψυχαγωγικής απασχόλησης ή επαγγελματικής δραστηριότητας από την "ανακάλυψη" του ολυμπιακού ιδεώδους στα νεότερα χρόνια, την "αναβίωση", ως την ιστορική εξέλιξη των σύγχρονων ολυμπιάδων, η ιστορία τόσο του αθλητισμού όσο και του ολυμπισμού τέμνει σε πολλαπλά επίπεδα και την ιστορία της νεότερης Ελλάδας: εξάλλου, η συμβολική σημασία της "αναβίωσης" για το νεοσύστατο ελληνικό κράτος του 19ου αιώνα και -αντίστροφη σχέση- η ευαισθησία και η

συμβολή Ελλήνων στο θέμα της "αναβίωσης" συνιστούν ένα ιδιαίτερο αντικείμενο που δεν έχει ακόμα ερευνηθεί συστηματικά.

Δεν είναι του παρόντος να αναπτυχθεί η πολύπλευρη σχέση της ιστορίας της άθλησης, του αθλητισμού, του ολυμπισμού, με την ιστορία μιας σειράς φαινομένων της νεοελληνικής κοινωνίας, όπως εξάλλου και κάθε κοινωνίας της νεότερης ιστορίας. Αρκεί να επισημανθεί ότι δεν είναι τυχαίο που αρκετοί ερευνητές και ερευνήτριες ευαισθητοποιήθηκαν για το θέμα, καθώς είχαν ήδη διασταυρωθεί μ' αυτό, μέσα από τους ειδικούς τομείς των ενδιαφερόντων τους: περιγητισμός, κλασικό ιδεώδες, αρχαιολογία και πολιτική, εθνικισμός, ιστορία της εκπαίδευσης, αντιλήψεις για τη διαφορά των φύλων, ιστορία της υγείας και της ιατρικής, ιστορία του εκκλησιαστικού λόγου και θεσμών, ελεύθερος χρόνος και σωματειακή οργάνωση των πολιτών, παροικιακός ελληνισμός, εργατικό κίνημα και ελεύθερος χρόνος, οικονομία της αγοράς, πολεοδομική ανάπτυξη και χρήση των χώρων της πόλης, είναι μερικά μόνο από τα ενδιαφέροντα αυτά που τροφοδότησαν ένα ευρύ πρόγραμμα εξειδικευμένων ερευνών για την ιστορία του αθλητισμού και του ολυμπισμού και το οποίο μπορούμε σήμερα να παρουσιάσουμε.

Το πρόγραμμα στο σύνολό του, εκτός από τη συγκρότηση βάσεων δεδομένων, την εκπόνηση ερευνών και την έκδοση των πορισμάτων τους σε ποικίλες μορφές (κατάλογοι βιβλιογραφικού και αρχαιολογικού υλικού, συλλογές τεκμηρίων, μονογραφίες), προβλέπει, όπως ήδη αναφέρθηκε, τη διοργάνωση έκθεσης και διεθνούς συνεδρίου το 1996, ζητήματα όμως που δεν έχουν πάρει ακόμα τη μορφή επεξεργασμένης πρότασης¹. Αντίθετα, οι προτάσεις που αφορούν στο ερευνητικό σκέλος είναι οι περισσότερες πλήρως συγκροτημένες τόσο επί της ουσίας όσο και σε ότι αφορά την ερευνητική ομάδα που θα τις εκπονήσει. Ας δούμε συνοπτικά τα θέματα των ερευνών που μέχρι τώρα έχουν κατατεθεί.

Τέσσερις από τις έντεκα αυτές προτάσεις, αν και ξεχωριστές, συνιστούν μία ενότητα, καθώς κοινός τους στόχος είναι να εφοδιάσουν τη μελλοντική έρευνα με το απαραίτητο υλικό τεκμηρίωσης. Έτσι, κάτω από τον γενικό τίτλο "Πηγές της ιστορίας του αθλητισμού και των Ολυμπιακών Αγώνων. Αρχεία και βιβλιογραφία" κατατάσσονται οι

¹ Για μια πρώτη προσέγγιση του ζητήματος του συνεδρίου βλ. *Αρχαιολογικά Νέα* 8 (Νοέμβριος 1993) σσ.20-21.

1.4 Αναζήτηση πηγών φωτογραφικών αρχείων για την ιστορία του ολυπισμού και του αθλητισμού στην Ελλάδα

- Αλκης Ξανθάκης (ιστορικός φωτογραφίας)
- Δήμητρα Μπαλατσού (φοιτήτρια Σχολής Φωτογραφίας)
- Ελένη Κορρέ (φοιτήτρια Σχολής Φωτογραφίας)
- Αμ. Αντωνοπούλου (φοιτήτρια Σχολής Φωτογραφίας)
- Κοντέσσα Οικονομίδα (φοιτήτρια Σχολής Φωτογραφίας)

2. Ερευνες για την ιστορία του αθλητισμού και των Ολυμπιακών Αγώνων:

2.1 Η εξέλιξη της ολυμπιακής ιδέας μέσα από το πρίσμα της γαλλογερμανικής αντιπαράθεσης κατά τον 19ο αιώνα

- Θανάσης Καλπαξής (αρχαιολόγος, καθηγητής Πανεπιστημίου Κρήτης, διευθυντής Ινστιτούτου Μεσογειακών Σπουδών)
- Νίκη Σακκά (αρχαιολόγος)
- Θανάσης Μποχώτης (ιστορικός)

2.2 Ξένοι περιηγητές στο χώρο της Ολυμπίας, 17ος-19ος αιώνας

- Λουκία Δρούλια (ιστορικός, διευθύντρια ΚΝΕ/ΕΙΕ)
- Ιόλη Βιγγοπούλου (ιστορικός, επιστημονική συνεργάτης ΚΝΕ)
- Ευγενία Δρακοπούλου (αρχαιολόγος, επιστημονική συνεργάτης ΚΝΕ)
- Ουρανία-Μαρία Πολυκανδριώτη (φιλόλογος, επιστημονική συνεργάτης ΚΝΕ)

2.3 Η αγορά του αθλητισμού στην Ελλάδα, 19ος-20ός αιώνας

- Μιχάλης Ρηγίνος (ιστορικός, λέκτορας Πανεπιστημίου Αθηνών)
- Ελλη Πετράντη (φιλόλογος)

2.4 Ιστορική ανάπτυξη της Αθήνας και αθλητικοί χώροι

- Ζαχαρίας Δεμαθάς (οικονομολόγος, επιστημονικός βοηθός ΠΑΣΠΕ, καθηγητής Ινστιτούτου Περιφερειακής Ανάπτυξης της ΠΑΣΠΕ)
- Γιάννης Καρανίκας (αρχιτέκτων-πολεοδόμος)
- Στέλλα Χρηστίδου (αρχιτέκτων)
- Νίκος Δελλόγλου (αρχιτέκτων)
- Ηλίας Κικίλιας (οικονομολόγος)

2.5 Το μάθημα της σωματικής αγωγής στην ελληνική εκπαίδευση (1830-1914): συλλογή τεκμηρίων

- Ελένη Φουρναράκη (ιστορικός)
- Φίλιππος Οικονόμου (ιστορικός του αθλητισμού)
- Γιώργος Κόκκινος (ιστορικός)

2.6 Ελληνικά αθλητικά σωματεία (1880-1940)

- Χριστίνα Κουλούρη (ιστορικός, επίκουρος καθηγήτρια Πανεπιστημίου Θράκης)

2.7 Ο ρόλος της Ελλάδας στην απαρχή των νεότερων Ολυμπιάδων.

Τα "Ολύμπια" του Ευάγγελου Ζάππα

- Φίλιππος Οικονόμου (ιστορικός του αθλητισμού)
- Αμβρόσιος Αλεξανδράκης (κινησιολόγος-ανθρωπολόγος)

2.8 Εκκλησία, ολυπισμός και αθλητισμός στην Ελλάδα, 19ος-20ός αιώνας

- Κρίτων Χρυσχοΐδης (ιστορικός, ερευνητής ΚΒΕ/ΕΙΕ)

2.9 Ολυπισμός και αθλητικοί αγώνες στις ελληνικές παροικίες, 19ος-20ός αιώνας

- Χρήστος Χατζηιωσήφ (ιστορικός, καθηγητής Πανεπιστημίου Κρήτης)

2.10 Εργατικός αθλητισμός και Εργατικές Ολυμπιάδες

- Θανάσης Καλαφάτης (οικονομολόγος, καθηγητής Πανεπιστημίου Πειραιά)
- Αλέξης Κράους (αρχαιολόγος)

2.11 Ιστορική εξέλιξη της ιατρικής του αθλητισμού

- Αρης Κάρτσωνας (ιατρός)

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΡΧΕΙΑΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ 1993

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Θα σας παρουσιάσω σήμερα, όπως συνηθίζεται, ως Πρόεδρος της Ελληνικής Αρχαικής Εταιρείας, τον απολογισμό του Διοικητικού Συμβουλίου για το 1993. Πριν προχωρήσω στην αναλυτική παρουσίαση των διαφόρων δραστηριοτήτων της Ε.Α.Ε. του προηγούμενου χρόνου, θα

ήθελα να υπογραμμίσω ορισμένα θέματα σχετικά με τη γενικότερη λειτουργία της ΕΑΕ.

Με την ανάληψη των καθηκόντων του το νέο Διοικητικό Συμβούλιο αποφάσισε να ρίξει το βάρος του σε δύο κυρίως τομείς: στην επιμόρφωση των μελών της ΕΑΕ και στις σχέσεις με το εξωτερικό αφού η Ελλάδα επρόκειτο κατά πάσα πιθανότητα, όπως και έγινε τελικά, να αναλάβει τη διοργάνωση του CITRA του 1994. Παράλληλα το Δ.Σ. ασχολήθηκε και με το σχέδιο της Επιτροπής Αθλητικών και Ολυμπιακών Αρχείων για τη διοργάνωση αρχειακών και ιστορικών εκδηλώσεων για τη αναβίωση των Ολυμπιακών Αγώνων, για το οποίο θα υπάρξει εκτενέστερη ενημέρωση από την Επιτροπή.

Από την εκλογή του και μέχρι σήμερα, το Διοικητικό Συμβούλιο συνεδρίασε συνολικά 14 φορές, περιοδικότητα που κρίνεται απολύτως ικανοποιητική. Σχετικά με την πρόταση για περιφερειακή οργάνωση της ΕΑΕ, που ενέκρινε η προηγούμενη Γενική Συνέλευση να μελετήσει το Δ.Σ., δεν υπάρχει τίποτε νεότερο, αφού δεν υπήρξε προς το παρόν καμιά ανταπόκριση από τα μέλη της περιφέρειας, με μόνη εξαίρεση την περιοχή της Αθήνας και όπου εξετάζεται σοβαρά το ενδεχόμενο τα μέλη της ΕΑΕ να συγκεντρώνονται μια φορά το μήνα σε συγκεκριμένο τόπο και χρόνο.

Από τις επιτροπές της ΕΑΕ λειτούργησαν οι εξής:

- Η Συντακτική Επιτροπή
- Η Επιτροπή Αθλητικών και Ολυμπιακών Αρχείων
- Η Επιτροπή Προφορικής Ιστορίας

Ανατέθηκε επίσης από το Δ.Σ. σε τριμελή επιτροπή (Χριστίνα Βάρδα, Αμαλία Παππά και Ν. Παντελάκη) η διοργάνωση των επιμορφωτικών σεμιναρίων.

Καταβάλλεται προσπάθεια από τους Ζ. Συνοδινό και Ν. Παντελάκη για τη σύνταξη επιλεγμένης διεθνούς και ελληνικής βιβλιογραφίας περί αρχείων, αφού από ένα σημείο και μετά δεν μπόρεσε να λειτουργήσει η Επιτροπή Βιβλιογραφίας.

Η Γενική Συνέλευση θα πρέπει να προβληματιστεί σχετικά με το θεσμό των επιτροπών και να εξετάσει τη πιθανότητα κατάργησης ορισμένων και σύστασης κάποιων άλλων.

Αντίθετα, προβληματική παρουσιάζεται η κατάσταση στον οικονομικό τομέα. Παρόλες τις προσπάθειες που καταβάλαμε πέρυσι, δεν κατορθώσαμε να εξασφαλίσουμε χρηματοδότηση από το Υπουργείο Πολιτισμού από το τμήμα Πολιτιστικών σωματείων και ιδρυμάτων. Το Δεκέμβριο επανήλθαμε και υποβάλαμε δύο νέες αιτήσεις στο Υπουργείο Πολιτισμού. Μία στη Διεύθυνση Γραμμάτων για τη χρηματοδότηση των "Αρχειακών Νέων" και μία στη Διεύθυνση συνεδρίων για την οικονομική ενίσχυση του CITRA. Στην πρώτη αίτηση μας λάβαμε ήδη αρνητική απάντηση η οποία μας παραπέμπει στο Υπουργείο Παιδείας σαν αρμόδιο φορέα.

Ετσι η Εταιρεία κινήθηκε αποκλειστικά από τις συνεισφορές των μελών της. Το γεγονός αυτό μας οδήγησε να προσανατολίσουμε τις προσπάθειες για χρηματοδότηση στον ιδιωτικό τομέα και έχουμε ήδη απευθυνθεί στις διοικήσεις ορισμένων μεγάλων τραπεζών.

1. Τα μέλη μας

Στις 31 Ιανουαρίου 1994 η Εταιρεία αριθμούσε 220 μέλη. Το χρόνο που μας πέρασε η Εταιρεία απέκτησε 17 νέα μέλη, των οποίων την εγγραφή στην ΕΑΕ, πρέπει σήμερα να επικυρώσει η Γενική Συνέλευση. Σχεδιάζουμε να κυκλοφορήσουμε μέχρι το φθινόπωρο το νέο κατάλογο των μελών.

2. Εκδοτικό πρόγραμμα

21 Αρχειακά Νέα

Συνεχίσθηκε κανονικά η έκδοση των "Αρχειακών Νέων" με δύο τεύχη, ένα τον Απρίλιο και ένα το Νοέμβριο. Η συντακτική επιτροπή αποτελείται από τρία μέλη του Δ.Σ. (Ν. Παντελάκης, Χριστίνα Βάρδα, Ζ. Συνοδινός).

Το κυριότερο είναι ότι έγινε δυνατό να υπάρξει μια ισορροπία ανάμεσα στην ειδησεογραφία, ελληνική και διεθνή, στην παρουσίαση των δραστηριοτήτων της Εταιρείας και στα θεωρητικά άρθρα για την

αρχειονομία και τη συντήρηση. Πρέπει όμως να δοθεί περισσότερη προσοχή στην παρακολούθηση της δραστηριότητας των Γενικών Αρχείων του Κράτους, της Σχολής Αρχειονομίας και της παρουσίας των νέων ελληνικών και ξένων εκδόσεων, που αφορούν τα αρχεία. Ιδιαίτερα, πρέπει να καθιερώσουμε την τακτική παρουσίαση των εκδόσεων των ευρωπαϊκών εταιρειών με τις οποίες έχουμε εδώ και δύο χρόνια, από το Maastricht, επίσημα συμφωνήσει τη συνεργασία. Ήδη το περιοδικό των γάλλων αρχειονόμων "Gazette des Archives" παρουσίασε εκτενώς το τεύχος των "Αρχειακών Νέων" No 6 και πρόκειται να παρουσιάσει και το No 7. Η αυξανόμενη απήχηση των "Αρχειακών Νέων", τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό, αποδεικνύει ότι βρισκόμαστε στο σωστό δρόμο. Ήδη εξετάζουμε τη δυνατότητα τα επόμενα τεύχη να εκδοθούν σε κανονική τυπογραφική μορφή, ώστε να μπορέσουμε να αυξήσουμε τον αριθμό των τευχών. Με τον τρόπο αυτό όσοι θα θέλουν, θα μπορούν να γραφτούν συνδρομητές στο περιοδικό καταβάλλοντας 500 δραχμές συνδρομή. Όμως και αυτή η επιλογή εξαρτάται άμεσα από τις οικονομικές δυνατότητες της Εταιρείας.

2.2 Εγχειρίδιο

Το Διοικητικό Συμβούλιο μετά από προσεκτική μελέτη αποφάσισε να προχωρήσει στην έκδοση ενός Εγχειριδίου Αρχειονομίας, ιδιαίτερα σήμερα που η Σχολή Αρχειονομίας της Κέρκυρας είναι πλέον πραγματικότητα. Εξετάσθηκε αρχικά η δυνατότητα συγγραφής ενός εγχειριδίου, αλλά η λύση αυτή απορρίφθηκε προς το παρόν, γιατί θεωρήθηκε χρονοβόρα. Το Δ.Σ. έστρεψε την προσοχή του στη δυνατότητα μετάφρασης ενός ξένου εγχειριδίου. Στα πλαίσια αυτά μελέτησε μία σειρά από εγχειρίδια που είχε υπόψη του (1. Australian Society of Archivists, "Keeping Archives" 2. Th. Schellenberg, "The management of archives" 3. Association des Archivistes français, "Manuel d'archivistique" 4. K. Duckett, "Modern Manuscripts" 5. A. Bradsher, "Managing Archives and Archival Institutions" 6. A. Baumann, "A Manual of archival techniques" 7. C. Couture-J. Rousseau, "Les Archives au xxe siècle". Στη συνέχεια έστειλε επιστολή στον καθηγητή Carol Couture και στη René Bazin, που λόγω της ειδικότητάς τους (υπεύθυνοι της επιτροπής επιμόρφωσης του ΔΣΑ) κατέχουν το θέμα, ζητώντας τους την άποψή τους. Έτσι

τελικά το Δ.Σ. κατέληξε στην απόφαση ότι η καλύτερη επιλογή είναι το εγχειρίδιο της Αυστραλιανής Εταιρείας "Keeping Archives" στη δεύτερη έκδοση του που κυκλοφόρησε τον Μάιο του 1993. Στη συνέχεια το Δ.Σ. έστειλε επιστολή στην Αυστραλιανή Εταιρεία, ζητώντας να μάθει κάτω από ποιές προϋποθέσεις θα μπορούσε να αποκτήσει τα συγγραφικά δικαιώματα της έκδοσης αυτής. Η Αυστραλιανή Εταιρεία απάντησε ότι ζητάει για μεταφραστικά δικαιώματα 5000 αυστραλιανά δολάρια (περίπου 750.000 δρχ.). Διερευνούμε τη δυνατότητα συνέκδοσης του εγχειριδίου. Το υπολογιζόμενο κόστος είναι 3.250.000 δρχ. για 1000 αντίτυπα.

2.3 Άλλες εκδόσεις

Στο προγραμματισμένο εκδοτικό πρόγραμμα της ΕΑΕ παραμένουν πάντα, τόσο Τα Πρακτικά του Συνεδρίου της Πρέβεζας, όσο και ο τόμος της Επιτροπής Προφορικής Ιστορίας. Θα επανεκδοθεί συμπληρωμένος ο Οδηγός Ιδιωτικών Αρχείων.

3. Συνέδρια

3.1 CITRA

Το 1993 οριστικοποιήθηκε η απόφαση για τη διεξαγωγή του Οκτώβριο στη Θεσσαλονίκη, από το Υπουργείο Παιδείας, τα ΓΑΚ και την ΕΑΕ, του Διεθνούς Συνεδρίου της Στρογγυλής Τράπεζας των Αρχείων. Ήδη η ΕΑΕ, στην προσπάθεια να συμβάλει στην επιτυχή διεξαγωγή του συνεδρίου, έχει καταθέσει στο υπουργείο Πολιτισμού αίτηση χρηματοδότησης του συνεδρίου και έχει απευθυνθεί και σε ιδιώτες για την οικονομική ενίσχυση της όλης προσπάθειας. Από όσα κατά καιρούς έχουν γραφεί στα "Αρχειακά Νέα", γνωρίζετε ήδη το θέμα του φετινού CITRA, που αναφέρεται στις αλληλεξαρτήσεις των αρχείων και ειδικότερα στον τρόπο που πρέπει η αρχειακή κοινότητα να αντιμετωπίσει τα διασπασμένα αρχεία που πολύ συχνά αποτελούν κοινή κληρονομιά διαφορετικών κρατών. Το μέλος του γραφείου του CITRA θα αναφερθεί από διεξοδικά στο ζήτημα αυτό στη συνέχεια.

3.2 Συνέδριο Σπάρτης

Η ΕΑΕ συμμετείχε με το μέλος του Δ.Σ. κ. Ζ. Συνοδινό στην Οργανωτική Επιτροπή του Συνεδρίου της Σπάρτης που πραγματοποιήθηκε τελικά τον Δεκέμβριο του 1993. Στα πλαίσια του συνεδρίου αυτού ένα πρωινό αφιερώθηκε στην παρουσίαση και στη συζήτηση των δραστηριοτήτων της Εταιρείας.

3.3 Ημερίδα για CITRA (Απρίλιος 1994)

Με αφορμή το Διεθνές Συνέδριο της Στρογγυλής Τράπεζας των Αρχείων που θα πραγματοποιηθεί τον Οκτώβριο του 1994 στη Θεσσαλονίκη η ΕΑΕ αποφάσισε να διοργανώσει, τον Απρίλιο, ημερίδα με θέμα τα διασπασμένα αρχεία. Αρχικά η εκδήλωση αυτή είχε προγραμματισθεί να γίνει ταυτόχρονα με τη Γενική Συνέλευση, αλλά για λόγους τεχνικούς αυτό δεν έγινε δυνατό να υλοποιηθεί. Στην ημερίδα θα λάβουν μέρος τέσσερις ομιλητές. Ένας εκπρόσωπος της Εταιρείας, ένας καθηγητής Διεθνούς Δικαίου για την παρουσίαση των συμφωνιών που έχουν γίνει κατά καιρούς σχετικά με τα διασπασμένα αρχεία κοινής κληρονομιάς, ένας ιστορικός, και ένας καθηγητής ειδικός σε ζητήματα εκκλησιαστικών αρχείων.

3.4 Προσυνεδριακό σεμινάριο του CITRA

Οι χώρες που αναλαμβάνουν τη διοργάνωση του CITRA συχνά χρησιμοποιούν την ευκαιρία αυτή για να διοργανώσουν, τις αμέσως προηγούμενες μέρες, ένα σεμινάριο. Η ΕΑΕ σε συνεργασία με τα ΓΑΚ εξετάζει τη δυνατότητα οργάνωσης ενός τέτοιου σεμιναρίου που θα απευθύνεται σε αρχειονόμους των βαλκανικών και μεσογειακών χωρών. Στην προσπάθειά μας να εξασφαλίσουμε τους αναγκαίους πόρους, στείλαμε επιστολή στο Ελληνικό Κέντρο Ευρωπαϊκών Μελετών.

4. Σεμινάρια

Το Διοικητικό Συμβούλιο ανέθεσε στην συνάδελφο Χριστίνα Βάρδα τη μελέτη της διοργάνωσης επιμορφωτικών σεμιναρίων. Στο τέλος Οκτωβρίου υποβλήθηκε στο Διοικητικό Συμβούλιο για

συζήτηση ένα σχέδιο προγράμματος το οποίο με μερικές αλλαγές εγκρίθηκε.

Το Δ.Σ. για να γνωρίσει τις απόψεις των μελών στο υπό κατάρτιση πρόγραμμα αποφάσισε να διαμορφώσει και να υποβάλλει στα μέλη της Εταιρείας ένα ερωτηματολόγιο. Με βάση το ερωτηματολόγιο αυτό θα διαμορφωθεί και το τελικό πρόγραμμα των σεμιναρίων, τα οποία θα διεξαχθούν, εάν τελικά επικυρωθεί η προφορική συνεννόηση μας με το Ίδρυμα Γουλανδρή-Χόρν, σε αίθουσα του ιδρύματος και σε συνεργασία μαζί του. Μαζί με την πρόσκληση για τη Γ.Σ. στάλθηκε στα μέλη και η αίτηση συμμετοχής στα σεμινάρια, που πρέπει να συμπληρωθεί και να αποσταλεί στο Δ.Σ. το αργότερο μέχρι τις 15 Φεβρουαρίου. Στην περίπτωση που υπάρξουν περισσότερες από 25 αιτήσεις συμμετοχής, το Δ.Σ. θα πρέπει να αποφασίσει με ποιό τρόπο θα καλυφθούν οι θέσεις.

5. Επαφές της ΕΑΕ με άλλους φορείς

Το Διοικητικό Συμβούλιο στο χρόνο που πέρασε ήρθε σε επαφή με μια σειρά από φορείς για διάφορα ζητήματα που το απασχολούσαν.

5.1 Με τη Δημόσια Διοίκηση:

Αντιπροσωπεία του Δ.Σ., αποτελούμενη από τον Πρόεδρο, τον Αντιπρόεδρο και τη Γραμματέα, συναντήθηκε την άνοιξη του 1993 με τον Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Πολιτισμού και του έθεσε το ζήτημα της οικονομικής ενίσχυσης της ΕΑΕ. Στη συνέχεια αντιπροσωπεία αποτελούμενη από τον Πρόεδρο και τον Αντιπρόεδρο, συναντήθηκε με την Υπουργό Πολιτισμού για το ίδιο θέμα.

Αντιπροσωπεία του Δ.Σ., αποτελούμενη από τον Πρόεδρο και τον Υπεύθυνο της Επιτροπής Αθλητικών και Ολυμπιακών Αρχείων, συνάντησε το Νοέμβριο το Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Πολιτισμού.

Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου συνάντησε τον προϊστάμενο του τμήματος αρχείων του Υπουργείου Παιδείας, με τον οποίο συζητήθηκαν θέματα σχετικά με τη διοργάνωση του CITRA.

5.2 Με Ερευνητικά Κέντρα και Αρχεία:

Για το θέμα των αρχειακών και ερευνητικών εκδηλώσεων για την αναβίωση των Ολυμπιακών Αγώνων, αντιπροσωπεία του Δ.Σ. είχε τακτική συνεργασία με τα ΓΑΚ, το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και το Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο.

Ακόμη, η ΕΑΕ προσκλήθηκε από την Ένωση Ελλήνων Βιβλιοθηκάρων στο 7ο Συνεδριό τους.

5.3 Διεθνείς σχέσεις:

Ο Πρόεδρος της ΕΑΕ και το Μέλος του Δ.Σ. κα Λίτσα Μπαφούνη αντιπροσώπευσαν την Εταιρεία στο Διεθνές Συνέδριο της Στρογγυλής Τράπεζας των Αρχείων που πραγματοποιήθηκε στην πόλη του Μεξικού.

Ο Πρόεδρος αντιπροσώπευσε την ΕΑΕ στις συναντήσεις του Τμήματος των Αρχειακών Εταιρειών του Διεθνούς Συμβουλίου Αρχείων που πραγματοποιήθηκαν στο Μεξικό και στο Augsburg της Γερμανίας. Συνάντηση στη Θεσσαλονίκη του Προέδρου με τον Γραμματέα του CITRA για την προετοιμασία του CITRA στη Θεσσαλονίκη.

5.4 Με άλλους φορείς:

Αντιπροσωπεία της ΕΑΕ, αποτελούμενη από τον Πρόεδρο της ΕΑΕ και τον Υπεύθυνο της Επιτροπής Ολυμπιακών και Αθλητικών Αρχείων, συνάντησε την Ελληνική Ολυμπιακή Επιτροπή και τον Πρόεδρο της Ολυμπιακής Ακαδημίας.

6. Άλλα θέματα

Το Διοικητικό Συμβούλιο ασχολήθηκε και με το ζήτημα που προέκυψε στο τμήμα αρχείων της Γενναδείου Βιβλιοθήκης, τα οποία απειλούνται με κλείσιμο ή με σοβαρή υποβάθμιση μετά την κοινοποίηση της απόλυσης της συναδέλφου και γραμματέας της ΕΑΕ κας Χριστίνας Βάρδα, που είχε την ευθύνη του τμήματος αυτού επί 14 χρόνια. Στάλθηκαν επιστολές τόσο στο Διευθυντή της Γενναδείου, David Jordan, όσο και στο Διευθυντή της Αμερικανικής Σχολής στην

Αθήνα, W.D.E.Coulson, στη Society of American Archivists, και στην αρχειονόμο των Κρατικών Αρχείων της Washington, Trudy Peterson.

Τελειώνοντας, θα ήθελα να επισημάνω ότι το Δ.Σ. θα εντείνει τις προσπάθειές του για την εξασφάλιση της αναγκαίας χρηματοδότησης της ΕΑΕ, ελπίζοντας σε καλύτερα αποτελέσματα.

Όπως όλοι γνωρίζετε καλά, η λειτουργία της ΕΑΕ μέχρι σήμερα στηρίζεται αποκλειστικά στην εθελοντική προσφορά και διαθεσιμότητα των μελών της. Το γεγονός αυτό αντικειμενικά περιορίζει τις δυνατότητες δράσης της Εταιρείας μας, αφού ο χρόνος που μπορεί να αφιερώσει ο καθένας μας είναι περιορισμένος και οδηγεί αναγκαστικά στον καθορισμό ορισμένων προτεραιοτήτων.

Επίσης θα πρέπει να επιδιωχθεί οι επόμενες Γενικές Συνελεύσεις να συνδυάζονται με κάποιες κεντρικές εκδηλώσεις της Εταιρείας, όπως συναντήσεις εργασίας επιτροπών, ημερίδες ακόμα και συνέδριο.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΑΕ

STAGE TECHNIQUE INTERNATIONALE D'ARCHIVES

ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ

ΓΑΛΛΙΚΑ ΕΘΝΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ

ΠΑΡΙΣΙ, ΑΠΡΙΛΙΟΣ-ΙΟΥΝΙΟΣ 1995

ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΜΕΧΡΙ ΜΕΣΑ ΙΟΥΝΙΟΥ 1994

(1-2 Θέσεις)

Για περισσότερες πληροφορίες

απευθυνθείτε στο Δ.Σ. της Ε.Α.Ε.

ΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΨΕΙΣ

ΓΕΝΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ Ο ΝΟΜΟΣ ΚΑΤΟΧΥΡΩΝΕΙ ΤΗΝ ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΑ ΤΟΥΣ

Τρία χρόνια πέρασαν ήδη από τη ψήφιση και εφαρμογή του νέου νόμου. Η ίδρυση της Ελληνικής Αρχαικής Εταιρείας το 1990, η ψήφιση την άνοιξη του 1991, ομόφωνα από τη Βουλή του νόμου 1946 για τα Γενικά Αρχεία του Κράτους και η λειτουργία, από τον περασμένο Σεπτέμβριο, της Σχολής Αρχειονομίας στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο, σηματοδοτεί αναμφίβολα την αρχή μιας νέας εποχής για την αρχαική πραγματικότητα της χώρας μας. Η λειτουργία των τριών αυτών νέων θεσμών, που εκσυγχρονίζουν όλο το θεσμικό πλαίσιο των αρχείων, θα έχει αργά ή γρήγορα θετικά αποτελέσματα στην ανάπτυξη των αρχείων στη χώρα μας τις παραμονές του 21 αιώνα.

Η Ελληνική Αρχαική Εταιρεία, από τη κατάθεση του νόμου στη Βουλή, τόνισε την τεράστια σημασία που αποδίδει στον εκσυγχρονισμό του νομοθετικού πλαισίου των αρχείων. Στις 25 Απριλίου 1991 η Επιτροπή Κοινωνικών Αρχείων της Ελληνικής Αρχαικής Εταιρείας οργάνωσε μάλιστα, συνέντευξη τύπου στην ΟΤΟΕ με θέμα το νομοσχέδιο και τη σημασία του. Στη συνάντηση παραβρέθηκαν οι βουλευτές εισηγητές του νομοσχεδίου (Θ. Κοτσώνης και Α. Σεβαστάκης) ο Διευθυντής των Γενικών Αρχείων του Κράτους Ν. Καραπιδάκης, το μέλος της Εκτελεστικής Γραμματείας της ΟΤΟΕ, Σ. Σιώκος, ο Διευθυντής των γραφείων της ΟΤΟΕ Χρ. Καστορίνης, ο ερευνητής του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών Η. Νικολακόπουλος, μέλη του ΔΣ της ΕΑΕ και πλήθος δημοσιογράφων.

Στη συζήτηση που ακολούθησε παρουσιάστηκε η φιλοσοφία των βασικών διατάξεων του νόμου και τονίστηκε η εθνική σημασία του. Με το νέο νόμο (βλέπε εισηγητική έκθεση στο σχέδιο νόμου) η έννοια του αρχείου δεν περιορίζεται πλέον μόνο στα έγγραφα εκείνα που έχουν ξεπεράσει την πεντηκονταετία, αλλά περιλαμβάνει το σύνολο των τεκμηρίων του δημοσίου τομέα από την ώρα της δημιουργίας τους

μέχρι την επιλογή για τη διατήρησή τους στο διηνεκές. Με τον τρόπο αυτό δόθηκε η δυνατότητα στην αρχαική υπηρεσία να ξεκινήσει μια προσπάθεια προσέγγισης και συνεργασίας με τη δημόσια διοίκηση για την επιλογή των ιστορικών τεκμηρίων. Με άλλη διάταξη του νόμου δόθηκε η δυνατότητα στα Γενικά Αρχεία του Κράτους να προχωρήσουν στην επισήμανση και καταγραφή των εκκλησιαστικών και ιδιωτικών αρχείων με απώτερο στόχο τη σύνταξη του Εθνικού Ευρετηρίου Αρχείων. Για την αποτελεσματική εκπλήρωση των στόχων αυτών κρίθηκε αναγκαία η οργανωτική αναδιάρθρωση των αρχαικών υπηρεσιών. Έτσι όλα τα αρχεία της επικράτειας (Γενικά Αρχεία του Κράτους, Ιστορικά Αρχεία, Τοπικά Ιστορικά Αρχεία, και Μόνιμα Τοπικά Ιστορικά Αρχεία) εντάχθηκαν σε μια ενιαία υπηρεσία με τίτλο: Γενικά Αρχεία του Κράτους. Με το νέο νόμο για πρώτη φορά υπήρξε πρόβλεψη για τα αρχεία που αποθηκεύονται στα νέα υποστρώματα (οπτικοακουστικά, μηχανογραφικά). Σε ό,τι αφορά την αρχαική οργάνωση, πρέπει να τονίσουμε ότι σύμφωνα με τα άρθρα 8 και 35 του νόμου, τα ΓΑΚ αποτελούν αυτοτελή δημόσια υπηρεσία που υπάγεται απευθείας στον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, στα πλαίσια της οποίας λειτουργεί συλλογικό όργανο με τον τίτλο "Εφορεία των Γενικών Αρχείων του Κράτους".

Η Εφορεία των ΓΑΚ μελετά τις γενικότερες επιστημονικές κατευθύνσεις των ΓΑΚ και καθορίζει τους βασικούς άξονες της πολιτικής τους, παρέχει τις αναγκαίες οδηγίες για τον τρόπο επιλογής, ταξινόμησης και καταγραφής των υπηρεσιακών αρχείων που έχουν ιστορικό ενδιαφέρον, γνωμοδοτεί για την ίδρυση νέων αρχαικών υπηρεσιών, για το επιστημονικό έργο του προσωπικού των ΓΑΚ, για τις αποσπάσεις του προσωπικού και για κάθε θέμα για το οποίο ζητείται η γνώμη της από τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και αποφασίζει για την αγορά αρχείων και αρχαικού υλικού που διενεργείται από τα ΓΑΚ, για τη χορήγηση ή μη, αδειών μελέτης, μεταγραφής, φωτογράφησης κλπ αρχείων και αρχαικού υλικού που βρίσκονται στα ΓΑΚ και στα πάσης φύσεως και μορφής λοιπά αρχεία της χώρας, για τα δημοσιεύματα και τις πάσης φύσεως εκδόσεις των ΓΑΚ.

Με τη βοήθεια του νέου αυτού νομικού πλαισίου ξεκίνησε πριν τρία χρόνια μια αξιόπαινη προσπάθεια (τα πρώτα αποτελέσματα της οποίας είναι ήδη ορατά), επισήμανσης και καταγραφής αρχείων.

τοποθέτησης και εκπαίδευσης υπαλλήλων-συνδέσμων στις διάφορες υπηρεσίες του δημοσίου, ίδρυσης ειδικών αρχείων στους δήμους και στους οργανισμούς του ευρύτερου δημόσιου τομέα κλπ.

Σήμερα, τρία χρόνια μετά τη ψήφιση του νόμου, η κοινότητα των αρχειακών και των ιστορικών ανησυχεί γιατί ορισμένες διατάξεις του νόμου, όπως ειδικά αυτή που αφορά την λειτουργία του συλλογικού οργάνου στα πλαίσια των Γενικών Αρχείων του Κράτους με την ονομασία "Εφορεία των Γενικών Αρχείων του Κράτους", δεν εφαρμόζονται, με αποτέλεσμα αποφάσεις που εμπίπτουν στις αρμοδιότητες της Εφορείας, να λαμβάνονται χωρίς προηγούμενη γνώμοδοτήσή της. Η κατάσταση αυτή οδηγεί, όπως σωστά επισημαίνει και το κείμενο ανοικτής επιστολής προς τον Υπουργό Παιδείας που υπογράφηκε από ιστορικούς και αρχειακούς, στην κατάλυση της αυτοτέλειας των ΓΑΚ και στην υπαγωγή τους στην αποκλειστική και μοιραία αυθαίρετη αρμοδιότητα της διοίκησης.

Ν. Παντελάκης

Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΑ ΓΑΚ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΖΕΙ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

Λάβαμε και δημοσιεύουμε το παρακάτω κείμενο που απευθύνεται στον Υπουργό ΥΠΕΠΘ και φέρει τις υπογραφές σαράντα εννέα (49) ιστορικών, ερευνητών και αρχειακών που προβληματίζονται για την καθυστέρηση διορισμού Εφορείας των ΓΑΚ, γεγονός που θέτει σε αμφισβήτηση την αυτοτέλειά τους.

Αθήνα, 10 Μαΐου 1994

Προς τον Υπουργό Παιδείας
Καθηγητή Δημήτρη Φατούρο
Υπουργείο Παιδείας

Θέμα: Υπόμνημα επιστημόνων για τα Γενικά Αρχεία του Κράτους

Κύριε Υπουργέ,

Επειδή η καλή λειτουργία των Γενικών Αρχείων του Κράτους αφορά άμεσα όλους τους ερευνητές των κοινωνικών επιστημών και

ιδιαίτερα τους ιστορικούς και θα κρίνει αποφασιστικά την ανάπτυξη της ιστορικής έρευνας στη χώρα μας, παρακολουθούμε με ανησυχία τις πρόσφατες εξελίξεις στα ΓΑΚ και ειδικότερα:

- Το μη έγκαιρο διορισμό νέας Εφορείας στα ΓΑΚ, μετά την κατάργηση της προηγούμενης, η οποία είχε αδρανήσει από το περασμένο καλοκαίρι ύστερα από την παραίτηση του προέδρου της, με αποτέλεσμα να έχουν παγώσει σημαντικά θέματα της αποκλειστικής αρμοδιότητάς της και ιδιαίτερης σημασίας για την πρόοδο του έργου των ΓΑΚ.

- Την καταχρηστική παρέμβαση του Υπουργείου Παιδείας σε θέματα στελέχωσης της Υπηρεσίας των ΓΑΚ, διαχείρισης του προσωπικού και κατανομής επιστημονικών καθηκόντων, την ώρα ακριβώς που δεν λειτουργεί η Εφορεία για να επιτελέσει το θεσμοθετημένο έργο της ως γνωμοδοτικό επιστημονικό συμβούλιο (χάραξη πολιτικής, αξιολογική κρίση προσωπικού κλπ.).

- Οι ενέργειες αυτές στοιχειοθετούν κατάχρηση αρμοδιοτήτων από πλευράς Υπουργείου και μαρτυρούν τάσεις κατάλυσης της αυτοτέλειας της Υπηρεσίας των ΓΑΚ και παραβίασης θεσμών, οι οποίες είναι ιδιαίτερα επικίνδυνες για τους εξής λόγους:

1. Ύστερα από πολλές δεκαετίες αδράνειας, το 1988-89 ξεκίνησε ένα σημαντικό έργο ανανέωσης της υπηρεσίας των Γενικών Αρχείων του Κράτους, το οποίο και επικυρώθηκε νομοθετικά με το νόμο 1946 του 1991, το μοναδικό ίσως νομοθέτημα που ψηφίστηκε από όλα τα κόμματα της Βουλής. Με τη δημιουργία του εθνικού περιφερειακού δικτύου ΓΑΚ, την αύξηση των οργανικών θέσεων και την κατοχύρωση του δικαιώματος αποσπάσεων για την κάλυψη των αναγκών και με σειρά άλλων διατάξεων, αλλά και με την αποφασιστική συνδρομή της Εφορείας και κυρίως του προσωπικού τους, ξεκίνησε μια νέα εποχή για τα Γενικά Αρχεία, με τη συστηματική "σύλληψη" και καταγραφή νέων αρχειακών πηγών, την προπαγάνδισή της "αρχειακής συνείδησης", την ταξινόμηση των υπαρχόντων αρχείων και το άνοιγμά τους στην ιστορική έρευνα. Η αλλαγή αυτή ήταν εμφανής σε όλους όσοι έρχονταν σε επαφή με τα Γενικά Αρχεία του Κράτους και ειδικότερα, βέβαια, στους ιστορικούς. Το έργο αυτό επιτελέστηκε κάτω από ένα συγκεκριμένο θεσμικό καθεστώς που δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να παραβιάζεται.

2. Η Υπηρεσία των ΓΑΚ επιτελεί ειδικευμένη επιστημονική αποστολή την οποία δεν μπορεί να διαχειρίζεται η πολιτική ηγεσία του Υπουργείου, και γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο ο Νόμος προβλέπει την αυτοτέλειά της και τον ουσιαστικό ρόλο της Εφορείας σε θέματα χάραξης επιστημονικής πολιτικής, πρόβλεψης των αναγκών σε προσωπικό και υποβολής σχετικών προτάσεων προς τον Υπουργό, αξιολογικής κρίσης του προσωπικού κ.λπ. Ανεξάρτητα εντελώς από τα συγκεκριμένα πρόσωπα, η επαναστελέχωση της υπηρεσίας χωρίς προηγούμενη γνωμοδοτική κρίση της Εφορείας, όπως και η διαφαινόμενη διαχείριση του αποσπασμένου προσωπικού απευθείας από το Υπουργείο (λήξη των αποσπάσεων και/ή ένταξη σε οργανικές θέσεις των ΓΑΚ), χωρίς γνωμοδότηση από την Εφορεία, δημιουργούν την εντύπωση ουσιαστικής κατάλυσης της αυτοτέλειας των ΓΑΚ. Η υπαγωγή τους στην αποκλειστική, και μοιραία αυθαίρετη, αρμοδιότητα της Διοίκησης θα σημάνει τον (εκ νέου) μαρασμό και την έκπτωση από τον ανανεωμένο και δημιουργικό τους ρόλο στην επιστημονική έρευνα.

Πιστεύοντας, κύριε Υπουργέ, ότι δεν διαφωνείτε με τις παραπάνω σκέψεις, θα θέλαμε να σας ζητήσουμε να προχωρήσετε στον άμεσο διορισμό της Εφορείας των Γενικών Αρχείων του Κράτους, αποκλειστικά με επιστημονικά κριτήρια, τη μόνη λύση που θα μπορούσε να αποκαταστήσει την ομαλή λειτουργία της Υπηρεσίας.

Με τιμή

Υπογραφές

- Αγάθου Χρυσάνθη, Ιστορικός
- Αγριαντώνη Χριστίνα, ΚΝΕ
- Αλεξάκης Γιώργος, Ιστορικός
- Ασδραχάς Σπύρος, ΚΝΕ
- Ασπρογέρακα-Γρίβα Αγγελική, ΙΑΕΤΕ
- Βάρδα Χριστίνα, Ιστορικός-Αρχαιολόγος
- Βερβενιώτη Τ., Καθηγήτρια Μέσης Εκπαίδευσης-Ιστορικός
- Βλάχος Αγγελος, Ιστορικός
- Βλάχου Ελεάνα, Ιστορικός-Μουσειολόγος
- Γιαννουλόπουλος Γιάννης, Πάντειο Πανεπιστήμιο
- Δημητρόπουλος Δημήτρης, ΚΝΕ
- Θεοτοκάς Νίκος, Πάντειο Πανεπιστήμιο
- Καλλιβεράκης Λεωνίδας, ΚΝΕ
- Καφίρη Παναγιώτα, ΙΑΕΤΕ

- Κιουσαπούλου Τόνια, Πανεπιστήμιο Αιγαίου
- Κοντίνη Αγγελική, Κοινωνιολόγος
- Κούρτιος Κώστας
- Κράους Αλέξης, Ιστορικό Αρχείο ΓΣΕΕ
- Κρεμμυδάς Βασίλης, Πανεπιστήμιο Αθηνών
- Κρεμμύδας Κώστας, ΙΑΕΤΕ
- Λάμπας Κώστας, ΚΕΙΝΕ/Ακαδημία Αθηνών
- Λιάκος Αντώνης, Πανεπιστήμιο Αθηνών
- Λιάτα Ευτυχία, ΚΝΕ
- Λούκος Χρήστος, Πανεπιστήμιο Κρήτης
- Ματθαίου Άννα, Ιστορικός
- Μέκκας Κώστας, Μεταπτυχιακός φοιτητής Ιστορίας
- Μητροφάνης Γιώργος, Ιστορικός
- Μίνογλου Ιωάννα, Πάντειο Πανεπιστήμιο
- Μιχαηλάρης Παναγιώτης, ΚΝΕ
- Μπρεγιάννη
- Μπουτζουβή Αλέκα, Πανεπιστήμιο Αθηνών
- Ολυμπίου Ευδοκία, Ιστορικός
- Παντελάκης Νίκος, ΙΑΕΤΕ
- Παπαθανασόπουλος Κωνσταντίνος, Πάντειο Πανεπιστήμιο
- Πιομπίνος Φοίβος, ΙΑΕΤΕ
- Πολίτης Αλέξης, Πανεπιστήμιο Κρήτης
- Ρηγίνος Μιχάλης, Πανεπιστήμιο Αθηνών
- Σκιαδαρέση Μαρία, Φιλολόγος
- Σκλαβενίτης Τριαντάφυλλος, ΚΝΕ
- Σκούφη Αγγελική, ΙΑΕΤΕ
- Στάθης Παναγιώτης, Ιστορικό Αρχείο Αγροτικής Τράπεζας
- Συνοδινός Ζήσιμος, ΙΑΕΤΕ
- Σφυρόερας Βασίλης, Πανεπιστήμιο Αθηνών
- Τζέρπου Πόπη
- Τριανταφυλλίδου Ζωή
- Φραγκισκοπούλου Μαριάννα, ΙΑΕΤΕ
- Φουρναράκη Ελένη, Ιστορικός
- Χαϊδοπούλου-Βρυχέα, Μαρία
- Χατζηϊωάννου Μαρία-Χριστίνα, ΚΝΕ

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΗ Η ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΑΡΧΕΙΩΝ ΤΗΣ ΓΕΝΝΑΔΕΙΟΥ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

Τον περασμένο Δεκέμβριο ο διευθυντής της Αμερικανικής Σχολής κοινοποίησε στη συνάδελφο Χριστίνα Βάρδα, υπεύθυνη των Αρχείων της Γενναδείου Βιβλιοθήκης και γραμματέα της ΕΑΕ, την απόφαση των Trustees να την απολύσουν, με την αιτιολογία της μείωσης των δαπανών λειτουργίας της Γενναδείου Βιβλιοθήκης.

Η απόφαση αυτή θορύβησε το ΔΣ, γιατί θεώρησε ότι το γεγονός αυτό, πέρα από το λυπηρό γεγονός της απόλυσης της εκλεκτής συναδέλφου μας, έθετε σε άμεσο κίνδυνο κλεισίματος το Τμήμα Αρχείων της Γενναδείου που ιδρύθηκε το 1986 και που αποτελεί έναν από τους πιο σοβαρούς αρχειακούς θεσμούς που λειτουργούν στη χώρα μας.

Για το λόγο αυτό, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΑΕ έστειλε το Δεκέμβριο κοινή επιστολή προς το διευθυντή της Αμερικανικής Σχολής, το διευθυντή της Γενναδείου, τον Πρόεδρο των Trustees στην Αμερική και άλλη στη Society of American Archivists. Στην επιστολή της το ΔΣ της ΕΑΕ επεσήμανε ότι η απόφαση αυτή οδηγούσε ουσιαστικά στο κλείσιμο των αρχείων της Γενναδείου, αφού απολυόταν ο μοναδικός ειδικευμένος αρχειονόμος του Τμήματος. Στην απάντησή του ο διευθυντής της Αμερικανικής Σχολής Κλασικών Σπουδών στην Αθήνα μας διαβεβαίωσε ότι δεν είναι αλήθεια ότι το Τμήμα Αρχείων της Γενναδείου θα κλείσει, αλλά ότι αντίθετα, η Σχολή θεωρεί ότι πρέπει να δοθεί περισσότερη προσοχή στην καταλογογράφηση και συντήρηση των αρχείων της. Μας επεσήμανε ότι για το λόγο αυτό, η Σχολή έχει αναθέσει στον κ. Nicolas Barker να εισηγηθεί στο Managing Committee και στους Trustees τα αναγκαία βήματα για τη διατήρηση των υπαρχόντων αρχείων. Στη συνέχεια δε αφού παραδοθεί η έκθεση, θα γίνει προσπάθεια να βρεθεί η αναγκαία χρηματοδότηση για να εφαρμοσθούν οι συμβουλές του. Παράλληλα ο διευθυντής μας διαβεβαίωσε ότι η αρχειονόμος της Αμερικανικής Σχολής, κα Carol Zerner, θα αναλάμβανε ταυτόχρονα και τα Αρχεία της Γενναδείου. Η απάντηση αυτή έθετε νέα προβλήματα τα οποία το ΔΣ αποφάσισε να θέσει υπόψη των υπευθύνων της Γενναδείου Βιβλιοθήκης με νέα επιστολή. Στην επιστολή αυτή τονίζαμε ότι με την απόλυση της κας Χριστίνας Βάρδα θα σταματούσε η καταλογογράφηση των υπολοίπων αρχείων, αφού η κα Carol Zerner, αρχειονόμος της Αμερικανικής Σχολής που τοποθετήθηκε υπεύθυνη και για τα Αρχεία της Γενναδείου, δεν διαθέτει τις απαραίτητες γνώσεις σύγχρονης ελληνικής ιστορίας αλλά ούτε και της ελληνικής γλώσσας.

Η πρόσφατη παραίτηση της κας Carol Zerner αρχειονόμου της Αμερικανικής Σχολής που τοποθετήθηκε, μετά την απόλυση της κας Χριστίνας Βάρδα, ταυτόχρονα υπεύθυνη και για τα Αρχεία της

Γενναδείου, ενισχύει, κατά τη γνώμη μας, τις αρχικές ανησυχίες της ΕΑΕ για την τελική τύχη των Αρχείων της Γενναδείου. Η εξυπηρέτηση των ερευνητών χωρίς την κατάλληλη εποπτεία είναι σε όλους μας κοινό μυστικό ότι εύκολα μπορεί να οδηγήσει σε ανεπανόρθωτες καταστροφές αρχειακού υλικού.

Είναι πάντως πολύ λυπηρό να αναστέλλεται ή να σταματά η επεξεργασία τόσων πολύτιμων και σημαντικών αρχείων που αποθηκευμένα περιμένουν την αξιοποίησή τους. Ελπίζουμε ότι η Διεύθυνση της Αμερικανικής Σχολής και της Γενναδείου θα αναθεωρήσουν αυτήν την επιδόλαιη απόφασή τους.

Τέλος αξ σημειώσουμε ότι η Society of American Archivists από την πλευρά της, μας απάντησε ότι είναι δυσαρεστημένη από την απόφαση της Αμερικανικής Σχολής στην Αθήνα να κλείσει το Τμήμα Αρχείων της Γενναδείου και ότι θεωρεί πιθανό η Αμερικανική Σχολή να έλαβε την απόφαση αυτή χωρίς να έχει κατανοήσει όλες τις οικονομικές και ερευνητικές επιπτώσεις. Για το λόγο αυτό θεώρησε σκόπιμο να κοινοποιήσει σε όλους τους υπεύθυνους της Γενναδείου τη δήλωση-απόφαση που έχει υιοθετήσει για το κλείσιμο των αρχείων.

Ν.Παντελάκης

Society of American Archivists

ΔΗΛΩΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΚΛΕΙΣΙΜΟ ΤΩΝ ΑΡΧΕΙΩΝ

Η δήλωση αυτή υιοθετήθηκε τον Ιούνιο του 1990 από το Συμβούλιο της SAA

Οι πληροφορίες που περιέχονται στα ιστορικά τεκμήρια και αρχεία σε οποιαδήποτε μορφή είναι μια πολύτιμη περιουσία για τον οργανισμό που τα δημιουργήσε ή τα παρέλαβε και αποτελεί μέρος της ιστορικής κληρονομιάς της ανθρωπότητας. Τα αρχειακό υλικό είναι μοναδικό, διαρκούς αξίας και κατά πολύ αναντικατάστατο.

Η αποτελεσματική διαχείριση της πολύτιμης ιδιοκτησίας και των επιχειρηματικών πόρων αποτελεί βασική ευθύνη ενός οργανισμού. Κατά τον ίδιο τρόπο, η σωστή φροντίδα του αρχειακού υλικού είναι καθήκον του οργανισμού απέναντι στους trustees, μετόχους, μέλη,

καθώς και στην κοινότητα. Η πρόσληψη αρχειακού δείχνει μια δέσμευση σε αυτή την υποχρέωση, αφού επιτρέπει την ασφαλή διατήρηση και την επιστημονική φροντίδα ενός αρχειακού υλικού μοναδικού και με διαρκή ιστορική αξία.

Η ίδρυση και ανάπτυξη ενός αρχείου είναι μια σημαντική εργασία που απαιτεί χρόνο, πόρους και προσοχή. Αλλά αποτελεί και μια δέσμευση που απαιτεί συνεχή ευθύνη. Για το λόγο αυτόν, οποιαδήποτε απόφαση που μπορεί να οδηγήσει στο κλείσιμο ενός αρχείου ή σε συρρίκνωση των εργασιών του θα πρέπει να λαμβάνεται προσεκτικά και μετά από σκέψη.

Το θεσμικό κόστος από το προσωρινό ή οριστικό κλείσιμο ενός αρχείου είναι σημαντικό. Σε ένα κλειστό αρχείο οι πληροφορίες που χρειάζονται για την προστασία νόμιμων δικαιωμάτων και συμφερόντων φορέων και ατόμων και για τις τρέχουσες δραστηριότητές τους δεν είναι προσβάσιμες. Οι πληροφορίες που χρειάζονται για να αντιμετωπιστούν νομικές, διοικητικές και οικονομικές ανάγκες ή για να δοθεί μια ισορροπημένη και ακριβής εικόνα παλαιότερων γεγονότων ή δραστηριοτήτων λείπουν. Επιπλέον, πληροφορίες μπορεί να χαθούν για πάντα, αν χαθούν τα αρχεία που τις περιέχουν. Η φήμη του οργανισμού σαν υπεύθυνου πολίτη και η εικόνα του μέσα στην κοινότητα, και πιο πέρα ακόμα, μπορεί να απειληθεί.

Το οικονομικό κόστος από το κλείσιμο ενός αρχείου είναι επίσης υψηλό. Εξω από το προστατευτικό αρχειακό περιβάλλον, πολύτιμα τεκμήρια και φάκελοι μπορούν να χαθούν. Αν δεν χαθούν, ενδέχεται να φθαρούν και, χωρίς εκπαιδευμένο αρχειακό, να χάσουν την οργάνωση, ακεραιότητα και αξία τους σαν τεκμήρια. Τα ηλεκτρονικά δεδομένα και το φωτογραφικό υλικό υποφέρουν ιδιαίτερα χωρίς σωστή αρχειακή φροντίδα. Η επαναλειτουργία του αρχειακού ελέγχου είναι εργασία έντονη και δαπανηρή.

Η Society of American Archivists αναγνωρίζει ότι πολλοί οργανισμοί αντιμετωπίζουν οικονομικές πιέσεις που μπορεί κατά καιρούς να τους κάνουν να σκεφθούν το κλείσιμο ενός αρχείου ή τον περιορισμό των βασικών του δραστηριοτήτων. Ωστόσο, η Εταιρεία πιστεύει ότι ένας οργανισμός πρέπει να ζυγίσει και το βραχυπρόθεσμο και το μακροπρόθεσμο, και το άμεσο και το έμμεσο κόστος αυτής της ενέργειας, πριν να πάρει οποιαδήποτε τέτοια απόφαση. Πρέπει να

ζητηθεί η συμβουλή ειδικών αρχειακών σχετικά με το κόστος και τις επιπτώσεις κάθε ενέργειας. Η εξέταση πρέπει να είναι πολύ προσεκτική, αν εμπλέκονται ιδιωτικά αρχεία ή ιστορικό υλικό που έχει δωρηθεί ή αν οποιοδήποτε τμήμα του αρχείου έχει στηριχτεί από χορηγίες, δημόσια χρηματοδότηση ή εθελοντική εργασία. Τέτοιοι παράγοντες μπορεί να καταστήσουν υπόλογο τον οργανισμό. Μια πρόταση για κλείσιμο του αρχείου πρέπει να συζητηθεί και με τους χρήστες του, είτε προέρχονται από τον φορέα ή έξω απ' αυτόν.

Αν, μετά από προσεκτική εξέταση, εξακολουθεί να θεωρείται αναγκαίο να κλείσει το αρχείο ή να συρρικνώσει σημαντικά τις δραστηριότητές του, είναι επιτακτικό να ειδοποιηθεί έγκαιρα το αρχειακό προσωπικό, ούτως ώστε να μπορέσουν να προγραμματίσουν μια ομαλή μετάβαση, να λάβουν όλα τα απαραίτητα μέτρα για την ασφάλεια του αρχειακού υλικού που ανήκει στον οργανισμό, καθώς και να βρουν κατάλληλη απασχόληση αλλού. Και πάλι, η γνωμοδότηση από εξωτερικούς ειδικούς αρχειακούς είναι ουσιαστική για να διασφαλιστούν τα συμφέροντα αρχείων και αρχειακών.

Πρέπει να υιοθετηθεί ένα σχέδιο για τη φυσική προστασία του ιστορικού υλικού εν όψει του κλεισίματος του αρχείου. Η πρόσβαση στο αρχειακό υλικό πρέπει να ρυθμίζεται αυστηρά και να απαγορεύεται η ανεξέλεγκτη πρόσβαση. Επίσης πρέπει να υιοθετηθεί ένα σχέδιο για τα βήματα που χρειάζονται για την επαναλειτουργία του αρχείου.

Εάν οι περιστάσεις το απαιτούν, ο οργανισμός μπορεί να αντιμετωπίσει το ενδεχόμενο να δωρήσει τα αρχεία του σε κατάλληλο χώρο για αποθήκευση, με την προϋπόθεση ότι υπάρχει η αναγκαία χρηματοδότηση για να προσφερθεί η υπεύθυνη φροντίδα του. Μια τέτοια απόφαση πρέπει να είναι αποτέλεσμα προσεκτικής διαπραγμάτευσης για τα δικαιώματα και τις ευθύνες και των δύο πλευρών.

Η Society of American Archivists είναι έτοιμη να παράσχει πληροφορίες για όλα αυτά τα ζητήματα οποιαδήποτε στιγμή.

ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΧΩΡΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

Το 1984 συγκροτήθηκε στην Αγροτική Τράπεζα η Επιτροπή Μορφωτικού Ινστιτούτου στα πλαίσια της οποίας οι κκ. Κ. Λούλος και Π. Νικολόπουλος ανέλαβαν τη δημιουργία Ιστορικού Αρχείου με στόχο τη διάσωση, ταξινόμηση και περιγραφή του αρχαιακού υλικού της Τράπεζας. Αργότερα, το 1991, ιδρύεται το Τμήμα Συντονισμού και Ελέγχου του Μορφωτικού Ινστιτούτου, που εντάχθηκε στην Υποδιεύθυνση Διοίκησης.

Το 1984, η ΑΤΕ φαίνεται πως συνειδητοποίησε, έστω και καθυστερημένα, την τεράστια σημασία που έχει για την Τράπεζα η διάσωση της ιστορικής της μνήμης και ακολούθησε στο ζήτημα αυτό το παράδειγμα της Εθνικής Τράπεζας. Έτσι, πρώτη ενέργεια της ομάδας του Ιστορικού Αρχείου της ΑΤΕ ήταν ο εντοπισμός των τεκμηρίων εκείνων που έχουν ιστορική σημασία και η φροντίδα για την ασφαλή μεταφορά τους στους χώρους του Ιστορικού Αρχείου.

Ομως, από το 1985 και μέχρι σήμερα διαπιστώνουμε ότι η Τράπεζα αμφιταλαντεύεται σοβαρά για την αναγκαιότητα ύπαρξης και λειτουργίας του Ιστορικού Αρχείου της.

Έτσι, ενώ το 1985 η Διοίκηση αποφάσισε να προσλάβει για ένα χρόνο τέσσερις συνεργάτες για το Αρχείο, η προσπάθεια αυτή διακόπτεται ένα χρόνο αργότερα για να συνεχισθεί το 1989 με την πρόσληψη τεσσάρων νέων συνεργατών. Ομως και η προσπάθεια αυτή θα διακοπεί το 1990 για να συνεχιστεί δύο χρόνια αργότερα με την πρόσληψη του Ευάγγελου Πρόντζα σαν σύμβουλου για θέματα Ιστορικού Αρχείου και άλλων τεσσάρων συνεργατών. Από τον Οκτώβριο του 1993 και μέχρι σήμερα δεν ανανεώθηκαν για μια ακόμη φορά οι συμβάσεις, ενώ τον Ιανουάριο του 1994 διακόπηκε απότομα και η σύμβαση του Ευάγγελου Πρόντζα.

Τα γεγονότα αυτά πιστεύω ότι μαρτυρούν, με τον πιο παραστατικό και οδυνηρό τρόπο, ότι η ύπαρξη και λειτουργία της υπηρεσίας Ιστορικού Αρχείου της Αγροτικής Τράπεζας δεν έχει κατοχυρωθεί θεσμικά με τέτοιο τρόπο ώστε να μην εξαρτάται από τις εκάστοτε διοικητικές μεταβολές στην ιεραρχία της Τράπεζας και από τις αδράνειες και την αδιαφορία της γραφειοκρατίας.

Τελικά, η κατά διαστήματα αμφισβήτηση της λειτουργίας των Ιστορικών Αρχείων, με τη δικαιολογία ότι πρέπει να γίνουν περικοπές στις δαπάνες για λόγους οικονομίας, αποδεικνύει κατά την γνώμη μου ότι δεν έχει γίνει ακόμα ευρύτερα αποδεκτός ο ιδιαίτερος ρόλος και το σημαντικό έργο που προσφέρουν τα αρχεία στην κοινωνία για τη διατήρηση της ιστορικής της κληρονομιάς.

Κάτω από αυτές τις συνθήκες, όπου αμφισβητείται έμπρακτα συνεχώς και αυτή ακόμα η αναγκαιότητα ύπαρξης Ιστορικών Αρχείων, φαντάζει δυστυχώς πολυτέλεια η οποιαδήποτε επιστημονική και θεωρητική συζήτηση για τη στρατηγική που πρέπει να ακολουθηθεί για τη διάσωση των αρχείων, για τις μεθόδους επεξεργασίας που εφαρμόζονται, για τις αποκλίσεις τους και τα θετικά ή αρνητικά αποτελέσματα που προκύπτουν στη μια ή στην άλλη περίπτωση.

Ν. Παντελάκης

ΑΡΧΕΙΑΚΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΑΡΧΕΙΟΝΟΜΙΑΣ

"Περιφερειακά Αρχεία: θεσμός, λειτουργία και προοπτικές" Σπάρτη, 8-11 Δεκεμβρίου 1993

Μετά από δίμηνη αναβολή, λόγω της διεξαγωγής τον Οκτώβριο των εθνικών εκλογών, έγινε στη Σπάρτη από τις 8 έως τις 12 Δεκεμβρίου, το προγραμματισμένο για το 1993 Συνέδριο Αρχειονομίας το οποίο παρακολούθησαν περισσότεροι από ογδόντα σύνεδροι.

Οι εργασίες του Συνεδρίου διήρκησαν δύο ημέρες και διαιρέθηκαν σε τέσσερις θεματολογικές ενότητες στις οποίες παρουσιάστηκαν συνολικά 23 εισηγήσεις.

Κύριο μέλημα της οργανωτικής επιτροπής ήταν να αποκτήσει το Συνέδριο σεμιναριακό χαρακτήρα με στόχο τη συζήτηση και την ανταλλαγή απόψεων μεταξύ, τόσο των αρχειονόμων των Γενικών Αρχείων του Κράτους (της κεντρικής και των περιφερειακών υπηρεσιών), όσο και εκείνων που εργάζονται σε άλλους φορείς πάνω σε θεωρητικά αλλά και πρακτικά θέματα.

Στην πρώτη συνεδρία της πρώτης ημέρας (9/12/1993) με θέμα "Δημόσια αρχεία και Γενικά Αρχεία του Κράτους" εθίγησαν σημαντικά θέματα όπως των εκκαθαρίσεων, του θεσμού των υπαλλήλων-συνδέσμων, θέματα οργάνωσης και αξιοποίησης δημοσίων αρχείων, αρχείων σχεδίων καθώς και αρχείων Προφορικής Ιστορίας.

Ακούστηκαν οι εισηγήσεις της Στέλλας Νταβαρούκα με θέμα "Ο θεσμός των υπαλλήλων-συνδέσμων: από τη θεωρία στην πράξη", της Χριστίνας Μερκούρη, "Εκκαθαρίσεις δημοσίων αρχείων και εκκαθαρίσεις Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας", της Κάλλιας Χατζηγιάννη "Οργάνωση και αξιοποίηση αρχείων Δημοσίων Υπηρεσιών", της Τριανταφυλλιάς Κουρτούμη "Πρόγραμμα αρχειακής ενημέρωσης: η περίπτωση της εκπαίδευσης (Β/θμια -Γ/θμια)" του Ν. Μπαμίδα με θέμα "Η διαχείριση του πρωτογενούς αρχειακού υλικού από τις περιφερειακές Υπηρεσίες των Γ.Α.Κ.", του Β. Νίκου και της

Αννίτας Πρασά "Το αρχείο της Δ/σης Βιομηχανίας Ν. Μαγνησίας", της Κατερίνας Κυριακού "Αρχεία Σχεδίων: η συμβολή της Αρχειακής Υπηρεσίας στην Ιστορία της Αρχιτεκτονικής" καθώς και μία σύντομη ενημέρωση της γράφουσας με θέμα "Το πρόγραμμα SCRIPT: λειτουργία και προοπτικές επέκτασης", το οποίο είχε πρόσφατα παρουσιασθεί στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών. Στα πλαίσια της ίδιας συνεδρίας διαβάστηκε, λόγω απουσίας της, η εισήγηση της Αλέκας Μπουτζουβή-Μπανιά "Αρχεία Προφορικής Ιστορίας". Άξονα της απογευματινής συνεδρίας της πρώτης ημέρας αποτέλεσαν τα αρχεία των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Παρουσιάστηκαν οι εισηγήσεις της Νάσιας Γιακωβάκη με θέμα: "Αρχεία Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης", της Αίγλης Δημόγλου σχετικά με "Το Δημοτικό Αρχείο Βόλου", του Χρ. Λάνδρου για τα "Κοινοτικά αρχεία της Ηγεμονίας Σάμου (1834-1912)" το αρχείο της κοινότητας Αρβανιτών Σάμου" και του Αντ. Αντωνίου "Ταμήλια έθιμα των Καραγκούνηδων της κοινότητας Ματαράγκας Καρδίτσας".

Η πρωινή συνεδρία της δεύτερης ημέρας (9/12/1993) ήταν αφιερωμένη στην Ελληνική Αρχειακή Εταιρεία. Ο Πρόεδρος της Εταιρείας κ.Ν.Παντελάκης ανέπτυξε τις "Δραστηριότητες και τους στόχους της Ελληνικής Αρχειακής Εταιρείας". Στη συνέχεια ακολούθησε μια πολύ γόνιμη και εποικοδομητική συζήτηση.

Η απογευματινή συνεδρία, η οποία ήταν και η τελευταία του Συνεδρίου, ήταν εξ ολοκλήρου αφιερωμένη στα Αρχεία της Πελοποννήσου. Μετά την εισήγηση της Πέπης Γαβαλά με θέμα: "Τα Αρχεία Νομού Λακωνίας (1939-1993)", ακολούθησε εκείνη του Δ. Αντωνίου γύρω από την "Καταγραφή αρχειακού υλικού εκπαιδευτικών καταστημάτων Ν.Κορινθίας", του Δ.Γεωργόπουλου "Αρχεία Νομαρχιών: Η εκκαθάριση των αρχείων της Νομαρχίας Αργολίδας", του καθηγητή Βασ. Κρεμμυδά "Πελοποννησιακή Ιστορία και ιδιωτικά αρχεία" και τέλος η εισήγηση του επίτιμου γενικού δ/ντή του Κέντρου Συντάξεως Ιστορικού Λεξικού της Ακαδημίας Αθηνών Δικ. Βαγιακάκου με θέμα "Τα αρχεία πηγή δια την ονοματολογία".

Ακολούθησε γενική επισκόπηση των εργασιών και των πορισμάτων του Συνεδρίου από τον Δ/ντή των ΓΑΚ, Ν.Καραπιδάκη.

Μετά από εκτεταμένη συζήτηση μεταξύ των συναδέλφων γύρω από σημαντικά προβλήματα επαγγελματικής φύσεως, υιοθετήθηκε

ψήφισμα από όλους τους παρευρισκόμενους το κείμενο του οποίου έχει ως εξής:

ΨΗΦΙΣΜΑ

Μετά από την παρουσίαση και συζήτηση των επαγγελματικών προβλημάτων, που ανακύπτουν στα πλαίσια της καθημερινής λειτουργίας και συνεχούς διεύρυνσης της Αρχαικής Υπηρεσίας, οι συμμετέχοντες στο Συνέδριο Αρχαιονομίας στη Σπάρτη (8-11/12/1993) με θέμα "Περιφερειακά Αρχεία: θεσμός, λειτουργία και προοπτικές", εγκρίνουν τη συγκρότηση επιτροπής, η οποία, σε πρώτο στάδιο, θα συγκεντρώσει, μελετήσει και συγκεκριμενοποιήσει τα παραπάνω προβλήματα, που από καιρό έχουν συσσωρευθεί και επιζητούν λύση. Μέλη της επιτροπής είναι οι: Κ.Γαβαλά, Ν.Μπαμίδης, Δ.Γεωργόπουλος, Αμ. Παππά, και Ν.Γιακωβάκη.

Αυτό, που κατά τη γνώμη μου, διαπίστωσαν όλοι οι παρευρισκόμενοι στο Συνέδριο ήταν, εκτός από την ύπαρξη μιας ζεστής περιρρέουσας ατμόσφαιρας η οποία οφείλεται στην άοκνη προσπάθεια της κ. Πέπης Γαβαλά, ότι πιά τα αρχεία είναι μιά διαρκώς εξελισσόμενη υπόθεση και οι άνθρωποι που τα στελεχώνουν διαπνέονται από ενθουσιασμό, δυναμισμό, εργατικότητα, υψηλό αίσθημα ευθύνης και επαγγελματικής δεοντολογίας. Τα αποτελέσματα άλλωστε της ύπαρξης αυτών των στοιχείων ήταν προφανή: ο ιστός υπάρχει και λειτουργεί.

Αμαλία Παππά-Καραπιδάκη

ΑΘΗΝΑΪΚΟ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

Το πρώτο Μουσείο Φωτογραφίας στην Ελλάδα

Η Ελλάδα ήταν η τελευταία χώρα της Ευρώπης που δεν διέθετε Φωτογραφικό Μουσείο, μέχρι την ίδρυση του Αθηναϊκού Φωτογραφικού Μουσείου, το Σεπτέμβριο του 1993.

Το Μουσείο αυτό εντάσσεται στα πλαίσια των δραστηριοτήτων της Πολιτιστικής Εταιρίας Παναγιώτης Βέλλιος και πρόκειται να ανοίξει για το κοινό σε λιγότερο από 6 μήνες, όταν θα έχει διαμορφωθεί ο χώρος που θα στεγαστεί, στο ισόγειο κτίριο της οδού Κρανάου 3, στην Πλατεία Κουμουνδούρου.

Τη διεύθυνση και την οργάνωση του νέου αυτού Μουσείου έχει αναλάβει ο ιστορικός της φωτογραφίας Αλκης Ξανθάκης, διευθυντής του Κλάδου Φωτογραφίας του ΑΚΤΟ, από την εποχή της ίδρυσής του.

Βασισμένο σε πρότυπα αντιστοίχων Μουσείων του εξωτερικού, το Αθηναϊκό Φωτογραφικό Μουσείο επιδιώκει να διαδραματίσει ένα σημαντικό ρόλο στο χώρο της φωτογραφίας στην Ελλάδα.

Σε πρώτη φάση το Μουσείο θα παρουσιάσει την ιστορική εξέλιξη της φωτογραφικής μηχανής από την εποχή του Αριστοτέλη μέχρι τις μέρες μας, και τη συμβολή της στην εξέλιξη της αισθητικής εικόνας.

Πυρήνας της μόνιμης αυτής έκθεσης θα είναι η ιδιωτική συλλογή του Αλκη Ξανθάκη, ο οποίος την παραχώρησε στο Μουσείο.

Σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο παρουσιάζονται οι πρώτοι φακοί -που ήταν γνωστοί από τα Μινωικά χρόνια- οι πρώτες δαγγεροτυπικές αναπαραγωγές, που έγιναν στην Ελλάδα το 1839, σπάνιες συλλεκτικές μηχανές καθώς και κλασσικές μηχανές που έπαιξαν καθοριστικό ρόλο στην πορεία της φωτογραφίας.

Σε δεύτερη φάση προβλέπεται η δημιουργία αίθουσας αφιερωμένης στην ιστορία της ελληνικής φωτογραφίας και η παρουσίαση, με παραδείγματα, των πιο σημαντικών σταθμών της φωτογραφίας στην χώρα μας.

Το νέο Μουσείο δεν φιλοδοξεί να παραμείνει ένας χώρος παράθεσης φωτογραφικών μηχανών και φωτογραφιών, αλλά να αποτελέσει ένα δημιουργικό κύτταρο σε όλους τους τομείς της φωτογραφίας.

Σημαντικός στόχος του θα είναι η ενημέρωση του κοινού, γι' αυτό και τα εκπαιδευτικά προγράμματά του θα επιδιώξουν να γνωρίσουν στους επισκέπτες και ιδιαίτερα στους σπουδαστές, τον ρόλο που διαδραμάτισε και συνεχίζει να διαδραματίζει η φωτογραφία στην εξέλιξη της ανθρωπότητας.

Μην παραγνωρίζοντας τη σημασία της φωτογραφικής εικόνας, το Μουσείο θα επιδιώξει, όταν επεκταθεί, να παρουσιάζει εκθέσεις με φωτογραφίες Ελλήνων και ξένων φωτογράφων, συγχρόνων αλλά και παλαιότερων.

Με τον τρόπο αυτό η τεχνολογική πλευρά του μέσου -δηλαδή η εξέλιξη της φωτογραφικής μηχανής- και η φωτογραφία -δηλαδή το αποτέλεσμα αυτού του μέσου- θα συνυπάρξουν για μια πιο ολοκληρωμένη και σφαιρική ενημέρωση.

Στους κυρίους στόχους του εντάσσεται και η διάσωση των φωτογραφικών αρχείων και συλλογών, ο εντοπισμός τους και η αρχειακή διαφύλαξη και συντήρησή τους. Στο πλαίσιο των παραπάνω περιλαμβάνεται και το παλαιό όραμα του διευθυντού του για τη δημιουργία ενός πρότυπου ηλεκτρονικού φωτογραφικού αρχείου.

Τέλος, οι εκδόσεις σχετικές με τις δραστηριότητες του Μουσείου, αποτελούν και αυτές μέρος των μελλοντικών δραστηριοτήτων του.

Αισιοδοξία όλων μας είναι ότι το Αθηναϊκό Φωτογραφικό Μουσείο θα ανταποκριθεί στον σύγχρονο ρόλο του και θα βρεί τον ιδανικό προορισμό του, που τόσο σωστά ορίζεται από την έννοια του Μουσείου που έδιναν οι αρχαίοι πρόγονοί μας :

"Μουσείον είναι το σχολείον των Καλών Τεχνών, τόπος όπου καλλιεργούνται τα γράμματα και οι τέχνες".

Αλκης Ξανθάκης

Ιστορικός Φωτογραφίας, Διευθυντής Κλάδου Φωτογραφίας ΑΚΤΟ

"ΕΤΑΙΡΙΑ ΔΙΑΣΩΣΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΑΡΧΕΙΩΝ 1940-1974"

Η Εταιρία Διάσωσης Ιστορικών Αρχείων 1940-1974, που ιδρύθηκε το 1992 στην Αθήνα, μας έστειλε το καταστατικό της και έντυπο ενημερωτικό υλικό για τις δραστηριότητές της. Έχει ήδη στο ενεργητικό της μία επιτυχημένη έκθεση με θέμα "Ο παράνομος Τύπος 1967-1974", που έγινε στην αίθουσα του Συλλόγου Υπαλλήλων Τραπεζής Ελλάδος τον περασμένο Δεκέμβριο, και προγραμματίζει μία δεύτερη έκθεση με αφορμή τα εορτασμό των πενήντα χρόνων από την Απελευθέρωση, με θέμα "Τα μηνύματα της Εθνικής Αντίστασης", σε

συνεργασία με το Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Αθηναίων τον ερχόμενο Οκτώβριο. Για την πραγματοποίηση της έκθεσης αυτής συγκεντρώνεται από όλες τις γωνιές της Ελλάδας υλικό του αντιστασιακού αγώνα: παράνομα έντυπα, θέσεις και αποφάσεις, φωτογραφίες, ντοκουμέντα, ενθυμήματα, απεικόνιση μαχών οι οποίες θα συνοδεύονται στην έκθεση από επιτελικό σχεδιάγραμμα και συνοπτική περιγραφή.

Στο άρθρο 2 του Καταστατικού της διαβάζουμε:

"Οι σκοποί της Ε.Δ.ΙΑ 1940-1974 είναι:

α) Η συγκέντρωση και καταγραφή των υπαρχόντων ατομικών, οικογενειακών και συλλογικών αρχείων της περιόδου 1940-1974.

β) Η επιστημονική αρχειακή κατάταξη των υλικών που περιέχονται σε κάθε αρχείο. Ο προγραμματισμός των ενεργειών της "ΕΔΙΑ 1940-1974" αφορά τέσσερις μεγάλες περιόδους: 1) Την περίοδο του πολέμου και της Κατοχής 2) Την περίοδο του εμφυλίου πολέμου. 3) την μετεμφυλιακή περίοδο και 4) την περίοδο της δικτατορίας 1967-1974.

γ) Η συνεχής προσπάθεια αξιοποίησης των δυνατοτήτων που βρίσκονται σε όλους τους πολιτικούς και κοινωνικούς χώρους για την προώθηση των σκοπών και επιδιώξεων της "ΕΔΙΑ 1940-1974".

δ) Η λήψη άμεσων μέτρων συντήρησης του πρωτότυπου αρχειακού υλικού και η εξασφάλιση κατάλληλων συνθηκών προστασίας του από τη φθορά.

ε) Η αναπαραγωγή των υλικών σε μικροφίλμ. για την εξασφάλιση σίγουρης εφεδρικής διάσωσής τους.

στ) Η συστηματική προσπάθεια να παρθούν από τους φορείς και τις πηγές της περιόδου 1940-1974 γραπτές ή μαγνητοφωνημένες αφηγήσεις για τα γεγονότα τα οποία έζησαν, φωτογραφικά υλικά και κειμήλια των αγώνων.

ζ) Η εξασφάλιση κατάλληλου οικήματος, για να στεγαστεί το αρχειακό υλικό, εξοπλισμένου με όλα τα απαιτούμενα επιστημονικά και τεχνικά μέσα.

η) Η αξιοποίηση των υλικών που θα συγκεντρώνονται και θα κατατάσσονται για επιστημονική έρευνα, με δημοσιεύσεις, εκθέσεις, μελέτες κλπ.

θ) Μετά την προώθηση των παραπάνω σκοπών θα επιδιωχθεί συμφωνία με το ελληνικό δημόσιο, για την ίδρυση, με τους ίδιους σκοπούς, Νομικού Προσώπου Δημοσίου Δικαίου του "Ιστορικού Αρχείου 1940-1974".

Η προσπάθεια της "ΕΔΙΑ 1940-1974" είναι σημαντική και ενδιαφέρουσα από δύο απόψεις: πρώτα από την άποψη καθαρά της Ιστορίας και της ανάγκης διερεύνησης της πρόσφατης ιστορίας του τόπου και της διαφύλαξης της ιστορικής μνήμης και δεύτερον από την άποψη των Αρχείων και την ευαισθητοποίηση της συνείδησης των ανθρώπων για το ρόλο των προσωπικών αρχείων ως ιστορικών τεκμηρίων.

(Πληροφορίες Βαρδής Βαρδινογιάννης, τηλ. 5232526, 8233659)

Χριστίνα Βάρδα

ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΡΙΑΣ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

Λάβαμε και δημοσιεύουμε για την ενημέρωση των μελών της ΕΑΕ την παρακάτω επιστολή-ανακοίνωση:

Καλαμαριά 24.03.94

"Κύριοι,

Θα θέλαμε να σας πληροφορήσουμε ότι με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου ιδρύθηκε και έχει τεθεί σε λειτουργία το Ιστορικό Αρχείο Προσφυγικού Ελληνισμού, ως ίδιο Νομικό Πρόσωπο υπό την εποπτεία του Δήμου Καλαμαριάς.

Η πρωτοβουλία του Δήμου Καλαμαριάς έχει σκοπό γενικά τη διατήρηση της μνήμης του προσφυγικού Ελληνισμού και την ανάδειξη των στοιχείων που μαρτυρούν την ιστορική του ταυτότητα.

Ειδικότερα σκοπός του Αρχείου είναι:

1) Η συγκέντρωση και μελέτη του ιστορικού υλικού που αφορά τον προσφυγικό Ελληνισμό.

2) Η προβολή αντικειμένων που σχετίζονται με την κοινωνική ζωή, την οικονομική κατάσταση, την πολιτιστική δραστηριότητα, τα ήθη και τα έθιμα των Ελλήνων της διασποράς.

3) Η παρακολούθηση, η καταγραφή και αρχειοθέτηση των εκδόσεων που αφορούν τον προσφυγικό Ελληνισμό.

4) Η διοργάνωση εκθέσεων, διαλέξεων, ομιλιών και συναφών εκδηλώσεων.

5) Η έκδοση μελετών, δοκιμίων και άλλων συγγραφικών έργων που πραγματεύονται θέματα σχετικά με τους Έλληνες πρόσφυγες.

6) Η δημιουργία βιβλιοθήκης με όλα τα βιβλία που κατά καιρούς έχουν εκδοθεί για τον προσφυγικό Ελληνισμό.

7) Η συνεργασία με Διεθνείς Οργανισμούς και με ημεδαπούς ή αλλοδαπούς φορείς που ασχολούνται με θέματα προσφύγων.

8) Κάθε άλλη δραστηριότητα που εξυπηρετεί το γενικό σκοπό του Αρχείου.

Στα πλαίσια αυτά, και κατ'αρχήν στην προσπάθεια συλλογής ιστορικού αρχειακού υλικού, προσβλέπουμε στη συμπαράστασή σας.

Γενικότερα επιδιώκουμε τη συνεργασία σας και την κοινή μας συμμετοχή στη μελέτη και ανάδειξη θεμάτων που αφορούν τον προσφυγικό Ελληνισμό.

Ευχαριστούμε

Με τιμή

Ο Πρόεδρος του Δ.Σ.

Γιάννης Ε. Παπατσεχλίδης

Πληροφορίες: Ελένη Ιωαννίδου τηλ. 451-698, 452-948

ΕΚΑΤΟΧΡΟΝΑ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ

1894-1994

Με το κείμενο αυτό θέλουμε να θυμήσουμε ότι η φετεινή χρονιά είναι και αυτή επετειακός χρόνος στο πλαίσιο της ολυμπιακής εκατονταετίας. Πράγματι, τον Ιούνιο του 1894 πραγματοποιήθηκε το Συνέδριο της Σορβόνης με σκοπό την Αναβίωση των Ολυμπιακών Αγώνων. Εκεί εκλέχθηκε πρώτος πρόεδρος της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής ο Δ.Βικέλας, αντιπρόσωπος του Πανελληνίου Γυμναστικού Συλλόγου, του οποίου ο πρόεδρος Ι.Φωκιανός είχε καλεστεί αρχικά από τον βαρόνο Pierre de Coubertin. Εκεί επίσης, επιλέχθηκε η Αθήνα για την τέλεση των πρώτων Ολυμπιακών Αγώνων, ύστερα από πετυχημένη πίεση του Δ.Βικέλα. Οι αλήθειες αυτές, απλές και σίγουρες, είναι σήμερα ακόμη ελάχιστα αναγνωρισμένες από τη Διεθνή Ολυμπιακή Επιτροπή, αλλά και την Ελληνική Ολυμπιακή Επιτροπή. Στην επίσημη ιστορία της Δ.Ο.Ε. ο Δ.Βικέλας και ο Ι.Φωκιανός έχουν θέση πολύ μικρότερη από αυτή που τους αξίζει. Για τους παραπάνω λόγους οι προσπάθειες που γίνονται για την τέλεση σχετικών εκδηλώσεων κατά τη διάρκεια του 1994 έχουν μεγάλη σημασία.

Αναφέρουμε με συντομία ότι η Δ.Ο.Ε. προγραμμάτισε εκδηλώσεις στο Παρίσι, το καλοκαίρι και το φθινόπωρο του 1994. Μια ειδική επιτροπή των εκατόχρονων προετοίμασε τις εκδηλώσεις αυτές, τα τελευταία τέσσερα χρόνια, με πρόεδρο τον κ.Nelson Paillou. Στην Ελλάδα οι εκδηλώσεις θα αρχίσουν στην Ολυμπία, τον Ιούνιο, με ιστορικές εισηγήσεις και εκθέσεις. Για πρώτη φορά έγινε πρόσφατα δεκτό, η ολυμπιακή φλόγα που θα ξεκινήσει από την Ολυμπία για το Παρίσι ύστερα από επιθυμία του κ.N.Paillou, να σταματήσει στον Πανελλήνιο Γυμναστικό Σύλλογο. Επιτέλους πλέον, μια πρώτη αναγνώριση του ρόλου του Π.Γ.Σ. γίνεται πραγματικότητα εκ μέρους της Δ.Ο.Ε. Τονίζουμε ότι ο Π.Γ.Σ., ύστερα από πρωτοβουλία του κ. Γ.Δολιανίτη, είχε θέσει το θέμα της αναγνώρισής του, με έκθεση αρχείων, προς την Ελληνική και Διεθνή Ολυμπιακή Επιτροπή. Με αρκετή καθυστέρηση αρχίζουν πια να πραγματοποιούνται οι ιδέες που έχουν γνωστοποιηθεί από τον κ.Γ.Δολιανίτη, από το 1992 τουλάχιστον. Ο Π.Γ.Σ. είναι αποφασισμένος να δώσει μεγάλη βαρύτητα στις

ιστορικές εκδηλώσεις της Αναβίωσης και έχει συγκροτήσει ειδική επιτροπή με συμμετοχή της Ε.Α.Ε.

Ας αναφέρουμε επίσης πως ο γνωστός αθλητικός συντάκτης κ.Π.Λινάρδος που έχει επιμεληθεί τον τόμο των εκατόχρονων του Π.Γ.Σ., οργάνωσε ομάδα δημοσιογράφων οι οποίοι θα μελετήσουν τις ελληνικές εφημερίδες με σκοπό την έκδοσή μιας δημοσιογραφικής "Ιστορίας του ελληνικού αθλητισμού" που σύντομα θα διαβάσουμε.

Δεν χρειάζεται ίσως εδώ, να προσθέσουμε ότι η μεγαλύτερη βαρύτητα πέφτει στο θέμα των αρχαικών τεκμηρίων. Πράγματι η προβολή των σκοτεινών ή των διακριτικών πτυχών της Ιστορίας, δεν μπορεί να γίνει παρά με την επισήμανση και αξιοποίηση νέων αρχαικών πηγών, που οι αρχαιονόμοι σκοπό έχουν να αποκαλύπτουν και να διασώζουν. Το 1992 στο Μόντρεαλ η Ε.Α.Ε απέδειξε, με τη βοήθεια του Π.Γ.Σ., του κ.Γ.Δολιανίτη και των Γ.Α.Κ., ότι η Ελλάδα διαθέτει άγνωστα τεκμήρια για την ιστορία της Αναβίωσης. Τώρα πια, έχει έρθει η στιγμή της πλήρους αξιοποίησής τους για τον εμπλουτισμό της ιστορίας του νεότερου ολυμπισμού και αθλητισμού.

Α.Κράους

ΔΙΕΘΝΗ ΝΕΑ

XXXe Conférence Internationale de la Table Ronde des Archives, Θεσσαλονίκη 12-15/10/1994

Στις 25 Φεβρουαρίου 1994 πραγματοποιήθηκε στο Παρίσι η συνάντηση του γραφείου του CITRA. Στη συνάντηση οριστικοποιήθηκε το γενικό θέμα της Στρογγυλής Τράπεζας καθώς και η θεματολογία των συνεδριάσεων. Για ενημέρωση των μελών της ΕΑΕ παραθέτουμε το πρόγραμμα όπως μας κοινοποιήθηκε από το γραφείο του CITRA.

L' INTERDEPENDENCE DES ARCHIVES A L'ERE DE L'INFORMATION / ARCHIVAL INTERDEPENDENCIES IN THE INFORMATION AGE

1ère Séance/ 1st Session. Les contentieux archivistiques / Disputed Archival Claims: The Legal Framework

- Argyris Fatouros: La question des archives déplacées dans le droit international: approche juridique
- Hervé Bastien: La question des archives déplacées dans le droit international: approche archivistique
- Frank A. Evans: Disputed archival claims: the action by UNESCO and ICA since 1976
- Charles Kecskeméti: Les contentieux archivistiques: l'action de l'Unesco et du CIA depuis 1976

2ème Séance/2nd Session. L'application du concept du patrimoine archivistique commun: Les grands ensembles régionaux. / Examples

of commun archival heritage: Archives of regional importance

- Arnaud Ramière de Fortanier: Rapport général

- Nicolas Todorov: Les archives ottomanes
- Saliou Mbaye: Les archives de l'AOF
- Atique Zafar Sheikh: The archives of the Indian sub-continent
- Aida Iuz Mendoza Navarro: The archives of the Virreinato of Lima

3ème Séance / 3rd Session. Le patrimoine archivistique du mouvement ouvrier international: Les grands centres /The archival heritage of the international labour movement: The major custodial institutions

- Anne Van Camp: The Hoover Institution
- Kiril Mikhailovich Anderson: The Komintern archives
- Jaap Kloosterman: L'Institut international d'histoire sociale
- Bernhard H. Bayerlein: Le point de vue de l'utilisateur
- Philippos Iliou: Les archives dispersées du parti communiste grec

4ème Séance / 4 th Session. La coopération internationale pour la reconstitution des patrimoines archivistiques / International cooperation for the reconstitution of archival heritage

- Charalambos Papastathis: Le patrimoine archivistique de l'Eglise orthodoxe grecque.
- Anthony Farrington: Microfilming
- Christopher J. Kitching: Finding aids
- Pedro Gonzalez Garcia: Prospects offered by electronic technologies
- Klaus Oldenhege: Bilateral and multilateral cooperation

FOURTH EUROPEAN COLLOQUIUM ON BANK ARCHIVES

5th/ 6th May 1994 at Banca Nazionale dell' Agricoltura Palazzo
Rondinini, Rome

Η τέταρτη συνάντηση για τα αρχεία των τραπεζών που θα πραγματοποιηθεί στις 5 και 6 Μαΐου 1994 στη Banca Nazionale dell'

Agricoltura στη Ρώμη έχει σαν θέμα "Οι σκοποί και οι χρήσεις ενός τραπεζικού αρχείου".

Η πρώτη συνεδρία έχει σαν θέμα "Οι διοικητικές ευθύνες του αρχειονόμου των επιχειρήσεων". Τη συνεδρία προεδρεύει ο Dr. Wilfried Feldenkirchen από την εταιρεία Siemens AG και η συζήτηση θα γίνει με βάση τις εισηγήσεις της Veronica Davie από την εταιρεία Shell U.K. της Alison Turton της Royal Bank of Scotland.

Η δεύτερη συνεδρία αναφέρεται στα αρχεία των επιχειρήσεων και στον ρόλο τους στις δημόσιες σχέσεις. Τη συνεδρία προεδρεύει ο Roger Nougaret από την τράπεζα Credit Lyonnais και η συζήτηση θα γίνει με βάση τις εισηγήσεις του καθηγητή Dr. Wilfried Feldenkirchen και της Christiane Logie της τράπεζας Banque Nationale de Belgique.

Η τρίτη συνεδρία έχει σαν θέμα "Επαγγελματική συνεργασία στα πλαίσια της αρχειακής κοινότητας". Τη συνεδρία θα προεδρεύει ο καθηγητής Dr. M.M. G. Fase της τράπεζας De Nederlandsche Bank και η συζήτηση θα γίνει με βάση τις εισηγήσεις των Dr. Augusto Ranzo, της τράπεζας Banca Nazionale dell' Agricoltura, του Roger Nougaret από το Credit Lyonnais, της Gabriele Teichmann, από την εταιρεία Sal. Oppenheim Jr & Cie και της Sharon Quinn-Robinson του Business Archives Council.

Η τέταρτη συνεδρία έχει σαν θέμα "Εορτασμός μιάς επετείου". Τη συνεδρία θα προεδρεύσει η Gabriele Teichmann και η συζήτηση θα γίνει με βάση τις εισηγήσεις των Barbara Peters της Coutts & Co, και της Dr. Franziska Jungmann-Stadler, της Bayerische Hypotheken und Wechselbank.

Ν. Παντελάκης

INSTITUT FRANÇAIS D'ARCHITECTURE

Το 1980 ιδρύθηκε στη Γαλλία το Institut Français d'Architecture το οποίο αποτελεί ένα ενδιάμεσο Κέντρο επεξεργασίας αρχιτεκτονικών σχεδίων του 20ου αιώνα. Η ίδρυση και λειτουργία του Κέντρου παρουσιάζει ορισμένες πρωτότυπες ιδιομορφίες και για τον λόγο αυτό θεωρήσαμε απαραίτητο να αναφερθούμε στο τεύχος αυτό των "Αρχειακών Νέων", στους στόχους και τον τρόπο οργάνωσης και

λειτουργίας του. (Τα στοιχεία προέρχονται από το ενημερωτικό φυλλάδιο "Colonnes" του Institut Français d'Architecture, Ιανουάριος 1991).

Το 1980 ιδρύθηκε το Institut Français d'Architecture το οποίο στη συνέχεια, το 1988, ίδρυσε, στην οδό Tolbiac, το Κέντρο Αρχιτεκτονικών Αρχείων του 20ου αιώνα, ειδικά για την επεξεργασία και ανάδειξη των αρχιτεκτονικών αρχείων.

Το Κέντρο αυτό, που εγκαινιάστηκε επίσημα το Ιανουάριο του 1991, ιδρύθηκε και εξοπλίστηκε ειδικά για τη διατήρηση, ανάδειξη και αξιοποίηση των αρχιτεκτονικών αρχείων του 20ου αιώνα. Πρόκειται για το μοναδικό ίδρυμα στη Γαλλία και σπάνιο σε ευρωπαϊκό επίπεδο, που επιτρέπει στο Ινστιτούτο να εκτελέσει την αποστολή του για τη διάσωση της πολιτιστικής κληρονομιάς, όπως προέβλεπε το καταστατικό του και όπως επιβεβαιώθηκε, τον Οκτώβριο του 1986, με τη σύμβαση που υπέγραψαν τρία μέρη: Τα Γαλλικά Αρχεία, η Διεύθυνση Αρχιτεκτονικής του Υπουργείου Πολεοδομίας και το Ινστιτούτο. Η σύμβαση αυτή καθιερώνει το Ινστιτούτο ως ενδιάμεσο Κέντρο των Αρχιτεκτονικών Αρχείων του 20ου αιώνα και προβλέπει ειδικότερα ότι τα ιδιωτικά αρχιτεκτονικά αρχεία που κατατίθενται στο IFA αποτελούν ιδιοκτησία των Αρχείων της Γαλλίας, εξασφαλίζοντας έτσι στους δωρητές τις καλύτερες εγγυήσεις μόνιμης διατήρησης.

Αποστολή του Κέντρου

Εντοπισμός: Έρευνα και συγκέντρωση των ιδιωτικών αρχείων των αρχιτεκτόνων.

Επεξεργασία: Ταξινόμηση, καταλογογράφηση, αποκατάσταση των αρχείων.

Αξιοποίηση: Ανοίγμα των αρχείων στην έρευνα. Έκδοση, τρεις φορές το χρόνο, καταλόγου με τις νέες προσκτήσεις. Προώθηση και συντονισμός των ερευνών. Συμμετοχή σε προγράμματα έρευνας εκδόσεων και εκθέσεων.

Δίκτυο αρχείων: Να βρεθεί ένας οριστικός χώρος διατήρησης για κάθε αρχείο με τη σύμφωνη γνώμη των Αρχείων της Γαλλίας μετά την επεξεργασία και την αξιοποίηση τους. Να χρησιμεύσει σαν επικεφαλής ενός δικτύου για όλες τις περιφερειακές και τοπικές εμπειρίες σε

θέματα αρχιτεκτονικών αρχείων. Διανομή μιάς πληροφοριακής τεχνικής εφημερίδας με τίτλο "Colonnnes" όργανο επικοινωνίας του δικτύου.

Επιτροπή χάραξης πολιτικής: Η δημιουργία μιάς επιτροπής απαντάει στην αναγκαιότητα να συγκεντρωθούν οι ειδικοί των αρχείων της πολιτιστικής κληρονομιάς και της σύγχρονης δημιουργίας, ώστε να βοηθήσουν το Ινστιτούτο να φέρει σε πέρας την αποστολή του. Εργο της επιτροπής ανάμεσα σε άλλα είναι να αποφασίζει για τη σκοπιμότητα των επιλογών που πρέπει να γίνουν μέσα σ'ένα αρχείο, η απόφαση για τον τελικό προορισμό των επεξεργασμένων αρχείων, η ανταλλαγή πληροφοριών και συμβουλών, η συμμετοχή σε συνέδρια κλπ.

Κτιριακές εγκαταστάσεις: Τα αρχεία στεγάζονται σε 2000 τ.μ. στην οδό Tolbiac στο 13^e arrondissement του Παρισιού.

Άδεια εισόδου: Τα αρχιτεκτονικά αρχεία του 20ου αιώνα απευθύνονται σε ένα ειδικευμένο κοινό (ερευνητές, καθηγητές, αρχιτέκτονες, δημοσιογράφους κλπ.) για την έρευνα ζητημάτων που αφορούν την αρχιτεκτονική (ιστορικές έρευνες, βιβλία, εκθέσεις, ταινίες κλπ.). Επιτρέπεται επίσης η είσοδος στους φοιτητές που κάνουν maîtrise. Ο ερευνητής συμπληρώνει ένα δελτίο για να γίνονται καλύτερα γνωστές οι ανάγκες των ερευνητών και να μπορούν να τους εξυπηρετούνται καλύτερα. Το κέντρο είναι ανοικτό κάθε Πέμπτη 9.30π.μ.- 18μ.μ. μετά από αίτηση του ενδιαφερόμενου.

Σύμβαση με τα Εθνικά Αρχεία της Γαλλίας

Η σύμβαση που υπογράφηκε ανάμεσα στον Υπουργό Πολιτισμού, τον Υπουργό υπεύθυνο για την Αρχιτεκτονική και το Institut Français d'Architecture έχει σαν στόχο να προωθήσει τη διάσωση και την αξιοποίηση των αρχιτεκτονικών αρχείων, ώστε να είναι προσβάσιμα στο κοινό.

1. Το Institut Français d'Architecture δέχεται αρχιτεκτονικά σχέδια. Τα σχέδια αυτά προορίζονται να κατατεθούν μετά την αρχειακή τους επεξεργασία στα Εθνικά Αρχεία της Γαλλίας ή στα Αρχεία των περιφερειακών κοινοτήτων, ανάλογα με τη φύση και τη σημασία τους αλλά και με βάση την επιθυμία των δωρητών. Δρα σαν

"ενδιάμεσο κέντρο". Επίσης, όταν η διεύθυνση των Εθνικών Αρχείων δέχεται τη δωρεά, κατάθεση κλπ. αρχείων σύμφωνα με το άρθρο 10 του νόμου Νο 79-18 της 3 Ιανουαρίου 1979 για τα Αρχεία, η Διοίκηση των Αρχείων και οι κάτοχοι του αρχείου μπορούν να αποφασίσουν να καταθέσουν προηγούμενα το αρχείο τους στο Institut Français d'Architecture.

2. Η επεξεργασία των αρχείων (ταξινόμηση, επιλογή εκκαθάριση, εργαλεία έρευνας) θα υπόκεινται στον επιστημονικό και τεχνικό έλεγχο της διεύθυνσης των Αρχείων της Γαλλίας.

3. Το Institut Français d'Architecture έχει το δικαίωμα να αναπαράγει το υλικό, να προχωρήσει σε δημοσιεύσεις, να οργανώσει εκθέσεις για την προβολή των αρχείων του χωρίς να θίγει τα δικαιώματα των κατόχων των αρχιτεκτόνων και των κληρονόμων τους.

4. Το Institut Français d'Architecture μπορεί να εισηγηθεί στο Υπουργείο Πολιτισμού τη διάσωση κάποιων αρχείων που χαρακτηρίζει Ιστορικά Αρχεία τα οποία απειλούνται με καταστροφή, σύμφωνα με το άρθρο 11 του νόμου περί αρχείων, και να συμμετάσχει στην κατάρτιση του φακέλου.

5. Το Υπουργείο Πολιτισμού και το Υπουργείο Πολεοδομίας αναλαμβάνουν την ευθύνη να ενημερώσουν το κοινό για τους όρους της σύμβασης, ώστε οι κάτοχοι αρχιτεκτονικών αρχείων να γνωρίζουν τις δυνατότητες που τους προσφέρονται από τη συνεργασία αυτή ανάμεσα στα δύο μέρη, δηλαδή τη διεύθυνση των Αρχείων και το Institut Français d'Architecture.

(Απόδοση από τα γαλλικά Ν. Παντελάκης)

ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΣΤΟ LANCASHIRE

Αρχεία: Στρατηγικές που εγγυώνται την επιτυχία

Η Εταιρεία των Αρχεϊακών του Ηνωμένου Βασιλείου (The Society of Archivists) διοργανώνει το 4ο Ευρωπαϊκό Συνέδριο Αρχείων στις 13-18 Σεπτεμβρίου 1994 στο Lancashire, με θέμα "Αρχεία: Στρατηγικές που εγγυώνται την επιτυχία".

Ειδικότερα θα εξεταστούν ζητήματα όπως: Τι κάνει ένα αρχείο επιτυχημένο, ποιές στρατηγικές πρέπει να εφαρμοσθούν για την επικοινωνία, τι είναι το Διεθνές Συμβούλιο Αρχείων, τι είδους επαγγελματική εξέλιξη κλπ. Για περισσότερες πληροφορίες επικοινωνήστε: Bruce Jackson, Local Organiser, Lancashire 1994, Lancashire Record Office, Bow Lane, Preston PR1 2RE, tel.(0772)254868 FAX (0772)263050.

ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΤΟΥ STAVANGER ΝΟΡΒΗΓΙΑΣ

"The Oil Industry and the Challenge of Records Management", 21-22 Αυγούστου 1994

Το Τμήμα των Αρχείων των Επιχειρήσεων και του Κόσμου της Εργασίας δημιουργήθηκε ως ειδικό σώμα εργασίας στο Διεθνές Συνέδριο του Μόντρεαλ το 1992, παίρνοντας τη σκυτάλη από μια προηγούμενη υπο-επιτροπή του ΔΣΑ.

Για τη συνάντηση του 1994 το τμήμα αποφάσισε να επικεντρώσει την προσοχή του πάνω στα ζητήματα διαχείρισης της πληροφορίας στις μεγάλες βιομηχανικές επιχειρήσεις. Οι βιομηχανίες παραγωγής ενέργειας είναι ανάμεσα στις σημαντικότερες του κόσμου. Μερικές από αυτές βρίσκονται ανάμεσα στις 30 μεγαλύτερες. Οι περισσότερες από τις μεγάλες βιομηχανίες έρευνας/παραγωγής και διανομής πετρελαίου και αερίου είναι εγκατεστημένες στη Νορβηγία.

Η συνάντηση του ΔΣΑ θα πραγματοποιηθεί ακριβώς πριν από την Διεθνή Συνάντηση για τη Παγκόσμια βιομηχανία πετρελαίου της Offshore Northern Seas, στην οποία θα συμμετάσχουν περίπου 30.000 άτομα. Η συνάντηση θα πραγματοποιηθεί στο Rogaland Art Museum. Οι ανακοινώσεις θα γίνουν στα αγγλικά. Δηλώσεις συμμετοχής μέχρι την 1 Ιουνίου 1994.

Program

Sunday August 21, 1994

- 3.00 pm. Sightseeing by bus
- 5.00 pm. *Opening speeches*, Leif Masvaer, Mayor of Stavanger, Anna Christina Ulfspærre, Chairmann of the ICA Business and Labour Section, Peter Tronslin, Managing Director of The Norwegian Oil Industry Association.
- 6.00 pm. Henrik Ager-Hanssen, Vice President and Head of Statoil E.U. Representation, Chairmann of the World Energy Council Commission -Energy for Tomorrow's World: "Norwegian Energy Exports in a European Energy Perspective".
- 7.00 pm. Presentation of Rogaland Art Museum.
- 8.30 pm. Dinner at the Club Society of Stavanger

Monday August 22, 1994

- 9.00 am. Gunnar Berge, Managing Director for the Norwegian Petroleum Directorate (appointed), present Minister of Local Government and Labour former Minister of Finance: "The Oil Industry-Control and Documentation".
- 10.00 am. Jon Bing, Professor in Legal Informatics, University of Oslo: "Regulations: Map or Mould? The Need of the Legislator for Information on the Industry, and the Need of the Industry for Regulatory Information".
- 11.00 am. Coffee-break
- 11.45 am. Jaap Klosterman, General Director of International Institute of Social History, Amsterdam: "Is the Industrial Worker Visible in History?".
- 12.30 pm. Per Skarung, Responsible Supervisor, Document Administration, Esso Norge AS: "Organisational Diversity and Challenges in Handling Administrative Information, Records and Archives".
- 13.15 pm. Lunch
- 14.00 pm. Annita Hollier, Senior Archivist BP International: "A Place for the Archives-The BP Solution".
- 14.45 pm. Susan Box, Corporate Archivist for Phillips Petroleum Oil Co, Bartlesville: "Accessing Information: Present Practises and Future Trends at Phillips Petroleum Company".
- 15.30 pm. Coffee-break
- 16.00 pm. Jacques Portevin, Director of the Blois' Archives Center: "The Saint Gobain Experience. Business Records/Archives-Top Priority".
- 17.00 pm. Roger O' Neil, Executive Vice-President Statoil: "Using IT to Meet Management Needs-an Oil Industry Perspective".
- 17.45 pm. Discussion and Summary.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΒΙΒΛΙΩΝ

1) *Αρχεία οικογένειας Δραγούμη. Ευρετήρια*. Επιμέλεια Χριστίνα Βάρδα- Βούλα Κόντη. Αθήνα : Γεννάδειος Βιβλιοθήκη- Αμερικανική Σχολή Κλασικών Σπουδών, 1989. 291 σελ. (Αρχεία Γενναδείου Βιβλιοθήκης).

2) *Αρχείο Φίλιππου Δραγούμη (1890- 1980). Ευρετήριο*. Επιμέλεια Χριστίνα Βάρδα. Αθήνα : Γεννάδειος Βιβλιοθήκη- Αμερικανική Σχολή Κλασικών Σπουδών, 1993. 190 σελ. (Αρχεία Γενναδείου Βιβλιοθήκης).

Σ'ένα χρονικό διάστημα μικρότερο από πέντε χρόνια, τα Αρχεία της Γενναδείου έρχονται να μας δώσουν δύο υποδειγματικά ευρετήρια, εμπλουτίζοντας έτσι και την εθνική βιβλιογραφία -η οποία ακόμα και παρά τις πρόσφατες εμφανίσεις υποδειγματικών εργασιών (Αρχεία Δελγιάννη, Εκτελεστικής Αστυνομίας, Αρχείο Πατριαρχείου Ιεροσολύμων) είναι εξαιρετικά φτωχή- αλλά και την εμπειρία μας για την επεξεργασία των ιδιωτικών αρχείων που πάσχει λίγο, είναι αλήθεια, από την κάπως καθυστερημένη ανάπτυξη της αρχειονομίας στη χώρα μας, που μας έχει κάνει να φοβόμαστε τόσο πολύ μην καταστραφούν αρχεία, ώστε να φθάνουμε στο σημείο να περιγράφουμε αναλυτικά και φωτοτυπίες ή να κάνουμε αναλυτικά ευρετήρια μερικών δεσμών εγγράφων, όταν απουσιάζει ακόμα μια γενική εποπτεία των συλλογών της Επικρατείας.

Καμιά παιδική αρρώστεια ωστόσο στα δύο παραπάνω ευρετήρια, και πώς θα μπορούσε άλλωστε όταν έχουμε να κάνουμε με τα χαρτιά μιας τόσο σημαντικής οικογένειας της νεώτερης Ιστορίας μας; Χαρτιά

και χειρόγραφα διανοομένων, ανωτάτων υπαλλήλων του Κράτους, πολιτικών. Το πρώτο από τα δύο ευρετήρια, υπακούοντας με τον σωστότερο τρόπο στη λογική τέτοιων εργαλείων αποτελεί και μια εξαιρετική εισαγωγή στην ιστορία της οικογένειας, με γενεαλογικά δένδρα, βιογραφικά σημειώματα και κατάλληλη δόμηση του σχεδίου ταξινόμησης ώστε να επιτρέπει την παρακολούθηση της σταδιοδρομίας και των δραστηριοτήτων του παραγωγού του αρχείου. Όλα τα κεκτημένα του ευρετηρίου του 1989 ξαναβρίσκονται στο ευρετήριο του 1993, όπου μας δίνεται μια λεπτομερής βιογραφία του Φίλιππου Δραγούμη, ενισχυμένη με ένα εξίσου λεπτομερές χρονολόγιο. Το ίδιο ισχύει και με το γενεαλογικό δένδρο της οικογένειας. Αλλά εκείνο που εκτιμούμε περισσότερο απ' όλα, και στα δύο ευρετήρια, είναι η αντιστοιχία μεταξύ συνεχούς αρίθμησης των φακέλων και αριθμού ταξινομήσεως καθώς και την ευθυγράμμιση των αριθμών των φακέλων με το διάγραμμα της ταξινομήσεως. Αν η αρετή ενός ευρετηρίου είναι η απλότητα και η εύκολη χρήση του, δεν πρέπει να ξεχνάμε πως αυτές πρέπει να ανταποκρίνονται στο τρόπο που έχει ταξινομηθεί το αρχείο αλλά και πως η ταξινόμηση του αρχείου δεν έχει νόημα αν δεν δίνει με απλότητα τη δομή του και αν δεν επιτρέπει με ένα απλό τρόπο αρίθμησης την επισήμανση του φακέλου (και στις καλλίτερες περιπτώσεις, όπως εδώ, του υποφακέλου και του εγγράφου) καθώς και την παραπομπή σ'αυτόν. Ξέροντας από την πρόσφατη εμπειρία κατά τ'άλλα άψογων ευρετηρίων πόσο πάσχουν από τέτοιες αναντιστοιχίες δεν μπορούμε παρά να εκφράσουμε εδώ την ευχαρίστησή μας. Έχοντας εξασφαλίσει αυτές τις προϋποθέσεις, τα παραπάνω ευρετήρια με την μεθοδική ανάλυση των φακέλων σε υποφακέλους και έγγραφα, τα οποία σ'όλες τις περιπτώσεις είναι αριθμημένα, επιτρέπουν να εκτιμήσουμε το μέγεθος της δουλειάς που απαίτησαν. Δουλειάς ταξινομήσεως αρχικά, και εδώ πρέπει να χαρούμε για την απλότητα που επικράτησε, προτιμώντας τις μεγάλες γενικές κατηγορίες από τις ατελείωτες και επικίνδυνες υποδιαιρέσεις, και δουλειάς περιγραφής των τεκμηρίων η οποία, ακόμα ένα ευχαριστώ, ξεπερνώντας τις αμφισβητούμενες περιγραφές που συχνά δανείζονται από τη διπλωματική ή την κωδικολογία, μας δίνει με σαφήνεια το περιεχόμενο των τεκμηρίων που περιέχονται στους φακέλους. Ένα επιπλέον πλεονέκτημα ενός ευρετηρίου αρχείων που δεν είναι, πόσο πρέπει να το υπενθυμίζουμε, ένας κατάλογος κωδίκων ή εγγράφων.

Το πρώτο από τα παραπάνω ευρετήρια παρουσιάζει τα κατάλοιπα του Μάρκου Αθανασίου Δραγούμη (1770-1855), γεννήτορα της Μακεδονικής αυτής οικογένειας. Εδώ ο όρος "κατάλοιπα" είναι σωστά χρησιμοποιημένος αφού έχουμε να κάνουμε ουσιαστικά με ένα φάκελο με χειρόγραφα λογίου περιεχομένου του Μ. Δραγούμη και με μερικά έγγραφα οικονομικού και νομικού περιεχομένου καθώς και με επιστολές (62 εγγρ.). Τα δύο "τουρκικά έγγραφα" που αναφέρονται στον φάκελο 1 θα άξιζαν έναν ακριβέστερο προσδιορισμό. Ακολουθεί η περιγραφή των αρχείων του Νικολάου Δραγούμη (1809-1879), ανώτατου υπαλλήλου του νεώτερου κράτους, λογίου με κύρος και συγγραφέα των απομνημονευμάτων. Η κατάταξη των φακέλων σύμφωνα με τις δραστηριότητες του Νικολάου και τη χρονολογία της διοικητικής και πνευματικής του εξέλιξης επιτρέπει μια ενδιαφέρουσα ανάγνωση της ζωής του, τουλάχιστον ως προς τις δραστηριότητες που φαίνεται να τον απασχολούν περισσότερο : κρατικές ενασχολήσεις, τριβές με τη διοίκηση, πολιτιστικά ενδιαφέροντα, λογισμύνη. Ξέροντας την πρόσφατη ανάπτυξη των σπουδών σ' αυτούς του τομείς πιστεύουμε πως τα αρχεία αυτά θα τύχουν σύντομα συστηματικότερης εκμετάλλευσης. Υπενθυμίζουμε πως οι υπάλληλοι του νεοελληνικού κράτους δεν έχουν αποτελέσει έως σήμερα αντικείμενο επιστημονικής μελέτης και τα αρχεία Ν. Δραγούμη αποτελούν χαρακτηριστική περίπτωση αφού προσφέρουν συγκεντρωμένα τα τεκμήρια πολλών δραστηριοτήτων του ανδρός αλλά και της οικογενείας του, αφού ευτυχώς έχουν σωθεί και μας παρουσιάζονται τα γράμματα αλλά και άλλα χαρτιά της Ευφροσύνης Ν.Δραγούμη, κόρης Στεφάνου Γεωργαντά, του Μάρκου Ν. Δραγούμη, με μια σταδιοδρομία αντίστοιχη αν και λιγότερο εντυπωσιακή από εκείνη του πατέρα του, της συζύγου του Μάρκου Ελίζας, και της κόρης του Νικολάου και της Ευφροσύνης, της Ζωής, προσωπικής φίλης του Α. de Gobineau, φίλου κατά τ' άλλα της οικογένειας. Ξέροντας τις ιδέες που θα εμπνεύσουν την οικογένεια στην μετέπειτα ιστορία της, πιστεύουμε πως η αλληλογραφία με τον Γάλλο διανοούμενο και η σχέση με τις ιδέες του πρέπει να τύχουν εξαιρετικής προσοχής. Με τη Ζωή και τη Μαρίκα Ν. Δραγούμη έχουμε από τα πιο ωραία αρχειακά τεκμήρια της οικογενειακής ζωής μιας μεγάλης αστικής οικογένειας των αθηναϊκών κύκλων του φθίνοντος ΙΘ' αι. και των αρχών του εικοστού. Η ελληνική αστική και μεγαλοαστική τάξη είναι από τις πιο παραμελημένες από την ιστοριογραφία μας -όπως είναι και οι περιφερειακές της εκφάνσεις,

όπως της Επτανήσου π.χ.- και πιστεύουμε ότι και εδώ τα αρχεία Δραγούμη συγκροτούν μια προνομιακή πηγή. Αλλά προχωρώντας έως εδώ (σελ. 37) την περιπλάνηση στο ευρετήριο της οικογένειας, ο αναγνώστης δεν ξέρει ότι το καλύτερο τον περιμένει παρακάτω στη σελ. 40, όπου και αρχίζει το δεύτερο μέρος του ευρετηρίου με το αρχείο Στεφάνου Ν. Δραγούμη. Ο δευτερότοκος γιός του Νικολάου αποτελεί με τη σειρά του ένα άλλο χαρακτηριστικό παράδειγμα δημοσίου ανδρός της νεώτερης ιστορίας μας. Εχοντας όλα τα στοιχεία της σταδιοδρομίας του πατέρα του και του αδελφού του και το απαραίτητο πέρασμα από τη δημόσια υπηρεσία, που σ' αυτόν είναι το δικαστικό σώμα και το Υπουργείο Δικαιοσύνης του οποίου γίνεται γενικός γραμματέας, ο Στέφανος εκτοξεύει την οικογένεια στην πολιτική. Υπουργός Εξωτερικών και Εσωτερικών, Οικονομικών, Πρωθυπουργός, Γενικός Διοικητής Κρήτης και Μακεδονίας. Και σε ποιά περίοδοι Κυβερνήσεις Τρικούπη 1886-1890, 1892-93, Γουδί και 1910, 1912-1913, 1915-1916. Βουλευτής Μεγαρίδος, Βοιωτίας, Αττικής και Θεσσαλονίκης. Και πιστός στην οικογενειακή παράδοση ο Στέφανος παραμένει λόγιος, αρθρογραφεί στην "Αθηνά", είναι μέλος της Αρχαιολογικής Εταιρείας, και του οφείλουμε το λαμπρό "Χρονικό του Μωρέως, τοπωνυμικά-τοπογραφικά-ιστορικά". Ο ερευνητής αισθάνεται μπροστά σ' ένα τέτοιο αρχείο παραχαϊδεμένος. Αξίζει ν' αναφέρουμε τους τίτλους ορισμένων φακέλων: Βουλγαρία-Ανατολική Ρωμυλία, Ρουμανία, Αλβανικά-Ηπειρωτικά, Μακεδονικά, Κρήτη. Μακεδονικά-Μακεδονικός αγώνας, Βαλκανικοί πόλεμοι. Αλλά και για θέματα λιγότερο δελεαστικά και πιο καθημερινά ο ερευνητής θα βρει τόσα πολλά όπως για την υπαλληλική ζωή, τους σιδηροδρόμους, τα ποικίλα δημόσια έργα του περασμένου αιώνα, την οργάνωση διαφόρων Υπουργείων, τις επιτροπές (των Ολυμπίων π.χ.) και τα κληροδοτήματα και φυσικά την προσωπική ζωή του Στέφανου. Η πολιτική σταδιοδρομία του Στεφάνου είναι φυσικά και εκείνη που προκαθορίζει θετικά ή αρνητικά εκείνες του Φίλιππου και του Ιωάννη. Στο αρχείο του Φίλιππου είναι άλλωστε αφιερωμένο το δεύτερο από τα δύο ευρετήρια, με την αποκλειστική επιμέλεια της κυρίας Χριστίνας Βάρδα, και μας οδηγεί από τις αρχές του αιώνα μας στην τελευταία εικοσαετία του. Σε μια σταδιοδρομία που παρουσιάζει όλα τα χαρακτηριστικά των προγόνων του ο Φίλιππος, όπως και ο αδελφός του Ιωάννης βιώνει τις αντιφάσεις ενός πολιτικού συστήματος που παρασύρεται από τις παγκόσμιες εξελίξεις και τον οριστικό(;) διαμελισμό της Οθωμανικής

αυτοκρατορίας. Εξορίες, δολοφονίες, παρουσία του ελληνικού στρατού στη Μικρά Ασία, η καταστροφή, τα διαδοχικά πραξικοπήματα, οι κοινωνικές διεκδικήσεις, ο δεύτερος Μεγάλος Πόλεμος, η Μέση Ανατολή, ο Λίβανος, η Βάρκιζα, τα μεταπολεμικά, το Κυπριακό. Το φίλμ μέσα από την κάμερα ενός γόνου μιας οικογένειας ήδη μεγάλης που συμμετέχει ο ίδιος στην διπλωματία και την πολιτική, απολύεται, εξορίζεται, ιδρύει ή συμμετέχει στην ίδρυση κομμάτων και οργανώσεων, εκλέγεται βουλευτής, φεύγει στο Κάιρο, συμμετέχει σε κυβερνήσεις. Το ευρητήριο διευθύνει την παρακολούθηση της ιστορίας με σίγουρο τρόπο και θάταν μακρά η απαρίθμηση των θεμάτων που ανακύπτουν από την ανάγνωσή του. Από το Άγιον Όρος στα πολιτικά του μακεδονικού χώρου, στις Ελληνοβουλγαρικές σχέσεις μετά τον πόλεμο, στη μεταπολεμική επανόρθωση. Αν παραπάνω διαπιστώναμε πως η ελληνική υπαλληλία δεν έχει μελετηθεί δεν θα μπορούσαμε να διαπιστώσουμε το ίδιο και για την ελληνική πολιτική τάξη; Η έλλειψη διαθέσιμων αρχείων είναι ένας από τους λόγους. Τα δύο εργαλεία έρευνας που διατρέχουμε υπηρετούν κατά μοναδικό τρόπο αυτή την έρευνα. Ας την ευχηθούμε. Όπως θα θέλαμε να ελπίζουμε και στην συνέχεια των εργασιών ταξινομήσεως και του αρχείου του Ιωάννα, που δυστυχώς είχαν αναγγελθεί από την διοίκηση της Γενναδείου αλλά διεκόπησαν, υπενθυμίζοντας ακόμα μια φορά πόσο εύθραυστη είναι η ανάπτυξη της Αρχειονομίας στη χώρα μας παρά τις προσπάθειες και τις ευχές που επαναλαμβάνονται.

Ν. Ε. Καραπιδάκης

Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος: Δελτίο Ιστορικού Αρχείου. Έτος Ιο-Τόμος Ιος, Αθήνα 1993.

Στόχος του Δελτίου του Ιστορικού Αρχείου της Αγροτικής Τράπεζας είναι, σύμφωνα με το εκδοτικό σημείωμα, να παρουσιάζει το διαθέσιμο και παραγόμενο τεκμηριωτικό υλικό, όπως το έχει διασώσει η τράπεζα. Το Δελτίο, σύμφωνα πάντα με τους εκδότες του, απευθύνεται στους ανθρώπους του τραπεζικού συστήματος, την ακαδημαϊκή κοινότητα, τον ανεξάρτητο ερευνητή της νεοελληνικής οικονομίας και κοινωνίας, τα πρόσωπα του δημοσίου βίου αλλά και

τους σιωπηλούς πρωταγωνιστές και παρατηρητές της λειτουργίας του τραπεζικού ιδρύματος. Απ' όσο γνωρίζουμε είναι η πρώτη φορά που εκδίδεται Δελτίο στα πλαίσια των Ιστορικών Αρχείων των τραπεζών και πρόκειται αναμφίβολα για μια πολύ σημαντική πρωτοβουλία που ελπίζουμε να έχει και άλλους μιμητές. Θα πρέπει επίσης να τονίσουμε ότι οι συχνές αναφορές στην γερμανική αρχειακή εμπειρία είναι άλλο ένα θετικό στοιχείο καθώς οι περισσότεροι από εμάς δεν γνωρίζουμε τη γερμανική αρχειονομική σχολή.

Η ύλη του τεύχους είναι κατανεμημένη σε πέντε ενότητες. Η πρώτη ενότητα έχει τίτλο "Ζητήματα έρευνας" και περιλαμβάνει δύο άρθρα. Το πρώτο άρθρο του Κώστα Λούλου με θέμα "*Η δημόσια λειτουργία των αρχείων και η αρχειακή παιδαγωγική*" αναφέρεται στην ανάγκη που υπάρχει να γνωστοποιούν τα αρχεία τα ερευνητικά τους αποτελέσματα με διάφορους τρόπους σε ευρύτερα κοινωνικά στρώματα με εκλαϊκευμένες εκδόσεις, λευκώματα, άρθρα, διαλέξεις, διαφάνειες κλπ. και να συνεργάζονται με εκπαιδευτικά ιδρύματα, Α.Ε.Ι. και σχολεία, ώστε μέσα από τη συνεργασία αυτή οι μαθητές και οι φοιτητές να αποκτούν μεγαλύτερη επαφή με τις ιστορικές πηγές. Στη συνέχεια ο αρθρογράφος αναφέρεται εκτενώς στον ρόλο των αρχείων στον τομέα της παιδείας, στη συνεργασία αρχείων και σχολείων στη Γερμανία και στα θετικά αποτελέσματά της σε ότι αφορά τον χρόνο που αφιερώνεται με τον τρόπο αυτό για τη μελέτη ενός ιστορικού φαινομένου. Τέλος, για να αναπτυχθεί μια αρχειακή διδακτική ο αρθρογράφος τονίζει ότι έχουν κατατεθεί ορισμένες προτάσεις που αφορούν την επιμόρφωση των ενηλίκων ειδικά στον τομέα της ιστορικής-πολιτικής παιδείας, την ενσωμάτωση του αρχείου στο μάθημα της ιστορίας στα σχολεία, τη σύνδεση των αρχείων με τον τομέα εκθέσεων ιστορικού περιεχομένου και συλλογών ντοκουμέντων, και την προβληματική γύρω από την ιστορία του τύπου και των μέσων μαζικής ενημέρωσης.

Το δεύτερο άρθρο του Ευάγγελου Πρόντζα με θέμα "*Πυρήνες εθνικής ιστοριογραφίας και έρευνας. Η αρχειονόμηση της Αγροτικής Πίστης: προσβάσεις και παράγωγα*" αναφέρεται στις σύγχρονες διεθνείς κατευθύνσεις της ιστοριογραφικής έρευνας και στην εμφάνιση και ανάπτυξη από το τέλος της δεκαετίας του 1970 στον ελληνικό ερευνητικό ορίζοντα ενός νέου είδους ιστοριογραφίας. Ο συγγραφέας

στη συνέχεια αναφέρεται στο θεσμό της αγροτικής πίστης στην εμφάνιση και εξέλιξη του.

Η δεύτερη ενότητα έχει τίτλο "Τεκμήρια" και περιλαμβάνει δύο άρθρα: Το πρώτο άρθρο του Κώστα Λύγκα με θέμα *"Η πιστωτική καρτέλλα της Αγροτικής Τράπεζας: το άνοιγμα ενός χώρου σιωπής"* εξηγεί ότι η ανάδειξη των μηχανισμών που συνεχουν την αγροτική οικογένεια και τη χωρική μικρο-κοινωνία που την περιβάλλει, όρισε ως αναγκαία προτεραιότητα τον εντοπισμό ενός οικισμού-πλότου και την αναζήτηση τεκμηρίων που αποτυπώνουν σημαντικές πλευρές των κινήσεων της διερευνώμενης αγροτικής κοινωνίας. Σημαντικά τεκμήρια στην κατεύθυνση αυτή αποτελούν τα αρχεία του τοπικού καταστήματος της Αγροτικής Τράπεζας τα οποία ο συγγραφέας επεξεργάστηκε και παρουσιάζει τα αποτελέσματα. Στο δεύτερο άρθρο της Θεώνης Καμαρινού με θέμα *"Η Αγροτική Τράπεζα στην Κοινωνική Πρόνοια κατά τη μεταπολεμική περίοδο: Αναπαλλοτρίωτοι καταθέσεις προθεσμίας λόγω προικός απόρων κορασίδων"*, η συγγραφέας επισημαίνει ότι το Ιστορικό Αρχείο της Αγροτικής Τράπεζας φιλοξενεί ένα αξιόλογο υλικό σχετικά με την εφαρμογή του θεσμού της προικοδότησης απόρων κορασίδων στην αγροτική περιφέρεια για το διάστημα 1956-1970. Τονίζει δε ότι η συμμετοχή της σε αυτό το γεγονός, προβάλλει κάποιες άλλες εξωδανειστικές ίσως δραστηριότητες με ευρύτερες κοινωνικές προεκτάσεις που καθιστούν την Τράπεζα συμμετέχο σε μία μορφή κοινωνικής πολιτικής.

Η τρίτη ενότητα έχει τίτλο "Βιβλιοπαρουσιάσεις" και στα πλαίσια της η Θεώνη Καμαρινού παρουσιάζει το βιβλίο του W.W. Mc Grew *"Land and Revolution in Modern Greece 1800-1881"*, στη τέταρτη ενότητα με τίτλο "Οι θεσμοί" αναδημοσιεύεται ο καινούργιος νόμος για τα Γενικά Αρχεία του Κράτους.

Τέλος, στην πέμπτη ενότητα με τίτλο *"Κατάλογος Ιστορικού Αρχείου της Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος"* παρουσιάζεται τμήμα του αρχειακού υλικού της τράπεζας. Το τμήμα αυτό του αρχειακού υλικού έχει υποδιαιρεθεί σε τέσσερις ξεχωριστές κατηγορίες, α) Ιδρύσεις καταστημάτων περιόδου 1934-1935, β) Αρχεία καταστημάτων Βόλου και Ναυπάκτου, γ) Εφόδια εξωτερικού περιόδου ανασυγκροτήσεως, δ) Εντυπα.

Στο σημείο αυτό κατά τη γνώμη μου χρειαζόταν να αναφερθούν κάποια στοιχεία σχετικά, με το συνολικό όγκο του αρχειακού υλικού, με τον τρόπο που σχεδιάστηκε το διάγραμμα ταξινόμησης του Ιστορικού Αρχείου της ΑΤΕ, με το περιεχόμενο του αρχειακού υλικού της κεντρικής διοίκησης της ΑΤΕ και τη σχέση του με το αρχειακό υλικό των υποκαταστημάτων. Επίσης θα ήταν χρήσιμο να γνωρίζουμε με ποια μέθοδο γίνεται η αξιολόγηση επιλογή και εκκαθάριση του αρχειακού υλικού, η ταξινόμηση και περιγραφή του κλπ. Τα ερωτήματα αυτά είναι κρίσιμα και δεν απασχολούν μόνο το Ιστορικό Αρχείο της ΑΤΕ αλλά όλους όσους εργάζονται σε τραπεζικά αρχεία. Είναι πολύ πιθανό να υπάρχουν απαντήσεις σε ορισμένα τουλάχιστον από τα ερωτήματα αυτά στη δακτυλογραφημένη μελέτη του Ευ. Πρόντζα *"Φυσιογνωμία και οργάνωση του Ιστορικού Αρχείου της Αγροτικής Τράπεζας"* η οποία όμως δεν δημοσιεύεται στο Δελτίο. Ευχόμαστε η προσπάθεια αυτή να βρεί την αναγκαία στήριξη ώστε σύντομα να έχουμε στα χέρια μας και το επόμενο δελτίο.

Ν. Παντελάκης

"La Gazette des Archives". Association des Archivistes Français,
No 163, 4e trimestre 1993.

Το τεύχος αυτό της Gazette des Archives είναι αφιερωμένο σε δύο ζητήματα: στην παρουσίαση των ανακοινώσεων της ημερίδας που διοργάνωσε η Εταιρεία των γάλλων αρχειονόμων για τα αρχεία του αγροτικού χώρου και στα προβλήματα διαχείρισης των αρχείων των ηλεκτρονικών υπολογιστών. Στην πρώτη ενότητα που αναφέρεται στα αρχεία της υπαίθρου και τα προβλήματα που δημιουργήθηκαν από την ερήμωση της. Ο Bernard Kayser στο άρθρο του *"Le monde rural, d'hier a aujourd'hui"* παρουσιάζει τον αγροτικό χώρο και τις αλλαγές που έγιναν τα τελευταία χρόνια. Οι αλλαγές αυτές επέδρασαν θετικά και αρνητικά πάνω στις κοινωνίες και στο τοπίο και αφήνουν τα ίχνη τους μέσα στα αρχεία που είναι ακόμα περισσότερο αναγκαίο να διατηρήσουμε και να ταξινομήσουμε. Η γαλλική υπαίθρος αριθμεί 15.000.000 αγρότες που κατοικούν 2.000 οικισμούς. Στο άρθρο του ο Bernard Kayser τονίζει ότι η ιδιαιτερότητα του κόσμου της υπαίθρου

οφείλεται στον τρόπο χρησιμοποίησης του εδάφους και στην κοινωνική ζωή. Η αγροτική έξοδος, το κυριότερο γεγονός του αιώνα μας, κυριολεκτικά άδειασε την ύπαιθρο. Παρόλα αυτά, τα τελευταία 30 χρόνια παρατηρούμε νέα μεταβολή στα δεδομένα, με σημάδια σταθεροποίησης ή και ορισμένες φορές ανάκαμψης. Από την άλλη, η κοινωνική σύνθεση της υπαίθρου μεταβλήθηκε ριζικά τα τελευταία χρόνια. Αν ο συνολικός πληθυσμός διατηρήθηκε, οι αγρότες από 34% έγιναν 10%, οι έμποροι και βιοτέχνες έμειναν σταθεροί 9% σε 7%, όπως και οι εργαζόμενοι (εργάτες και υπάλληλοι) από 25% σε 28%. Δύο κατηγορίες γνώρισαν ανάπτυξη, οι μεσαίες τάξεις που πέρασαν από 4% στο 15% και οι συνταξιούχοι από 28% στο 40%. Από τα στοιχεία αυτά και τον τρόπο ανάπτυξης των διαφόρων περιοχών ο Bernard Kayser καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η ύπαιθρος δεν μπορεί να ξαναγυρίσει στην προηγούμενη κατάσταση. Γέννηση νέων αγροτικών οικισμών, λοιπόν, μόνον όμως:

- εάν η κοινωνία συνειδητοποιήσει το γεγονός ότι ο χώρος της υπαίθρου έχει πολύ λιγότερο ανάγκη βοήθειας από την ορθολογική αξιοποίηση της πηγής που αντιπροσωπεύει,

- εάν εγκατασταθούν νέες υπηρεσίες που θα ωθήσουν την εγκατάσταση οικογενειών και επιχειρήσεων που θα γοητευθούν από τον τρόπο ζωής,

- εάν αυξημένες χρηματοδοτικές επεμβάσεις του δημοσίου συνδυασθούν με τοπικές πρωτοβουλίες με φαντασία,

- εάν τεθεί σε εφαρμογή μια πολιτική διαχείρισης της γής που θα αποκαθιστά την ισορροπία ανάμεσα στο Παρίσι και την υπόλοιπη χώρα,

- εάν οι αγρότες βρουν στη συλλογική προσπάθεια τα μέσα για τη προσαρμογή στις καινούργιες οικονομικές καταστάσεις και συνεχίσουν να εξασφαλίζουν τη διαχείριση του χώρου,

- εάν τελικά η κοινή γνώμη και το δημόσιο αντιμετωπίσουν τον αγροτικό χώρο σαν μια συνειδητή κοινωνική επιλογή και όχι σαν μοιραία.

Στη συνέχεια τρία άρθρα παρουσιάζουν το ζήτημα των αρχείων της υπαίθρου. Το άρθρο της Arlette Playoust "*Les archives en milieu rural: une enquête de l'Association des archivistes français*" αναφέρεται

εκτενώς στην έρευνα που πραγματοποίησε η Association des archivistes français. Η έρευνα είχε σαν στόχο να καταγράψει τα αρχεία που διατηρούνται στην ύπαιθρο, τόσο δημόσια όσο και ιδιωτικά, και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν. Στην κατηγορία των δημοσίων αρχείων ανήκουν τα αρχεία των αγροτικών κοινοτήτων και των διακοινοτικών θεσμών που αποτελούν τη βάση της διοικητικής οργάνωσης του χώρου, τα αρχεία των δημοτικών σχολείων, τα νοτοριακά αρχεία και τα αρχεία των αγροτικών ιατρικών κέντρων. Στην κατηγορία των ιδιωτικών αρχείων ανήκουν τα οικογενειακά αρχεία τα βιοτεχνικά, εμπορικά και βιομηχανικά, τα κοινωνικά (συνδικαλιστικά, συνεταιριστικά, σωματειακά), τα εκκλησιαστικά. Η έρευνα κατέληξε σε ορισμένες βασικές διαπιστώσεις σχετικά με τα αρχεία της υπαίθρου. Υπάρχουν εκείνα τα οποία γνωρίζουμε καλά (κοινοτικά, δικαστικά, νοταριακά, εκκλησιαστικά) και τα υπόλοιπα, κυρίως ιδιωτικά, που δεν γνωρίζουμε καθόλου ή λίγο και που δεν διατηρούνται εκεί που βρίσκονται, γιατί δεν υπάρχει κανείς αρμόδιος για να ασχοληθεί με την τύχη τους. Συνεπώς προκύπτει μια κατάσταση αρκετά συγκεχυμένη και διαφοροποιημένη. Έτσι το άρθρο καταλήγει στο συμπέρασμα ότι προκύπτει άμεση ανάγκη εντοπισμού, συλλογής διατήρησης και επεξεργασίας των αρχείων του αγροτικού χώρου. Για τα αρχεία αυτά ενδιαφέρονται κυρίως τα μουσεία ή και τοπικοί σύλλογοι που συγκεντρώνουν στοιχεία για την τοπική ιστορία. Από την άλλη, οι δήμαρχοι πολλές φορές αρνούνται ή διστάζουν να παραδώσουν τα αρχεία τους στα Κρατικά Αρχεία, γιατί φοβούνται μην κατηγορηθούν ότι ξεπουλούν την κληρονομιά τους και γιατί πολλές φορές τα περιφερειακά αρχεία τους οικειοποιούνται τα αρχεία, χωρίς να τους αφήσουν τίποτε και χωρίς να τους παραδίδουν κατάλογο. Από τη μεριά του αρχειακού το πρόβλημα είναι η συχνότητα των επιθεωρήσεων. Με 22 επιθεωρήσεις το χρόνο ένας αρχειονόμος που στην περιφέρεια του υπάρχουν περίπου 300 κοινότητες θέλει 15 χρόνια για να επιθεωρήσει όλα τα αρχεία. Τα προβλήματα γίνονται ακόμα σοβαρότερα για τα επόμενα στάδια της διατήρησης, επεξεργασίας και εξυπηρέτησης, όταν τελικά δίνονται άδειες και τα αρχεία αυτά διατηρούνται επιτόπου από την κοινότητα, το μουσείο ή ένα σύλλογο αφού δεν γνωρίζουν τους κανόνες που ισχύουν για τα αρχεία. Ποιά θα ήταν λοιπόν η ιδανική λύση;

1. Ο διευθυντής κάθε περιφερειακής αρχειακής υπηρεσίας να μπορεί να ασκεί την αποστολή του ελέγχου των δημοσίων αρχείων και

να μπορεί να εφαρμόζει το νόμο για τα μη τρέχοντα αρχεία των κοινοτήτων με λιγότερους από 2000 κατοίκους.

2. Να έχει τη βοήθεια για τα αρχεία των κοινοτήτων με περισσότερους από 2000 κατοίκους από έναν αρχειακό ενδοκοινοτικό.

3. Γενικότερα να δοθεί η δυνατότητα στον διευθυντή να έχει τη βοήθεια των αρχειακών των κέντρων διαχείρισης.

Τελικά το άρθρο κατέληγε ότι υπάρχουν τρία διαφορετικά σενάρια που μπορεί να ακολουθηθούν: 1) να αφεθούν τα πράγματα να κυλούν όπως κυλούν, χωρίς να επιδεινώνεται η σημερινή κατάσταση με τον υπεύθυνο των περιφερειακών αρχείων να προσπαθεί να τα κάνει όλα μαζί, να γνωρίζει όλα τα αρχεία, δημόσια και ιδιωτικά κλπ. 2) να υπάρξει αντίδραση στη σημερινή κατάσταση, αντίδραση με τη πλήρη χρησιμοποίηση των δυνατοτήτων του νόμου και την αλλαγή ορισμένων διατάξεων σχετικά με τη παλαιότητα των αρχείων που κατατίθενται στα αρχεία, την εκπαίδευση των γραμματέων των κοινοτήτων στη σωστή τήρηση του τρέχοντος αρχείου, επιβολή της εξουσίας των περιφερειακών αρχείων με συνολικό τρόπο απέναντι στους αιρετούς αντιπροσώπους της τοπικής αυτοδιοίκησης 3) να προβληματισθούμε και να παρακολουθούμε προσεκτικά τις μελλοντικές εξελίξεις, αφού πολλές αποφάσεις λαμβάνονται χωρίς εμάς από άλλα κέντρα πολιτικά ώστε να προσαρμόσουμε ανάλογα και τη δική μας επέμβαση.

Το άρθρο της Mireille Bouvet "*Les nouvelles archives en milieu rural*", αναφέρεται στα αρχεία που τηρούνται στη γαλλική ύπαιθρο σε νέα υποστρώματα. Τα αρχεία των κοινοτήτων είναι τριών κατηγοριών: κυρίως ληξιαρχικές πράξεις, πρακτικά και κτηματολόγιο. Τελευταία οι κοινότητες για την καλύτερευση των συνθηκών εργασίας και τον εκσυγχρονισμό των υπηρεσιών τους μηχανογραφούν τις υπηρεσίες τους. Ακόμα πολύ συχνά μαγνητοφωνούνται οι συζητήσεις των συνεδριάσεων του δημοτικού συμβουλίου και βιντεοσκοπούνται και μαγνητοφωνούνται κάποιες άλλες εκδηλώσεις της κοινότητας. Για όλους αυτούς τους λόγους υπάρχει η αναγκαιότητα για τον αρχειακό να συνεργαστεί με τους δημιουργούς, ώστε να καθορίσουν τις τεχνικές προδιαγραφές και τους κανόνες εκείνους που θα πρέπει να τηρούνται για να εξασφαλιστεί η κατάλληλη συντήρηση του αρχειακού υλικού.

Το άρθρο της Annick Descombes "*Les centres de gestion et les archives en milieu rural*" παρουσιάζει ένα νέο θεσμό που ιδρύθηκε το 1985 μετά από αίτημα των περιφερειακών κοινοτήτων (*collectivités locales*). Στα πλαίσια του θεσμού αυτού δημιουργήθηκε η υπηρεσία των περιφερόμενων αρχειακών (*archivistes itinérants*). Οι αρχειακοί των κέντρων αυτών είναι δημόσιοι υπάλληλοι που τίθενται στη διάθεση των κοινοτήτων έναντι κάποιας συμπληρωματικής οικονομικής καταβολής. Ο αρχειακός υπάλληλος μετακινείται εφόσον ζητηθεί από τον πρόεδρο της κοινότητας ή τον γενικό γραμματέα. Η εργασία του περιφερόμενου αρχειακού ακολουθεί ορισμένα βήματα: Αρχικά γίνεται διάγνωση των εργασιών που χρειάζεται να πραγματοποιηθούν τη χρονική διάρκεια τους και το κόστος. Στη συνέχεια υπογράφεται συμφωνητικό ανάμεσα στο κέντρο και την κοινότητα και ένας αρχειακός θα σταλεί επιτόπου για τον χρόνο που χρειάζεται για να εκτελεστεί η αποστολή.

Ένα μήνα μετά το τέλος μιάς αποστολής το CIG στέλνει στην κοινότητα και στα περιφερειακά αρχεία μία έκθεση για τη κατάσταση των αρχείων πριν και μετά την επέμβαση του αρχειακού τον τρόπο εκτέλεσης της εργασίας και ένα κατάλογο των αρχείων που ταξινομήθηκαν. Πέρα από τις εργασίες ταξινόμησης, εκκαθάρισης, καταλογογράφησης, ο αρχειακός αφιερώνει χρόνο για την ευαισθητοποίηση των υπευθύνων τήρησης του αρχείου για τις μεθόδους που πρέπει να ακολουθούνται και στον τρόπο χειρισμού των οδηγών καταλόγων.

Στη δεύτερη ενότητα η Michèle Conchon στο άρθρο της "*Constance a dix ans: bilan et perspectives de l'archivage des fichiers informatiques aux Archives nationales*" παρουσιάζει τον απολογισμό και τις προοπτικές της αρχειοθέτησης των μηχανογραφικών αρχείων στα Εθνικά Αρχεία της Γαλλίας που ξεκίνησε πριν 10 χρόνια. Σήμερα 5213 αρχεία διατηρούνται από το κέντρο σε περίπου 4500 μαγνητικές ταινίες. Δώδεκα Υπουργεία και η Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Γαλλίας έχουν καταθέσει μέχρι σήμερα τα μηχανογραφικά τους αρχεία. Τα αρχεία αυτά διατηρούνται στο Κέντρο σύγχρονων αρχείων από το 1984 σε ειδικό χώρο αποθήκευσης των ταινιών. Με τη κατάθεση αυτόματα αντιγράφονται και στη συνέχεια κάθε πέντε χρόνια αναπαράγονται (αντιγράφονται) ώστε να αποφευχθεί ο απομαγνητισμός τους. Στο κέντρο εργάζονται τέσσερις αρχειονόμοι

και ένας μεταβαλλόμενος αριθμός ειδικών στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές. Η χρησιμοποίηση μαγνητικών ταινιών για την αποθήκευση των αρχείων αυτών γίνεται γιατί οι μαγνητικές ταινίες, ακόμα και σήμερα, είναι οι μόνες που διαθέτουν όλα τα τεχνικά χαρακτηριστικά που αναγνωρίζονται διεθνώς με εγγύηση τη μακρόχρονη διάρκεια ζωής. Το άρθρο καταλήγει ότι ο απολογισμός του κέντρου είναι θετικός, γιατί από τη μιά υπήρξε η φροντίδα να του διατίθενται τα αναγκαία υλικοτεχνικά μέσα και από την άλλη γιατί ο ίδιος ο ογκος της δουλειάς που πιστοποιείται, από τους αριθμούς αποδεικνύει το μέγεθος της εργασίας που έχει πραγματοποιηθεί. Από την άλλη η συνεχώς αυξανόμενη χρήση των ηλεκτρονικών υπολογιστών καθιστά όλο και ποιο απαραίτητη την ύπαρξη του κέντρου. Η ίδια στο άρθρο της *"Une girafe est née: l'archivage des fichiers informatiques de l'INSEE aux Archives nationales"* παρουσιάζει αναλυτικά τα προβλήματα που θέτει η αποθήκευση των μηχανογραφικών αρχείων της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Γαλλίας και η συνεργασία της υπηρεσίας αυτής με τους υπεύθυνους του κέντρου αρχειοθέτησης των μηχανογραφικών αρχείων των Εθνικών Αρχείων της Γαλλίας. Η Marie-Noëlle Leblanc στο άρθρο της *"L'archivage d'une base de gestion du personnel"* ξεκινά με το ερώτημα τι αρχειοθετούμε όταν αποφασίσουμε να τηρήσουμε το αρχείο μιάς βάσης δεδομένων προσωπικού. Αρχικά διευκρινίζει ότι σε μια τέτοια περίπτωση διατηρούμε τα δεδομένα χωρίς να διατηρούμε ταυτόχρονα μαζί και τα προγράμματα που χρησιμοποιούμε για τη επεξεργασία των δεδομένων. Για το λόγο αυτό πρέπει να περιγράψουμε μέσα στα εργαλεία έρευνας την αρχική δομή και τον τρόπο διαχείρισής της. Μια τέτοια βάση περιέχει πληροφορίες για την εξέλιξη της καριέρας ενός υπαλλήλου που εκτείνεται συνήθως σε πολλές δεκαετίες που συνεπάγεται πολλές μεταβολές στη διοικητική κατάσταση που συνεχώς μεταβάλλεται. Το ερώτημα λοιπόν είναι πώς να αρχειοθετήσουμε τον χρόνο που κυλάει στην ολότητά του. Αν αποφασίσουμε λοιπόν να διατηρούμε σε τακτά χρονικά διαστήματα μια φωτογραφία της βάσης δεδομένων και διατηρήσουμε μία φωτογραφία στις 31 Δεκεμβρίου 1994 τον επόμενο χρόνο θα έχουμε όλα τα στοιχεία που είχαμε το προηγούμενο χρόνο και επιπλέον εκείνα του τελευταίου. Με τον τρόπο αυτό θα διατηρούμε ένα όγκο πληροφοριών στις οποίες τα καινούργια δεδομένα θα αντιπροσωπεύουν ένα πολύ μικρό μέρος των πληροφοριών, ενώ ο κύριος όγκος θα αποτελείται από

επαναλαμβανόμενες πληροφορίες. Η μέθοδος αυτή όμως δεν επιτρέπει τη λύση δύο σοβαρών δυσκολιών. 1. Τις επιπτώσεις από μία μεταβολή που έχει αναδρομική ισχύ. Ένας υπάλληλος που προάγεται το 1987 αλλά η προαγωγή του αυτή ισχύει από το 1986 η μεταβολή αυτή δεν θα φαίνεται στη φωτογραφία του τέλους του 1986 ενώ θα εμφανίζεται το 1987, με αποτέλεσμα να οδηγεί σε λανθασμένα συμπεράσματα. Από την άλλη προϋποθέτει ότι η υπηρεσία που καταθέτει τη βάση δεδομένων της για αρχειοθέτηση δεν καταστρέφει τίποτε από τα δεδομένα της. Όμως συνήθως το πρόβλημα είναι ότι η υπηρεσία έχει ανάγκη από χώρο και θέλει να απαλλαγεί από τα δεδομένα που δεν της χρησιμεύουν πιά. Για τους λόγους αυτούς πρέπει να είμαστε πολύ προσεκτικοί στη μέθοδο που θα επιλέξουμε για τη διατήρηση μιας βάσης δεδομένων. Στην προκειμένη περίπτωση, η καλύτερη μέθοδος είναι να αρχειοθετούμε τα στοιχεία εκείνων των υπαλλήλων που έχουν εγκαταλείψει οριστικά πριν τρία χρόνια την υπηρεσία τους και για τους οποίους δεν θα μεσολαβήσει πλέον καμιά αλλαγή στα στοιχεία της βάσης δεδομένων. Στο άρθρο τονίζεται ότι ο αρχειονόμος έχει να αντιμετωπίσει και άλλα προβλήματα. Ένα είναι το πρόβλημα της σωστής ανάγνωσης και αναγνώρισης των διαφόρων κωδικών της βάσης που με το χρόνο μπορεί να μεταβάλλονται. Ο Joel Poivre στο άρθρο του *"Nouvelles archives et instruments de recherche"* τονίζει ότι τα εργαλεία έρευνας για τα νέα αρχεία πρέπει να περιέχουν κάποια επιπρόσθετα στοιχεία από εκείνα που συνήθως τηρούνται αλλά πρόκειται για κάποιες μεταβολές και όχι για κάποιες επαναστατικές αλλαγές. Το τεύχος περιέχει επίσης ένα άρθρο της Siéphane Cosson για τον τρόπο καθαρισμού των εγγράφων και ένα άρθρο της Odile Welfel, *"L'éprouvette archivée. Reflexions sur les archives et les matériaux documentaires issus de la pratique scientifique contemporaine"* σχετικά με τη διαχείριση των επιστημονικών αρχείων. Το τεύχος περιέχει επίσης μια βιβλιογραφία με τους καταλόγους και τους οδηγούς αρχείων που δημοσιεύτηκαν το 1992 καθώς και παρουσιάσεις νέων βιβλίων.

N. Παντελάκης

"Les archives et les Archivistes au service de la protection du patrimoine culturel et naturel. Archives and Archivists serving the protection of the Cultural and Natural Heritages".

Proceedings of the twenty-seventh International Conference of the Round Table on Archives (C.I.T.R.A.), Dresden 1990. Εκδ. Roma 1993, δίγλωσση (στα γαλλικά και αγγλικά), σσ. 186.

Όπως είναι ήδη γνωστό, φέτος τον Οκτώβριο η Ελλάδα θα φιλοξενήσει στη Θεσσαλονίκη, ως διοργανώτρια, την 30η Διεθνή Διάσκεψη Στρογγυλής Τράπεζας του Διεθνούς Συμβουλίου Αρχείων (CITRA), σαράντα χρόνια από την πρώτη διοργάνωση του θεσμού (Παρίσι 1954) και τέσσερα από την ίδρυση της Ελληνικής Αρχειακής Εταιρείας, η οποία συνέβαλε αρκετά στην επιλογή της χώρας μας. Δεν πρέπει να μας διαφεύγει ότι στο Γραφείο του CITRA συμμετέχει, για την περίοδο 1992-96, μέλος του Δ.Σ. της ΕΑΕ. Ο προβληματισμός, τα συμπεράσματα και οι γενικές κατευθύνσεις των CITRA αποτελούν άξονες πολιτικής του Δ.Σ.Α. και της διεθνούς αρχειακής κοινότητας. Δημοσιοποιούνται με τις εκδόσεις των Πρακτικών τα οποία τυπώνονται εν καιρώ, όταν εξασφαλίζονται οι αναγκαίοι πόροι, με τη φροντίδα του ειδικού Γραφείου της CITRA.

Η παρούσα έκδοση αφορά τα υλικά της 27ης CITRA που έγινε στη Δρέσδη, 25-28 Σεπτεμβρίου 1990, με γενική θεματική: *"Τα Αρχεία και οι Αρχειακοί στην υπηρεσία της προστασίας της Πολιτιστικής και Φυσικής Κληρονομιάς"*. Συμμετείχαν συνολικά περίπου ογδόντα εκπρόσωποι 54 χωρών απ'όλον τον κόσμο, όπου μαζί με τους εκπροσώπους των διεθνών οργανισμών, τους ειδικούς, τους οργανωτές και τους παρατηρητές έφθασαν τους 120. Την Ελλάδα εκπροσώπησε η Ζαχαρένια Σημανδηράκη, προϊστάμενη του Ιστορικού Αρχείου Κρήτης (βλ. *"Αρχειακά Νέα"*, τευχ. 2/Νοεμβρ. 1990, σσ. 5-6).

Το βιβλίο, μετά τον κατάλογο των συμμετεχόντων, χωρίζεται σε δύο τμήματα: το πρώτο περιέχει τα υλικά της Διάσκεψης στα γαλλικά, ενώ το δεύτερο στα αγγλικά (με κάποιες διαφορές μεταξύ τους). Επίσης έχει διαφορετική δομή στην ύλη απ'αυτή του προγράμματος που τηρήθηκε στη Διεθνή Συνάντηση: προηγούνται οι εισηγήσεις

(Reports) και οι ειδικές μελέτες (Study Cases) και έπονται τα συνοπτικά πρακτικά (minutes) των συζητήσεων, τις οποίες ανοίγουν οι εισηγήσεις και οι μελέτες.

Μετά από μία σύντομη παρουσίαση των εξεταζόμενων θεμάτων από το Γραμματέα της CITRA E. Ketelaar, δημοσιεύεται η *"Γενική εισήγηση για τη Λατινική Αμερική"* που συνέταξε ο βραζιλιάνος J.A. de Silva με τους συνεργάτες του. Στην αναφορά του εκθέτει τις ενέργειες που κάνουν οι αρχειακοί της Κεντρικής και Νότιας Αμερικής για την προστασία του πολιτιστικού και φυσικού πλούτου των χωρών τους, τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν και τις λύσεις που προωθούν (θεσμικό πλαίσιο, υλικοτεχνική υποδομή, πολιτική τεκμηρίωσης κ.ά.).

"Αρχεία και Μετεωρολογία" είναι το πολύ ενδιαφέρον θέμα που αναπτύσσει ο ισπανός N. Cabrilla, δ/ντής του Περιφερειακού Ιστορικού Αρχείου της Malaga. Ο Cabrilla, αφού προσδιορίζει τις πηγές που περιέχουν ποικίλα μετεωρολογικά και κλιματολογικά στοιχεία, αξιοποίησιμα όχι μόνον από τους ιστορικούς αλλά και από διεθνείς επιστημονικούς περιβαλλοντολογικούς οργανισμούς, καταλήγει ότι η συνεργασία των αρχειονόμων με τα διεθνή μετεωρολογικά ινστιτούτα, με σκοπό τη συγκέντρωση, διατήρηση και αξιοποίηση των τεκμηρίων τους, σημαίνει και συμβολή στην προστασία της ανθρώπινης ζωής, στην επιβίωση του πλανήτη μας.

Οι R. Gros και K. Milde, των Αρχείων της Δρέσδης, παρουσιάζουν την κεντρική εισήγηση της Διάσκεψης ως εκπρόσωποι της διοργανώτριας χώρας (Λαϊκής Δημοκρατίας της Γερμανίας) που αναφέρεται στο ρόλο των αρχείων στην προστασία των ιστορικών χώρων και μνημείων. Στη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου πολλές ευρωπαϊκές πόλεις και χωριά καταστράφηκαν από βομβαρδισμούς και αεροπορικές επιδρομές των εμπολέμων, με αποκορύφωμα την ολοκληρωτική σχεδόν ισοπέδωση της πόλης-μνημείου, της Δρέσδης (επονομαζόμενης τότε Βενετία του Βορρά), από τους συμμαχικούς αεροπορικούς βομβαρδισμούς στις 13-15 Φεβρ. 1945. Πολλές πόλεις προσπάθησαν να αποκαταστήσουν εν μέρει την προπολεμική τους μορφή χάρη στα αρχεία τους, με εξαιρετικό παράδειγμα το ιστορικό κέντρο της Δρέσδης. Οι ομιλητές τονίζουν ακόμη το ενδιαφέρον που έδειξαν, από τον πρώτο 19ο αι. οι ευρωπαϊκές χώρες για τη συντήρηση και προστασία των μνημείων

τους (ιδιαίτερα η Γαλλία και η Γερμανία): Αρχεία κατασκευών, σχεδίων πόλεων, κτιρίων κλπ. βοήθησαν στην ανοικοδόμηση και συντήρηση παλατιών, κάστρων, εκκλησιών, δημοσίων κτιρίων, πάρκων κ.ά. Επιχειρούν ακόμη αποσαφήνιση του όρου *"μνημεία της φυσικής, ιστορικής και πολιτιστικής κληρονομιάς"*, αναλύουν το εύρος του όρου *"αρχιτεκτονικά μνημεία"*, προσδιορίζουν το ποικίλο αρχειακό υλικό που σχετίζεται με τη συντήρηση των μνημείων, αλλά και με την ιστορία του τοπίου γενικότερα. Τέλος καθορίζουν τέσσερα βασικά καθήκοντα των αρχειονόμων: τεκμηρίωση και δημοσιοποίηση του σχετικού υλικού, αξιοποίησή του στη συντήρηση των μνημείων φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, παροχή συμβουλών σε αρχιτέκτονες, μηχανικούς, συντηρητές ως προς τη χρήση του και προώθηση του τεκμηριωτικού υλικού στην εκπαίδευση των μελλοντικών επιστημόνων που θα ασχοληθούν με τη φροντίδα και τη συντήρηση των μνημείων.

Για το πώς συντελούν τα αρχεία σε μια αποτελεσματικότερη προστασία των (κινητών) έργων πολιτισμού και τέχνης μιλά η Fr. Berce, γαλλίδα συντηρήτρια βιβλίων και αρχείων. Αναφερόμενη στο πλούσιο γαλλικό παράδειγμα, τονίζει ότι η χρήση σήμερα ηλεκτρονικών υπολογιστών επιβάλλει μεν συγκεκριμένα αυστηρά περιγραφικά κριτήρια στην ταύτιση των αντικειμένων τέχνης, διευκολύνει όμως την ταξινόμηση και ανεύρεση του υλικού.

Η πρώτη από τις ειδικές μελέτες, αυτή του E. Ketelaar, περιστρέφεται γύρω από το πώς τα αρχεία και η ιστορική έρευνα μπορούν να έχουν πρακτική εφαρμογή στην προστασία του ανθρώπου και στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής του. Παράδειγμα τα Αρχεία της πόλης του Rotterdam, τα οποία συνέβαλαν αποφασιστικά να εντοπισθούν, με μικρό κόστος, οι θέσεις που ήταν άλλοτε (1650-1920) τα 26 εργοστάσια παραγωγής του επικίνδυνου λευκού μολύβδου, ώστε να γίνουν στην εποχή μας οι αναγκαίοι καθαρισμοί των μολυσμένων επί αιώνες περιοχών.

Ο M. P. Kartous, διευθυντής των Αρχείων της Σλοβακίας, επισημαίνει τον ειδικό ρόλο των αρχείων ως αναντικατάστατων πηγών για την προέλευση, το χαρακτήρα και την ιστορική αποστολή της πολιτισμικής μνήμης, ενώ η Maria P. Rinaldi Mariani, της Εταιρείας των Ιταλών Αρχειονόμων, επικεντρώνει στη σπουδαιότητα των τεκμηρίων για την ανασύσταση της ιστορίας και της συλλογικής

μνήμης ενός τόπου. Η Mariani περιγράφει την προσπάθεια της κοινότητας Belice στη Σικελία να αποκαταστήσει, με τη βοήθεια των Κρατικών Αρχείων, την ιστορία και τη λαϊκή της παράδοση, μετά το σοβαρό πλήγμα που υπέστη η περιοχή με τους σεισμούς του 1968. Μετά το 1987 εκτεταμένες έρευνες, που βρίσκονται σε εξέλιξη, συγκέντρωσαν άφθονο υλικό για όλους τους τομείς της ζωής και του πολιτισμού της περιοχής.

Τις ενέργειες που έκαναν τα Ομοσπονδιακά Αρχεία της Δ. Γερμανίας, στα τέλη της δεκαετίας του '70, για να εντοπίσουν τα στρατιωτικά αποθέματα χημικού πολέμου, θαμμένα στο γερμανικό έδαφος από την εποχή του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, ώστε οι αρμόδιες αρχές να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά τη μολυσματική τους δράση, εκθέτει στην ειδική μελέτη του ο K. Oldenborge. Το όλο ζήτημα απετέλεσε μια πρόκληση για το Bundesarchiv, που το οδήγησε στη διεθνή συνεργασία, εφόσον τα απαραίτητα τεκμήρια εντοπισμού των επικίνδυνων χημικών υλικών (πρακτικά συλλογής-καταστροφής των κλπ., τα οποία είχαν συντάξει οι συμμαχικές στρατιωτικές δυνάμεις κατοχής το 1945), είχαν αποθεθεί πλέον στα Εθνικά Αρχεία των Η.Π.Α. και στο Public Record Office του Λονδίνου. Έτσι, οι Γερμανοί αρχειονόμοι, αποφεύγοντας διπλωματικές διαμεσολαβήσεις, απευθύνθηκαν στους συναδέλφους τους στην Αμερική και την Αγγλία, οι οποίοι και τους προμήθευσαν τα σχετικά υλικά.

"Εθνολογικά αρχεία στα Εθνικά Αρχεία του Καναδά" είναι ο τίτλος της μελέτης του J.-P. Wallot, ο οποίος αναπτύσσει την πολιτική που εφαρμόζουν οι αρχειακές υπηρεσίες ενός πολυεθνικού και πολυπολιτισμικού κράτους (ιδιαίτερα τμήματα αρχείων για κάθε εθνοπολιτισμική ομάδα, έκδοση ευρετηρίων για τις ειδικές αυτές αρχειακές συλλογές, συνεργασία με άλλα κέντρα έρευνας και τεκμηρίωσης, πανεπιστήμια, ιστορικές εταιρείες με ίδιους ή συγγενείς σκοπούς, κλπ.). Αφού διευκρινίζει ότι ο όρος *εθνολογικά αρχεία* (*ethnologic archives*) αφορά τα τεκμήρια εθνοπολιτισμικών κοινωνικών ομάδων του Καναδά που έχουν μητρική γλώσσα άλλη από τα αγγλικά και γαλλικά, αναλύει τα κύρια σημεία του *Προγράμματος Πολυπολιτισμικών Αρχείων* (*"The Multicultural Archives Program"*) για τη διάσωση ενός πλούτου που με την πάροδο του χρόνου εκλείπει οριστικά.

Η τελευταία ειδική μελέτη της *R. Watson*, της Εταιρείας των Βρετανών Αρχειονόμων έχει θέμα: *"Η χρήση των αρχείων στις περιβαλλοντολογικές και πολιτιστικές εκστρατείες, μερικά άλυτα προβλήματα"*. Η *Watson* στέκεται στα ζητήματα που προκύπτουν, όταν φορείς οι οποίοι εμπλέκονται στη φροντίδα της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς δεν συμβουλευούνται τις πηγές, καθώς και στις δυσκολίες που εμφανίζει ενίοτε η συνεργασία τους με τους αρχειακούς (διστακτικότητα εκ μέρους των αρχειονόμων στη δημοσιοποίηση-αξιοποίηση "ευαίσθητου" υλικού, κακώς εννοούμενη εχεμύθεια, κλπ.).

Ακολουθούν στην έκδοση τα *συνοπτικά πρακτικά των 4 συνεδριάσεων (25-26 Σεπτεμβρίου)* της αγγλόφωνης και γαλλόφωνης ομάδας (για πρώτη φορά εφαρμόσθηκε στη Δρέσδη η κατανομή των συνεδρών σε δύο ομάδες εργασίας). Περιλαμβάνουν το σχολιασμό των εισηγήσεων και τον προβληματισμό των συμμετεχόντων, ο οποίος, κατά τον Γραμματέα της CITRA απετέλεσε πεδίο "να αποσαφηνισθεί και κατανοηθεί η πολιτική που τα αρχεία και οι αρχειονόμοι πρέπει να προωθήσουν -σε εθνικό και διεθνές επίπεδο- για την προστασία της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς". Η ποικιλία των τοποθετήσεων, ο πλούτος τόσων εμπειριών είναι δυστυχώς αδύνατον να μεταφερθεί εδώ σε λίγες γραμμές.

Το βιβλίο περιλαμβάνει ακόμη την καταληκτική συνεδρία της 28ης Σεπτεμβρίου, τα τελικά συμπεράσματα της Διάσκεψης, το πλήρες 4ήμερο πρόγραμμα, κατάλογο των ομιλητών και κατάσταση εκδόσεων με τα πρακτικά των προηγούμενων CITRA.

Δεν χρειάζεται, πιστεύω, να προσθέσουμε τίποτε άλλο για τη σπουδαιότητα τέτοιων εκδόσεων που συμβάλλουν αποφασιστικά στην πληροφόρησή μας ως αρχειακών και απαντούν σε πολλά ερωτήματα όσον αφορά την κοινωνική παρέμβασή μας ως επιστημονικού-επαγγελματικού χώρου για την προστασία του πολιτισμού και της ζωής του ανθρώπου.

Ζ. Συνοδινός

ΠΟΙΚΙΛΙΑ

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Βράβευση του βιβλίου του Αλκη Ξανθάκη, *"Φίλιππος Μαργαρίτης, ο πρώτος Έλληνας φωτογράφος"*, από τη Γιουγκοσλαβική Ομοσπονδία Επαγγελματιών Φωτογράφων

Στις 18 Νοεμβρίου 1993 σε αίθουσα κεντρικού ξενοδοχείου της Αθήνας απονεμήθηκε στον ιστορικό και διευθυντή του κλάδου Φωτογραφίας του ΑΚΤΟ, Αλκη Ξανθάκη, το Βραβείο και το Μετάλλειο "Αναστάσιος Γιοβάνοβιτς" για το βιβλίο του *"Φίλιππος Μαργαρίτης, ο πρώτος Έλληνας φωτογράφος"* και την εν γένει προσφορά του στην διερεύνηση της φωτογραφικής ιστορίας στα Βαλκάνια.

Το βραβείο "Αναστάσιος Γιοβάνοβιτς" που έχει το όνομα του πρώτου επαγγελματία φωτογράφου στα Βαλκάνια, είναι η ανώτατη φωτογραφική διάκριση στην Γιουγκοσλαβία και ο αριθμός των βραβευθέντων σε όλο τον κόσμο είναι πολύ μικρός.

Η απονομή έγινε από τον κ. Νικόλα Ραντόσεβιτς, πρόεδρο της Γιουγκοσλαβικής Ομοσπονδίας επαγγελματιών φωτογράφων και από τον Αλμπερτ Γκρεγκόροβιτς, μέλος της Ευρωπαϊκής Φωτογραφικής Ακαδημίας. Την ίδια ημέρα ανακοινώθηκε η επίσημη πρότασή τους για την υποψηφιότητα του Αλκη Ξανθάκη σαν μέλος της Ευρωπαϊκής Φωτογραφικής Ακαδημίας.

Ο Φίλιππος Μαργαρίτης υπήρξε μια μοναδική καλλιτεχνική προσωπικότητα αφού θεωρείται ο πρώτος ζωγράφος που έφερε και δίδαξε στην Ελλάδα την δυτική τεχνοτροπία στη ζωγραφική και ταυτόχρονα είναι ο πρώτος Έλληνας επαγγελματίας φωτογράφος. Το

πρώτο του φωτογραφείο το άνοιξε στην πλατεία Κλαυθμώνος γύρω στα 1850.

Αλκης Ξανθάκης (μέλος ΕΑΕ)

20.11.1993

ΝΕΑ ΜΕΛΗ ΤΗΣ Ε.Α.Ε.

Το Διοικητικό Συμβούλιο στις συνεδριάσεις που πραγματοποίησε το τελευταίο εξάμηνο ενέκρινε ομόφωνα την εγγραφή στην εταιρεία των συναδέλφων:

1. Αγραφιώτης Δημήτριος
2. Αντωνίου Αντώνιος
3. Βλαχάκος Πέτρος
4. Γιαννοπούλου-Καραφωτιά Μαργαρίτα
5. Ιωάννου Θουκυδίδης
6. Μοσχόπουλος Γεώργιος
7. Μοσχοπούλου Μαρία
8. Λύγκας Κωνσταντίνος
9. Παπούδα Κωνσταντία
10. Στάθης Παναγιώτης
11. Σκούφη Αγγελική
12. Τανούλη Άννα
13. Τομάη-Κωνσταντοπούλου Φωτεινή
14. Φωτοπούλου Στέλλα

Επίσης εξέλεξε ομόφωνα επίτιμο μέλος της Ε.Α.Ε, το Ιστορικό Αρχείο της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος.

Contents

Editorial	5	tives" (Sparta, 8-11 December 1993)	44
ACTIVITIES OF THE HELLENIC SOCIETY OF ARCHIVES		<i>A. Xanthakis</i> , Athenian Photographic Museum	46
<i>Christine Vardas</i> , Archival seminars of the Hellenic Society of Archives	8	<i>Christina Varda</i> , The Society of Preservation of Historical Archives, 1940-1974	48
No comments (Correspondence between the S.H.A. and the Ministry of Education)	11	<i>Municipality of Kalamaria</i> , Historical Archives of the Greek Refugees	50
<i>Stella Davarouka</i> , Thoughts on the occasion of the archival seminars of the H.S.A.	16	<i>A. Krauss</i> , Centenary of the Olympic Games, 1894-1994	52
<i>Eleni Fournaraki</i> , Sport, olympism: an attempt to promote a new historical field	17	INTERNATIONAL NEWS	
Program of archival and historical researches for sport and olympism in Greece	21	<i>I.C.A.</i> , Program of the XXXe C.I.T.R.A. (Thessaloniki 12-15 October 1994)	54
<i>S.H.A.</i> , General Assembly: Annual Report 1993	23	<i>European Association for Banking History</i> , Fourth European Colloquium on Bank Archives (Rome, 5-6 May 1994)	55
POSITIONS AND POINTS OF VIEW		<i>Institut Français d'Architecture</i>	56
<i>N.Pantelakis</i> , General State Archives: The law ratifies their autonomy	32	<i>The Society of Archivists</i> (United Kingdom), Congress of Lancashire (13-22 September 1994)	60
The situation at the General State Archives worries the scientific community	34	<i>I.C.A.</i> , Meeting at Stavanger in Norway (21-22 August 1994)	60
<i>N.Pantelakis</i> , The Gennadius Library Archives face problems	37	BOOK REVIEW	
<i>Society of American Archivists</i> , Statement concerning the closing of Archives	39	<i>N.E. Karapidakis</i> , Dragoumis family Archives. Inventories	62
<i>N.Pantelakis</i> , The Historical Archives of the Agricultural Bank of Greece left without archival collaborators	42	<i>N. Pantelakis</i> , Bulletin of the Historical Archives of the Agricultural Bank	66
ARCHIVES NEWS		<i>N. Pantelakis</i> , "La Gazette des Archives", no 163, 4e trimestre 1993	69
<i>Amalia Pappa-Krapidakis</i> , Archival Congress, "Regional Archives institution, function and perspective"		<i>Z. Synodinos</i> , Proceedings of the 27th C.I.T.R.A.	76
		VARIA	
		Press Bulletin: Rewarding of <i>A. Xanthakis</i> book "Philip Margaritis, the first greek photographer"	81
		New Members of the S.H.A.	82

TABLE DES MATIÈRES

Editorial	5	<i>A. Xanthakis</i> , Musée Photographique d'Athènes	46
ACTIVITÉS DE LA SOCIÉTÉ HÉLLENIQUE D'ARCHIVES		<i>Christina Varda</i> , La Société pour la préservation d'archives historiques 1940-1974	48
<i>Christine Vardas</i> , Séminaires d'archivistique de la Société Hellenique d'Archives	8	<i>Municipality of Kalamaria</i> , Archives historiques des réfugiés grecs	50
Sans commentaires. Correspondence entre la S.H.A. et le Ministère de l'Éducation	11	<i>A. Krauss</i> , Centenaire des Jeux Olympiques, 1894-1994	52
<i>Stella Davarouka</i> , Pensées à l'occasion du séminaire d'archivistique de la S.H.A.	16	NOUVELLES INTERNATIONALES	
<i>Eleni Fournaraki</i> , Sport, olympisme: tentative de promouvoir un nouveau terrain historique	17	<i>C.I.A.</i> , Programme de la XXXe C.I.T.R.A. (Salonique 12-15 octobre 1994)	54
Programme de recherches archivistiques et historiques pour le sport et l'olympisme en Grèce	21	<i>European Association for Banking History</i> , Quatrième colloque européen sur les Archives des Banques (Rome, 5-6 Mai 1994)	55
<i>S.H.A.</i> , Assemblée générale: rapport annuel 1993	23	Institut Français d'Architecture	56
PRISES DE POSITION		<i>The Society of Archivists</i> (Royaume Uni), Congrès de Lancashire (13-22 septembre 1994)	60
<i>N.Pantelakis</i> , Archives générales de l'État: La loi confirme leur autonomie	32	<i>C.I.A.</i> , Rencontre à Stavanger en Norvège (21-22 août 1994)	60
La situation aux Archives générales de l'État: la communauté d'historiens s'inquiète	34	REVUE DE LIVRES	
<i>N.Pantelakis</i> , La mise en valeur des Archives de la Bibliothèque Genadeion devient problématique	37	<i>N.E. Karapidakis</i> , Archives de la famille Dragoumis. Inventaires.	62
<i>Society of American Archivists</i> , Déclaration au sujet de la fermeture d'Archives	39	<i>N. Pantelakis</i> , Bulletin des Archives historiques de la Banque Agricole de Grèce	66
<i>N.Pantelakis</i> , Les Archives Historiques de la Banque Agricole de Grèce se retrouvent sans collaborateurs	42	<i>N. Pantelakis</i> , "La Gazette des Archives", no 163, 4e trimestre 1993	69
NOUVELLES D'ARCHIVES		<i>Z. Synodinos</i> , Procédures de la C.I.T.R.A.	76
<i>Amalia Pappa-Krapidakis</i> , Congrès archivistique: "Archives départementales: institution, fonction et perspectives" (Sparte, 8-11 décembre 1993)	44	VARIA	
		Bulletin de presse, Le livre de <i>A. Xanthakis</i> "Philip Margaritis, le premier photographe grec" reçoit le prix de l'Union yougoslave de photographes professionnels	81
		Nouveaux membres de la S.H.A.	82